

311641

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

Post Box No. 212.

Telephone No. 2544.

Vol. 14 } చెన్న పట్టణము 1927-వ సం॥ మార్చి నెల 7-వ తేది సోమవారము } No. 283
సంపుటము ౧౪ } శ్రీ అక్షయనామనందనపుర ఫాల్గుణమాస శుద్ధ చవతి. } సంచిక ౨౮౩

అమృతాంజనము అన్ని నోవ్వులకు మంచిమందు

గొప్పగొప్ప వారీచే వేలకు వేలు
యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది

తలనోవ్వులమాన్యును, వాయు పోట్ల
బాపును, పార్శ్వపునోవ్వుల బారదోలును,
పొట్లబోగొట్టను, బెణుకుల భేదించును,
వాపుల రూపుమాపును. దగ్గును తగ్గించును
దురదను తొలగించును.

ఈ మందును రుద్దగానే చెమట పట్టుట
వలన శరీరమందలి దుష్పదార్థములను తొ
లగించును. నోవ్వులు తగ్గించును. విదేశము
లలో గూడ వాడుచున్నార.

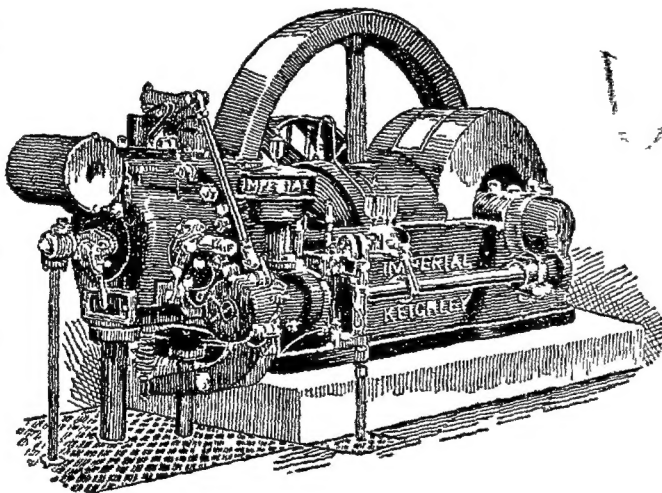
అమృతాంజనము అన్నివిధములగు
నోవ్వులకు సంజీవివంటిది.
సంచభావ చీటి చూచి కొనిన
మోసము గలుగదు.
చక్కని వచ్చిలో నహా నీసా 1-కి 0-10-0
దజా 1-కి రు 6-4-0 లు.
ప్రతియింట ముఖ్యముగా నుండవలసినది.
అమృతాంజనం డిపో
6, 7 కంబు శెట్టిపల్లి, మద్రాసు
చేక
219, ప్రేమోద్ధు, ఫోర్టు, బొంబాయి.

యింపీరియల్ కోల్డు స్టార్లింగు క్రాడు

ఆయిలు

ఇతర ఆయిలు
యింజనుకు కంటే
బలమైనది. చాలత
క్కువ ఆయిలు
ఖర్చుగును.

యిండియాలో
అన్ని స్థలములలో
పనిచేయుచున్నది.

యింజ

ను

12 మేడలు 75
గుట్టముల వరకు
స్టాకులో ఉన్నవి.
ధరలు ఛాల
సరసము.

మావద్ద వెలుపేరు బెల్లింగు, బాలు బేరింగులు మిల్లులకు కావలసిన అన్ని సామానులు
చాలసరసమైన ధరలకు దొరుకును.

వలయువారు మాకు వ్రాసి అన్ని విషయములు తెలుసుకొనవచ్చును.

స్టోల్ యేజింటు

ఆంధ్రా యింజనీరింగు కంపెనీ, బెజవాడ

ప్రాప్తయిటరు, చుండూరు వెంకటరెడ్డి. బి. ఏ

ప్రశ్న

2598

భవిష్యత్తును గురించిన ప్రశ్నలకు బదులువ్రాయటకు
రు. 1-0-0. ప్రతిప్రశ్నకు రు. 4-0 బి. పి. ఖర్చులు 0-4-0
అవును. ప్రశ్నవ్రాయకాలమును తెలుపవలెను.
హనుమాన్ జ్యోతిషాలయము, తిరుత్తణి.

ఆయుర్వేదాపధ రత్నాకరము

చరక చికిత్సాస్థానము రు. 6

ఆంధ్రవైద్యరత్నావళి రు. 2, భస్మప్రకాశిక రు. 1
2046 దాక్టరు శ్రీపాదకృష్ణమూర్తి శాస్త్రి, బెజవాడ.

బీజ్ బండ్

బీజ్ బండ్:—నీకై పోయిన వీర్యమును గట్టిపరచు
టకు లోక ప్రసిద్ధి చెందిన స్వచ్ఛమందుగాని మాత్రముతో
గాలి వీర్యము పైకి తెచ్చుచున్నది. ఇది తక్షణం విజృంభింపబడును.
ముసలి వీర్యము, అశుభల వీర్యము తొలగించి యౌవన మొసం
గను సంతోషమును కలుగజేయును. చెయ్యగలంతలో నరములకు
బలము పెంచును. గర్భము ఆకువలెను పుట్టిన సంతాన
సంతుష్టమై ముగ్ధులు ఉత్తరము రూపముగా నుంచబడును.
20 మాత్రలు నీ|| 1-కి 2-0-0. వి./పి చూర్చి వేరు.

ఆర్య వైద్యాశ్రమం,

1159-1027 కి, బైరాగిమరం వీధి, మదరాసు.

హిందూస్థాన్ కో ఆపరేటివ్

ఇన్సూరెన్సు సొసైటీ (లిమిటెడ్)

స్థాపించిన 1907 హిందూ ఆఫీసు కలకత్తా

హిందూస్థాన్ కో ఆపరేటివ్ ఇన్సూరెన్సు సొసైటీ ఖాతా ఆఫీసు
భీమా చేయబడిన మొత్తము రు. 2,00,00,000
రాబడి రు. 75,00,000
భీమా నిధి రు. 60,00,000

రాజధానియందంతయు ప్రచారకులు కావాలి
ను. విశదములకు క్రిందివారికి వ్రాయును.

పి. రంగస్వామయ్యగారు

బ్రాంచి మానేజరు పోస్టుబాక్సు 223 మద్రాసు

పులవర్తి సూర్యనారాయణరావు,

గోదావరి కృష్ణా జల ప్రతినీధి, కాకినాడ

చెన్నపురి ఆంధ్రనభ

శ్రీ వెంకటగిరి మహారాజగారికి విందు

శనివారం సాయంత్రము పురపంచమున చెన్నపురి ఆంధ్రనభవారు శ్రీ వెంకటగిరి మహారాజగారికి విందుసగిరి. మహారాజగారికి ఆంధ్రనభాపాదకులకుచే వారికి మహారాజు దినదు ఇన్వైట్మెంతున శుభించు జరుపబడెను. గౌ. న్యాయ మాధ్యమములై వెంకట గుబ్బారావు, వేపా రామేశం, సర్. బి. ఎన్. శర్మ, సర్. ఎ.సి. పాత్రో, అల్లాడి కృష్ణస్వామయ్య, కాశీనాధుని నాగేశ్వరరావు పంతులు, కాంతారావునాయుడు, పింజల గుబ్బాపూర్ణేశ్వరి, నావిల్ల వెంకటేశ్వరులు, గద్దె రంగయ్యనాయుడుగారు మరెవరినంద్రప్రముఖులు సభకువచ్చిరి. సభాకార్యదర్శి యగు మా. కాంతారావునాయుడుగారు ఈ క్రింది న్యాయప్రముఖులను పదవి సమర్పించిరి.

అభినందనవ్రతము

శ్రీమహారాజా!

మీరు శ్రీ గవర్న మెంటువారు బహుమానపురస్కరము గా నొసరిన యీ సందర్భరాది గౌరవాంశమున శ్రీ మహారాజుదినమున గాంచి మేమెంతయు సంతసించుచున్నాము.

శ్రీమ ద్వేంకటగిరి సంస్థాన యశోవిభ్రాజితులును శ్రీ వెంగుగోటి విరాధిరంధ్రులును నిరతిశయకీర్తి సాంధ్రులును కీర్తిశేఖరులును శ్రీ మహారాజ శ్రీ రాజగోపాల కృష్ణయ్యచేంద్ర గర్భకు శ్రీ మహారాజులు నగు మీ కీ దిరుద మేమియు విశేషముగాక సహజమని నొక్కినక్కాణించెదము. మీ వంశయశంబు మీకుమాత్రమేగాక పురాతన కాకతీయరాజుల కాలమునుండి నేటిదనుక నాంధ్రలక్ష్మీకేయూతయై యాంధ్ర సామ్రాజ్యవిభవంబునకును నాంధ్రభాషావిలాసంబునకును జన్మ స్థానందై విరాజిల్లుచున్నది. ఇం దున్న వించిన చిరుగుంపు యు జేవయనటకు మీశ్వేంద్రపుత్రులయిన శ్రీసర్వజ్ఞ కుమార కృష్ణయ్యచేంద్రుల యం.యల్. సి., విజయందై నిదర్శనంబు.

ఇట్టి భవదయానన్య సామాన్య సౌజన్య సుగుణంబులును దయాసత్వ శౌచగుణంబులును, పుత్రపౌత్ర దౌహిత్ర సంపత్తి యు, శౌర్యగాంభీర్యైశ్వర్య ర్యాదార్య ప్రపత్తియు సకలజన వి దికంబునచే వేరుగ చేర్చిన నవనసరంబైయున్నది. మీకును మీ వంశస్థులకును గల యఖండవిద్యాభిమానంబును, సంగీత సాహిత్య సరస కళాభిజ్ఞతయు నిరంతరపరితోషిత గీర్వాణాం ద్ర విద్యర్థునాజందై చూటించుట యటుండ, మీదను సాంగ్ల విద్యా పోషకత్వమునకు సాక్షిగ నెల్లారు కళాకాలయు వేం కటగిరి యున్నతే పాఠశాలయు ననుదినంబు మీయోదార్యంబు ననుభవించుచుండుట మీయహింసభాగ్యంబు. మరియు వేనతేలు గ ద్రవ్యంబు జెప్పించి నిర్మించిన శ్రీ మేరీరాణి గోపాలకృప త్రియు, గిండి వ్యామానుకూలయు యున్నగునవి మీ దయా శుక్త దాతృత్వంబులం బ్రకటించు చుండును.

ఇంక బ్రతికేష ప్రభుత్వమువారియెడ విశ్వాసమును, శ్రీ సామ్రాజ్యాధీశ్వరులయెడ గల ప్రభుత్వీయు వర్ణనాతితములు. మీకు రాజభక్తి యుగ్గపాలతో బెట్టిన దన వచ్చును. మీరు వేంకటగిరిసంస్థానాధీశ్వరును వహించిన కొ లదికాలములోనే యనేక బహుమానముల బొందుచున్న నేటి యుత్తమబహుకృతిని బొం దుట యటుండ మీయందు ప్రభుత్వమువారికిగల విశ్వాసముచేత నితర ప్రభువుల కసాధారణమున ననేకవైవిధ గౌరవంబులపైత మొసంగి యున్నారు.

ఏతాదృశప్రభుసేవలన మీర లీ చెన్నపురియందు స్థానికంబున యీ సాంధ్రనభదైవ పూర్వమునత సదా సం పూర్ణకరుణాకటాక్ష ముంబగలంబులకును, మీకు భగవదనుగ్రహంబుచేతన బ్రతికేష ప్రభుత్వమువారి యనురాగంబుచేతను నిలోద్ధక గౌరవపద్ధియు, ప్రజాప్రీతిస్పర్ధియు, కీర్తిసంసిద్ధియు గలుగుగాక యని భగవంతుని బ్రతిదినంబు బ్రార్థించు చు న్నాము.

ఇట్లు విన్నవించు విశేషయులు.

శ్రీ చెన్నపురాంధ్ర సభాసభ్యులు.

పిమ్మట కాల్లవారి గోపాలరావుపంతులుగారు మహారాజగారిని అభినందించుచు వ్రాసిన న్యాయసభ్యులను కాను కొలను రాధాకృష్ణమూర్తిగారు పదివరి.

వెంకటగిరిమహారాజగారి ప్రత్యుత్తరము

వెంకటగిరి మహారాజగారు ఈక్రింది విషయన ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి.

శ్రీ చెన్నపురాంధ్రసభా సభ్యులారా!

మీరు ఈ సందర్భమున గౌరవపురస్కరముగా నన్ను నీ కీర్తి సభినందించినందులకు మిక్కిలి కృతజ్ఞతను చెల్లుచున్నాను.

అపార రాజభక్తి పరతంత్రులును, నిరవద్య దేశసేవా పరాయణులును, నగుమాతూర్వులకు సమానునిగా నన్ను కొని యాదీనంబులకు కడుంగడు లజ్జించు చున్నాడను వీలయిన, మావంశస్థులు దేశమునకును ప్రభుత్వమునకును నొసరించిన విశేష సేవలను నేను ఒక్కొక్క నొసరింప నైతిని నాయభిప్రాయము.

మఱియును, వారలు ఆంగ్లప్రభుత్వమునకు చూపినయస దృశ రాజభక్తియు, వారియత్నము దేశసేవయును, నామ హారాజ దిరుద ప్రాప్తికిని, నాశ్వేంద్రపుత్రుని యం. యల్. సి. విజయమునకును, కారణములని యూహించుచున్నాను.

పూర్వులు, రాజభక్తిని ప్రధానముగా చేసికొని దేశసేవ చేయుచుండిరి. రాజు, దైవాంశసంభూతుడగు గాన, మనపు రాణేశ్వరసములందు రాజభక్తి, దైవభక్తి సమముగా చెప్ప బడియున్నది. రాజు, ప్రజాసౌఖ్యముం గోరి దేశమును గాపా డువాడు. అందుచే రాజభక్తియందు దేశభక్తియు సంశర్భా తమై యున్నదని చెప్పవలయును. కావున రాజభక్తిని వీడక, మనము దేశసేవ చేయుచుండుట యుక్త మని నా యభిప్రాయము.

ప్రస్తుతకాలమున మనయాంధ్రులు అన్ని విషయంబులందును, అనగా విద్యయందేమి దేశసేవయందేమి ముందంజ వేసియుండుట యెల్లరకును విదితంబై. దీనికి ప్రబలప్రమాణంబు ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయంబై. సర్వవిధిసంబంధ ఈ యయముం గూర్చి విస్తరించి చెప్ప నవసరంబని తలంచెదను.

నాకు ఆంధ్రభాషయందును ఆంధ్రులయెడను అభి మానము మెండుగా నుండుటచే, ఈ సభాభివృద్ధిని నెమ్మన మన నభిలషించుచు, ఈ సభవారగు ఖిరారు సగౌరవముగ నన్నాహ్వానించి ఈవిధముగ సభినందించినందులకు మఱు మఱు కృతజ్ఞతాపూర్వక వందనములర్పించుచు విరమించుచున్నాను.

ఆంధ్రసభకు భవనము

పిమ్మట కాశీనాధుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు, గద్దె రంగయ్యనాయుడుగారు, ఆంధ్రసభాభవనమువిషయమై మాట్లాడుచు మహారాజగారు ఆంధ్రసభవిషయమై చూపుచున్న అభిమానమును ప్రశంసించిరి. భవిష్యులకు వర్తకులు, న్యాయవాదులు, న్యాయమూర్తులు, జమీందారులయొక్క అభిమానము కలిగియు, ఆంధ్రసభకు స్వంతభవనము లేకుండుట అవమానకరమనియు, ఆంధ్రులందరు పట్టుబట్టో కృషిసలిపి ఆంధ్రసభకు భవనమును ఏర్పరుపవలయునని వీరు కోరిరి.

జయజయధ్వానములతో సభముగి సెను.

కీ|| శ్రీ|| కే. బి. రామనాథఅయ్యర్

ఈనెల 4 తేది సాయంకాలము 6-10 గంటలకు రావు బహదూరు కే. బి. రామనాథయ్యరుగారు హిందూ థియేటర్ కలు హెన్రూలులో మరణించిరి తెలియజేయుటకు చింతిల్లు చున్నాము.

గతదినము టేవర్ను లిల్లసభకు వీరుహాజరై సదకు సభకు ప్రారంభోత్సవమును జరిపిరి. ప్రధానమంత్రియగు గౌ.డాక్టర్ సుబ్బారాయన్ గారిని ఆధ్యక్షత వహించవలసిదగాకొరుచు వారు అధ్యక్షత వహించుటకు అంగీకరించినందులకు కృతజ్ఞత తెలుపుచు రామనాథయ్యగారుపర్యసించుటకు లేచిరి. మరీ మూడు వాక్యములనైనను పూర్తిగా చెప్పినాకొ లేదోగాని నిలువలేక కూలబడిరి. దగ్గరలో నున్న వైద్యునికొరకు కలు రంపిరి. వైద్యుడు వచ్చి గుండెకాయ నీర సిండుటవలన వారు చనిపోయిరి తెలియజేసెను.

వీరు తంజావూరు జిల్లాలోని కొట్నూరు గ్రామములో జన్మించిరి. వీరి మరణకాలమునకు వీరికి 60 సం॥వయస్సు. వీరి విద్యాధిదత్త యంతయు చాల లేజోవంతవైచెడిది. వీరు మొట్టమొదట తిరువల్లిక్కేరి హిందూస్కూలు హెడ్ మాస్టరు పదవిలో వుద్యోగముచేసిరి. తరువాత పచ్చయప్పకళాశాలలో ఆంగ్ల సాహిత్య పండితులుగా నుండిరి. తరువాత తిరువనంతపురం మహారాజగారి కళాశాలలో పండితులుగా నుండిరి. తిరువనంతపురంనుండి వచ్చిన పిమ్మట ఇంగ్లాండునందును యూరోపుండ మంతట వీరు సంచారముచేసిరి పిమ్మట వీరు ఉద్యోగమును చాలించిరి. బ్రిటిష్ కేసు కొలపరేటివ్ సాపైటియొక్క సి.పనకు వీరు కారణభూతులు. వీరి యాప్ర మిత్రులును గొప్పబంధువర్గమును వియోగముఖనిమగ్నులనుచేసి వీరు స్వర్గధైరె.

బెంగాలు క్రొత్తగవర్నరు

కలకత్తా, మార్చి 4:-బెంగాలు క్రొత్తగవర్నరు సర్ స్టేన్ బాక్సునుగారు మార్చి 28 వ తేది ఉదయం 7 గంటలకు హవూరాచేరెదరు. లిట్టుప్రభువుగారు అదినమే బొంబాయికి ప్రయాణమై వెళ్లెదరు.

దేవాలయములు

రాజకీయముగ సహాయనిరాకరణసిద్ధాంతమును బోధించి విఫలమనోరథులైనవాడు కొందరివృథుసాంఘికమున నట్టిసిద్ధాంతము నుపయోగించి సంఘవిప్లవకరమున న్యాయములను ప్రయత్నములను గవబరచ సాహసించు చున్నాడు. అట్టివారిలో మా మిత్రులగు ఉన్నవలక్ష్మీనారాయణపంతులుగారు ఒకరు. వారు 19-2-1927 తేది ఆంధ్రపత్రికలో 'దేవాలయములు' అనుశీర్షిక క్రింద వారి ప్రభుమన్యాయమును బ్రచురింపించియున్నారు. ఆంధ్రు చెలుపబడిన వారి రాచకీయాభిప్రాయములతో నాకు నిమిత్తములేదు. బ్రాహ్మణేతరులను గురించి వ్రాయబడిన సంగతుల నిట చర్చింపదలచలేదు. వారి సాంఘికవాదమునకేనేను ప్రత్యుత్తర మియదలచినాను. శైవ వైష్ణవమతములు వర్ణాశ్రమధర్మములకు లోబడిపోయినవనియు, సాంఘిక మత సామ్రాజ్యవిమయమున తమ అధిక్యముపోవునని కొందరుబ్రాహ్మణులు ప్రతిఘటింపక మానరనియు న్యాయస్థానము లాచారప్రకారము డిక్రీ ఇచ్చుననియు స్వాస్థ్య పరులగుఅగ్రవర్ణములవారు ఈయుద్యమమును ప్రతిఘటింపక మానరనియు, ఉద్యమము నడపుటకు చేనుపండి సిద్ధముగా నున్నదిగాని కోతగాండ్లులేరనియు హక్కులు బలవంతముగ లాగుకొందురని భయము కలగనిది రాజీలు కుదురునా యనియు,ఈ వ్యవహారము రాజీలతో తెగేదిగాదనియు బ్రాహ్మణేతరులకు దేవాలయములలో దేవునిసన్నిధిబోవుటకు హక్కులేదనుట అబద్ధము మోసము స్వాస్థ్యపరులు సృష్టించిన సిద్ధాంతమనియు, హిందువులందరును స్వామిని పూజించుటకై దేవాలయము లేర్పడినవనియు దేవాలయములో ప్రవేశించుటకు హిందువుడైన ప్రతివానికి జన్మహక్కునియుఈహక్కులను నిరోధించుట కెవ్వరికిని అధికారములేదనియు శ్రీ పంతులు గారు తమ న్యాయమున తెలియబరచియున్నారు.

వీరు బోధించెడు సంఘ విప్లవపద్ధతిని ప్రభుత్వమువారు క్రిమినల్ ప్రొసీజరుకోడు 144 క్షే న మొదలగు విధానముల వల్లప్రతిఘటించెదరని పంతులుగారే నెలవిచ్చుచున్నారు.కాబట్టి వీరికి పూర్వాచారము పనికిరాదు. న్యాయస్థానముల తీర్పులు పనికిరావు. ప్రభుత్వమువారి శాంతిస్థానవిధర్మ పనికిరాదు. వీరికి కావలసినది ఆత్మగౌరవమును నిలుపగల త్యాగము సన్న వారును ఉద్యమమును నడపువారును.అట్టివారు వీరికికనవడుట లేదనుచున్నారు. వర్ణాశ్రమధర్మములందు విశ్వాసములేనివారు వర్ణాశ్రమముల ననుసరించువారిని పరిహసించుటలో వింతలేదు. అగమకాస్త్రయములను స్వాస్థ్య పరులు సృష్టించి రనుటకును అట్టివి అబద్ధము మోసమునకును పంతులుగారి కెట్టియాధారము గలదో కదా. పాశ్చాత్యన్యాయమోహమున బడి యీకాలము నందలి యుద్యమములన్ని మహోల్లాస మైనవని తలంచుపంతులు గారి యాహుల నెవ్వరికెట్లగుదు? వీరివర్గమున కోతగాండ్లు లేకున్నను కోతగాండ్లుండుదురు. వీరితర్కములో ప్రాతిప్రదిక మే పూజ్యము. హక్కులంపినవానికి భంగము గలిగిన పంతులు గారి బలవంతప్రయత్నముల కవకాశముండవచ్చును. రాజసభలలోను న్యాయస్థానములలోను ఏ హక్కువర కెవ్వరు పోవలయునో నియమములండవచ్చునగాని వర్ణాశ్రమ ధర్మనియమములు దేవాలయములపట్ల పనికిరావుగా? అన్యమతములందలినియమముల నైన పంతులుగారు పాటించెదరో లేదో? నియమబద్ధములగు విషయములు విశ్మంఖిల వృత్తి నాశించు వ్యక్తులకు కళోరములుగ నుండవచ్చును.

నియమము లవసరము లేనివారందరునుకలసినియమములు గావలయు ననువారినుంచి వేరుపడవచ్చును. పంపిటిలో కొన్ని దేవాలయములను తమకై ప్రత్యేకింపవలసినదిగాసంఘమునకోరవచ్చును. లేనియెడల నూతనాలయముల నేర్పాటు చేసికొనవచ్చును. అంతియెగాని పంతులుగారు తమ న్యాయమున నూచించిన కార్యవిధానము సంఘ విప్లవమునకు కారణమై సంఘమును భిన్నపరచి యితర విధముల సంఘాభివృద్ధికి భంగకరము కాగలవనియు 'కలసంఘేక్షే' అనుపదముప్రకారము ఒకరి మతము నొకరు ద్వేషింపక సాధ్యమైనంతవరకు సంస్కరణ యంత్రమునే ప్రయోగించి సంఘమును ముందుకు నడపగలందులకును పూర్వాచారపరాయణులు వెనుకబడియున్నటుల దలంచు పంతులుగారు వారినీకూడ తమతో కలిసి గమ్యస్థానమును చేరుటకు ప్రయత్నము సలుపనివ్వనియెడల హిందూదేశమునకు బూర్యపు బొప్పత్వము రాజాలవని విన్నవించు చున్నాను.

పెద్దిభొట్ల వీరయ్య, బి. ఏ. బి. ఎల్.

బారిసాలు, మార్చి 4:-బారిసాలు కెయిలులోని సత్యాగ్రహ శైలిలు శివరాత్రి యుత్సవము జరిపిరి. శేడు 4 గురు సతాగ్రహులు విడుదలైరి. గి. కి. శివరాత్రి

జాతీయవారము - మహాత్ముని ఆదేశము

ఏప్రిల్ నెల 6 వ తేదీ మొదలు 13 వ తేదీ వరకు

భారతజాతి యీవారము నెన్నటికిని మరువగూడదు. ఖద్దరును కొనుట - అమ్ముట - నూలువడు కుట-వడికిన నూలు నంతను భారతతంత్రకారకసంఘమునకు విరాళముగా పంపుట-ఖద్దరుపనియందే నిమగ్నులగుట-వినివి ప్రజలీవారమున ముఖ్యముగా జరుపవలెను.

Advertisement for Samuel & Co. Engineers, San Thome, Madras. Includes an image of a safe and text in Telugu and English.

వనోపధి శబ్దారణి ఘంటువు.

మూలకలయొక్క - 35000 సంస్కృతశబ్దములకు తెలుగు అర్థములు కలవు. ధ్వనికోశం వెల రూ. 3-4-0 లు. ఇందు పదు ప్రాచీనజనుల కుదిరిన భస్మములతో యానాని ఆయుర్వేదవిధానములుగలవు. రు. 1-8 రు. 500 కిమ్యకుగల భస్మములు కూడ గలవు. క్యాలికోశం వెల రు. 2-0-0

Advertisement for Deschiens' syrup. Includes a large stylized logo and the text 'Deschiens' syrup'.

To be had of all Chemists (Wholesale C. T. HARI & Co., 174, Broadway Madras.

పూనబలి ఘోరము

శవముల యూరేగింపు-7 గురు చచ్చుట. కవివనరు స్ట్రెయింట్లు. బారిసాలు, మార్చి 8- మొత్తము చనిపోయినవారు 17 గురు. 7 గురు ప్రాణావస్థిముగ నున్నారు. (అ. ప్రె.) 15 శవములను ఊరేగించిరి. వారివారిబంధువులకు శవము లీయబడినవి. (ప్రీ ప్రెసు) న్యాయాధికారి రాక. కుస్టియా, మార్చి 8: న్యాయాధికారి రాకవలన కాంతి చేపూరినది. ముగియబడినప్పుడు తమతమ స్వస్థలముల కేగిరి. ఇంక గోవధ జరుగజాలదని న్యాయాధికారి నచ్చ చెప్పెను. రేపటినుండి సూతాశమాను. అధికారులతోను హిందూ నాయకులతోను ముచ్చటించిరి. వివిధ శలములను చూచిరి. ఆయన యిక్కడ మూడు రోజులు ఉండును. (ప్రీ ప్రెసు) మహమ్మదీయుల పురిగొల్పిన మాల్వీని అరెస్టు చేసిరి. 144 సెక్కును ప్రయోగింపబడినది. (అ. ప్రె.) ప్రభుత్వమువారు సుమారు వేయిమంది మహమ్మదీయులు ఈకాలంలోను లాటిలతోను వచ్చి పైబడగా తుపాకులు గాల్పవలసి వచ్చెననియు 12 గురు చనిపోయిననియు 8 గురు గాయపడిననియు తెలిపిరి. హిందువులును పోలీసువారును గాయపడలేదు. (అ. ప్రె.) బారిసాలు, మార్చి 4: తుపాకులు గాల్పకుట గారణము మాల్వీ అరెస్టుయ్యెనని పురిగొల్పబడినవారు పైబడుటయే

యని తెలిసిరి. గాయములుతిని పారిపోయినవారిలో 5 గురు మరణించిరి. మొత్తము చనిపోయినవారు 23. మాల్వీ జెయిలు లో నున్నారు. తుపాకులు కాల్పబడినచోటనే కొన్ని శవములు పొలిచేయబడును. (ప్రీ ప్రెసు) కుస్టియా, మార్చి 4: కవివనరు రాకవలన కాంతి సువిరినది. బహులు తెరువబడెను. లాయర్లు కోర్టున కేగిరి. అధికపోలీసుదళము కాపలా గాయచున్నది. (ప్రీ ప్రెసు) జిల్లాన్యాయాధికారి స్ట్రెయింట్లు కలకత్తా, మార్చి 4: ముగియవచ్చు కేసులతోడనే చాల మంది సాయుధులైన మహమ్మదీయుల సంఘము జూచిరిని. హిందూయత్నమునకు వారినొసగలేదు. ఎంత చెప్పినను వారు వినలేదు. దీనికి కారణము మాల్వీ సుదెద్దినప్ప మైననునే కదలమనిరి. చాల భయమునకు గారామును పరిసరముల వీర్యడెను. ఈకాలంలోను లాటిలతోను వారు మాత్రమే బరిపిరి. తుపాకులను నూపి కాల్పవ మని తెదరించితిమి. లాభములేక పోయెను. మాల్వీ అరెస్టుయ్యెను. ఈకాలంలోను లాటిలతోను వారు మాత్రమే బరిపిరి. ఆలస్యముచేసిన లాభములేదని పోలీసు వారిచే కాల్పించిరి. 33 గుండ్లు ప్రేలేను. 14 గురు చనిపోయిరి. 8 గురు గాయపడిరి. అందరును మహమ్మదీయులే. కవివనరు ఆస్థలమునకు పోవుచున్నాడు. (అ. ప్రె.) రంగూను, మార్చి 3: గర్వాము, గిర్వాము అను ఇరువురు ఆంగ్లో హైందవులు ఒక తెలుగు రిక్వానాని పైబడి చంపిన కేసులో మద్దాయిలు తాము నిర్దోషులమని వాదించిరి. 15-వ తేదీకి నాయుడా వేయబడెను. (ప్రీ ప్రెసు)

బెజవాడ మునిసిపాలిటీ

ఫ్యాక్టరీల లైసెన్సులు (స్వకీయవిలేఖరి)

పౌరుల అసంతృప్తి. పిబ్రవరి 28: బేటి సాయగ్రామం బెజవాడ పురపాలక సంఘసభ జరిగినది. ఫ్యాక్టరీలను పట్టామందు కట్టుటకు లైసెన్సుల నిచ్చుటకు గూర్చి ఆలోచించుటకై ఈ ప్రత్యేకసభ సమావేశమయ్యెను. సభకు చాలమంది సభ్యులు విచ్చేసిరి. ఇందును గూర్చి చాల చర్చ జరిగియుండుటచేతను, పురపాలక సంఘము పౌరులక్షేమమునకు న్యతీతముగ సంబంధించెదలని పౌరుల కంతకు ముందుగనే తెలియవచ్చుటచేతను పురపాలక సంఘసభ్యులందరైనా చూచుటకై చాలమంది పౌరులు విచ్చేసిరి. రోజెలమాది గోపాలకృష్ణయ్యగారు ముందుగా మాట్లాడిరి. టౌన్ ప్లానింగు ఆర్డు ననుసరించి ఫ్యాక్టరీల నిర్మించు ప్రదేశము ప్రత్యేకముగ నిర్దేశించబడి యుండగా పట్టామధ్యను జనసమృద్ధిమైసటియు ఇరుకుగనున్న కిథులలోను ఫ్యాక్టరీలను కట్టుటచే ఎందుకు లైసెన్సుల నిచ్చుటకై పురపాలక సంఘమువారు తీర్మానించినో దురూహ్యముగ నున్నదనియు అట్లుచేయుటచే సంఘి సంవత్సరముల నన్నింటిని వివరముగ తెలుపవలసినదనియు అన్వేషించువారిని కోరిరి. అన్వేషించు అయ్యదేవర కాశేర్వరావుపంతులుగారు కథ నిటుల వివరించిరి. ఫ్యాక్టరీలనుపట్టా కట్టుమొనరి. ఫ్యాక్టరీలవలన వచ్చు కాళివృద్ధియను. కాని ప్రజలసౌఖ్యము ఛేదించును. పట్టామునకు దూరమున ఫ్యాక్టరీలుండటం బాగుగనుండును. టౌన్ ప్లానింగు ఆర్డు 1926 డిసెంబరులో అనుబంధము వచ్చినది. అంతకు ముందుగనే కొన్ని ఫ్యాక్టరీలకు లైసెన్సు లాసంగబడినవి. 5-10-26 తేదీన అడ్డపల్లి రామకేశయ్య తమ్మర నారాయణ మూర్తిగార్లకును 23-11-26 తేదీని గూనూరు రంగారావు గారికిని లైసెన్సుల నిచ్చుటకు కాన్సిలువారు తీర్మానించిరి. 17-11-26 తేదీని తమ్మర నారాయణమూర్తిగారికి లైసెన్సు ఇవ్వబడినది. కందుల గోవిందుగారు ఆక్షేపించుటచేత అడ్డపల్లి రామకేశయ్యగారికి వెంటనే లైసెన్సు నీయలేదు. 6-1-27 తేదీని కాన్సిలువారు సభచేసి లైసెన్సుల నిచ్చుటచేసిన తీర్మానమును రద్దుచేసిరి. వరల 10 వందల కాన్సిల్లర్లు ఈ ప్రత్యేకసభను జరుపువటం కోరుటచే ఈసభను సమావేశము చేసిరిమని చెప్పిరి. హైల్డ్ ఫోన్ గారి అభిప్రాయమును కనుగొంటిరాయని చేరుమేకగారి నకుగూడ లేదనిచెప్పిరి. ఈవిషయము ప్రజలలో ఆందోళనగ నున్నది. కాబట్టి పట్టా ఆలోచనకారి యభిప్రాయమును పుచ్చుకొనుట ప్రయోజనముగ నుండునని గోపాలకృష్ణయ్యగారు రుపపాదించిరి. దుంగూరు వెంకటరెడ్డిగారిందులకు న్యతీతముగ మాట్లాడిరి. అప్పటికప్పుడే ఈ తీర్మానమునుగూర్చి ఆలోచన జరుగవలయునని పలువురు అభిప్రాయపడిరి. అందుచేత గోపాలకృష్ణయ్యగారి యుపపాదన వినిపోయెను. పట్టాములో నాలుగు ఫ్యాక్టరీలు కట్టుటకై లైసెన్సుల నీయవలసినవిగూర్చిరనుదీను సామెలుగారు తీర్మానము నుపపాదించిరి. కానలి శంకరరావుపంతులుగారు బలపరిచిరి. ఇద్దరుతప్ప విగిరినవారందరిచే తీర్మానము అంగీకృతమయ్యెను. ఈవిషయగ 5 సంవత్సరములవరకు నిరాకరింపబడిన ఫ్యాక్టరీల లైసెన్సులు నేడు మరల ఇయ్యబడినవి. పౌరుల పక్షమున విన్నకోట సరిహంసగారు కాన్సిలువారికి ఈక్రింది విధముగ నివేదించిరి: సలమను సభ్యులుచూచిన పిమ్మట లైసెన్సుల నీయవలసినదని పౌరుల ప్రార్థన. ధనాన్యులు, బలవంతులు కోరితే ఇచ్చుచున్నార. ప్రజలసౌఖ్యమును మీరు మూర్ఖువులున్నార. మొట్టమొదట ఎందులకు ఈలైసెన్సుల నిచ్చినారో ఆలోచించండి. పిండిమర పెట్టుకుంటామన్నార మొదట. అది వేరు శనగఫ్యాక్టరీక్రిందికి పరిమించినది. రేపు వియ్యపు మరకూడా కావచ్చును. లైసెన్సుఇచ్చి కట్టడమునని ప్రారంభించినప్పుడు మాకు తెలిసినది. తెలిసినతోడనే మేమందరము అగ్గినంపుకున్నాము. కలెక్టరుగారు ఆపించినారు. రాత్రిళ్లు పనిచేసారు. ఈ సంగతి తెలిసి ముగిసిపోలిట భోటాలను తీయించినారు. ఈ పట్టామధ్యను ఫ్యాక్టరీలను కట్టుకూడదని గవర్న మెంటు ఆర్డరు గలదు. ఫ్యాక్టరీల ఇన్ స్పెక్టరు కానిటరీ ఇంజనీయరు ఫ్యాక్టరీ

రీలను కట్టమాడవని అభిప్రాయమిచ్చినారు. అనేక ఏండ్ల క్రింద లై సెన్సుల నిచ్చిన వెంటటవరముగాని హనుమంత రావుగారికి ప్రస్తుతము కాన్సిలులోనున్న మీరున్న ఈచేరు మేకాగారును బండించుకుంటిరి నేను మరల మీరు సరి కాని త్రోవను బోతుట న్యాయముకాదు మీరు లై సెన్సుల నిచ్చినచో చాల వ్యాజ్యములు పడును. రేటుపేయర్ల సొమ్ము ను పృథాబర్ని పెట్టవలసివచ్చును. తమకువారు కట్టబోయే ఫ్యాక్టరీకి కమిషనున హిందు మైనాస్కాలు గలరు అందు లో 6, 7 వంటలు విద్యార్థులు చదువుచున్నారు వారి సొమ్మును నకు ఈ ఫ్యాక్టరీ పొగ మసి ప్రతిబంధకముగ నుండును. ఈ ఫ్యాక్టరీ ఆమముంటే నిద్రపట్టు దుస్తరము. ఫ్యాక్టరీమసి చుట్టుప్రక్కల ఇండ్ల నాపరించును. ఫ్యాక్టరీలో చెత్త చెదారము మురికి దుర్వాసనను బయలుదేరవలయును. ఉబ్బసము జబ్బులు ఇరుపవారునవారలకు కలుగును. ఆరోగ్యాధికారి యొక్క అభిప్రాయమునైనా పున్నుకొనకుండా మీరిందులను అంగీకరించుట సరికాదు. మీలో కొందరు ఇదివరలో ఫ్యాక్టరీలను పెట్టమాడవని చెప్పియున్నారు. మీరు బాగుగ ఆలోచించి లై సెన్సుల నీయవలెదని ప్రార్థన. వీరిలోపాటు మరి కొందరు సొరులుమాడ తమకు కలుగబోయేది కష్టములను గూర్చి మొలదిరి. కాని ఎక్కువ సంఖ్యాపలచే నంగీకరించబడెను. తమకులపల్ల జగన్నాథం, కోవెలగూడి గోపాలకృష్ణయ్యగార్లు మాత్రము తటస్థం.

అనుమతులు—1 బరహామద్ సాహెబు, 2 కానూరి శివరావు, 3 గూడూరు లక్ష్మారావు, 4 రొంపిచెర్ల వెంకటస్వామి, 5 మంమూరు సీతారామయ్య, 6 మంమూరు వెంకటరెడ్డి, 7 మారకు లక్ష్మేశ్వరావు, 8 మరిశిల్ల సింహాద్రి, 9 పోలవర శ్రీనివాసరావు, 10 అయ్యంకి చెంకటరమయ్య, 11 డాక్టరు శర్మ, 12 మాజేటి ఆదిశేష, 13 కందుల గోవిందు, 14 యెంమూరి సీతారామయ్య, 15 కావలి శంకరరావు, 16 కొతా సుబ్బారావుగారు.

సూరొనాథ కేసు

సీతారామ భార్యగారిని బలవంతపెట్టి సాక్ష్య మిప్పించుట

కాశీ, మార్చి 3:—సూరొనాథగారి కేసున సీతారామభార్యగారు తనచే బలవంతముగ స్టేటుమెంటు తీసికొని రని తెలిసిరి.

శివనంద్రముఖర్జీగారు తమకు సూరొనాథగారితో పరిచయమును భట్టాచార్యిగారు చేసిరని తెలిసిరి. కేసు 7-వ తేదీకి వాయిదా వేయబడెను. (అ. ప్రె.)

మదనకామేశ్వరి లేవ్యము

బలహీనులపాటికి కల్పవృక్షము—మేహము, నిక్కాశ నివర్తన, కుష్మందము, అతిమూత్రము మొదలగునాటికి హరించి మంచి బలమును, పిర్వవృద్ధిని, సంభోగశక్తిని, శుభ్రతను గలిగించును. 2 శర్మిలు చాలును. 20 రులముల ధర్మి 1-4-0.

పాలకుగంధి లేవ్యము—రక్తక్తుడికి శ్రేష్ఠమయినది. నవామేహము, మేహపాడలు, మచ్చలు, యిరవర్తనరొగములు కీళ్లకొచ్చుట, మొదలగు నాటికి హరించును. 4 డబ్బీలుచాలును. 20 రు. డబ్బీ రు. 1-4-0 ధర్మి 2-4-0 శర్మిలు వేరు. 75 పి.సి.పి.అందుకో, ఆయుర్వేదసమాజం, పెరిడేపి, (నెల్లూరుజిల్లా)

THE LIZARD PEN
IS MADE IN NEARLY
100 VARIETIES

**THERE IS ONE TO
SUIT YOU**

ORDINARY IOR. SAFETY IOR.
SELF-FILLING 40F.

H.P. CO LONDON

Agents: P. HOLT & Co. Ltd.,
P. O. BOX 237
MADRAS.
Chittoory Rangaiah, Cocanada.

హైదరాబాదువార్తలు

(ప్రత్యేకవిలేఖరి)

రజతోత్సవము

ఎన్నియోమాసములనుండి భాషాభిమానల నువ్విష్కారిం చుచుండిన ఈయంతనము గడచిన బుధవారము, గరుడ రియ, ప్రకృతవారిము మాడుదినములు మిగల ఒకప్రపంచముగ జరిగిరది ఈ సందర్భమున సాయంత్రములందు మాడుదినములు మాడు సభలు రెండవనాటి వధ్యాపూము స్త్రీలసమావేశము మాడవ నాటి యుదయమువేళ బాలబాలికలకు విందు అనునవి చాల మనోహరములుగ గడచినవి. వేలకొలది జనులు ప్రతిసభకు నచ్చిరి. అగ్రతూలును ఉపన్యాసములను ఈయంతనయొక్క యువయోగమున కంతయు తోడ్పడిరి. ఇట్టి భవనోత్సవము ఈనగరమున నెన్నడును జరిగియుండలేదని జనాభిప్రాయము. మాడుదినములు కలిసి రెండువేలకంటె ఎక్కువమంది వీదలకు మాడుదినము ముఖ్యముగా లక్షలతో అన్నదానము జరిగినది.

శ్రీగణపతిశాస్త్రులుగారు

అగ్రతూలుగా దయచేసిన ఈ మహాశయలు ఉత్సవాం తమునుండి ప్రతిదినము ఉపన్యాసములు చేయుచున్నారు. శని ఆదివారములందు మానవసేవాసంఘ, వైశ్యసేవాసమాజములపక్ష మునను సోమవారమునాడు సికింద్రాబాదులోని ఆదిమాంధ్ర సమాజముపక్షమునను మంగళవారమునాడు సంస్కృత కలా సంఘి సేవకుమునను బుధవారమునాడు బొల్లారములోని ఆంధ్ర జనసంఘము పక్షమునను గరువారము సాయంత్రమున రెడ్డి బోర్డింగు విద్యార్థులకును ఉత్తమ ఉపన్యాసముల నొసగిరి. ప్రకృతవారము సాయంత్రమున ఆదిమాంధ్ర సేవాసంఘముపక్ష మున శ్రీశాస్త్రుగారు సన్మానింపబడెనున్నారు. శాస్త్రుగారి వక్రత్వమును, వారి స్వసంఘాభిమానమును హిందూసోదరుల నందరను ముఖ్యముగా ఆంధ్రులనందరను ఆర్షించుచున్నది. వీరి కీ ప్రభావిత కార్యాచరణమునందు చాల అలసట కలుగు చున్నది. అయినను శ్రీశాస్త్రుగారి యత్నానా మేమాత్ర మును కొరతపడుటలేదు.

రాజ్యాంగములు

గొప్పమార్పు లేమయు కానవచ్చుటలేదు. క్రొత్తగా వచ్చిన ఆంగ్లేయోద్యోగులు శ్రమచేయుచు తమ కర్తవ్యముల నెరవేర్చు యత్నించుచున్నారు. మాల్దబారి కచేరీలో పూర్వ మునలే సిండ్లు మోటారులు నిలచుటలేదు. బయటనే నిలుపు కొనవలయునను ఆజ్ఞయైనది. వక్రత్వకు రాకపోకలలో ఈవిష యమున చాల శ్రమజరుగుచున్నది. కొందరు న్యాయవాదుల దస్కతుతో వక్రత్వ సంఘకార్యదర్శి కొక విస్తృత మంపబడినది. ముందేమి జరుగునో చూడవలయును. మాల్దబారి కచేరీని మరి యొక దూరస్థముగ యింటిలో నుంతునని వదంతి. అందువలన ఉద్యోగములకును వక్రత్వకును మరిత శ్రమకలుగును. అధికా రులు ఈవిషయముల గమనింతురుగాక.

ఒక దయ్యముకథ

మాల్వీఫైజ్ నాహక్ సాహెబుగారు అను న్యాయాధి పతి కరీంనగరులో తామున్న యింటియందలి ప్రాతచెల్లెను పడగొట్టింబిరి. ఇంటి యజమానుడు వద్దని బ్రతిమాలెనట. కాని మాల్వీసాహెబు వినక తన పట్టు నెగించుకొనెను. ఇది జరిగిననాటినుండి వారియింట చిత్రవిచిత్రవర్తలు రాల్లు వచ్చిపడటం బట్టు కాలిపోవుట, అన్నపు తప్పేలులు పొయి మీదనుండి క్రిందగూలుట మున్నగునవి జరుగుచు మాల్వీగారిని తిప్పలబెట్టుచున్నవి. విధిలేక గ్రామాంతరమైన వెల్లవమని వారు హైదరాబాదువచ్చిరి. ఇచ్చటను వెనుకటిఆటయే సాగుచున్నది. జనులు గుంపులకొలిపి వెల్లమచుచున్నారు. వీరిని కరీం నగరమునుండి మరియొకస్థలమునకు మార్చుటకు ఉత్తత న్యాయసాసమువారు వైయధికారులకు వ్రాసిరట. కాని పైవారు దయ్యము వీరిని వెన్నంటియే యున్నది గనుక స్థానాంతరము పోవుటవలన లాభములేదనియు, కరీంనగరులోనే వీరుండుట శ్రేయమనియు తీర్మానించిరట. ఈతీర్మానము దయ్యమునకు చాల సంతోషప్రదమగుననుట నిస్సంశయము. విఖ్యాతుడైన మహమ్మదీయ మాంత్రికుడు మాచి చేతగాదని వెల్లపొయెనట. ఎన్నియో చిత్రకథ లీవిషయమున వెలువడుచున్నవి! ఈదయ్య ము ప్రభావమును కొందరాంగ్లేయపురుషులును యువకులును కూడ చూచి అచ్చెరు వందిరట.

నిజామప్రభువుగారు

గత గరువారమునాడు ప్రభువుగారు అష్టలగంజులోని యొక పండ్లకొణిమునకు రెల్లి వర్తకునకు గ్రహించిరని తెలి

సినది. నుమారు 12 గంటల వేళ అష్టలగంజి రోడ్డుపైన సందడి అలివిస్తారముగా నుండెను. శ్రీప్రభువుగారి రిటీవల నిట్టి యను గ్రహమును చూపియుండలేదు. మరల శ్రీవారి ప్రజాతేను తత్వరత వర్తకుల వీరులకు మరలను వారికి ధన్యత నాపా దించుచున్నది. ఇది యందర మానసముల నాకర్షించు ననుట నిశ్చయము.

రజతోత్సవసంచిక

ఉత్సవమునాటికి వెలువెసిన ఈ సునోహరిమన పుస్త కము నిజాంరాష్ట్రాంధ్రదేశమునుగూర్చి తెలిసికొనగోరువారికి మహాపయోగముగ నుండుననుట నిర్వివాదము. దీనియందు గుమారు నూరుపటుములు గలవు.

గుజాత మాసపత్రిక

ప్రభుత్వముయొక్క విద్యాశాఖవారు ఈ పత్రిక కవ సహాయము చేయ నాలోచించుచున్నారట.

ధిల్లీ విశ్వవిద్యాలయపు పట్టప్రదానమహాసభ

డిల్లీ, మార్చి 4:—ధిల్లీ విశ్వవిద్యాలయపు పట్టప్రదాన మహాసభ నేటిదినము గొప్ప వైభవముతో జరిగెను. భాస్కరు అగు ఇర్వి ను ప్రభువు ప్రాచార్యుల రు సర్ మహమ్మదు హబిబుల్లాగారు, వైసుచాన్సులరు లాలా మోతీ సాగరుగారు వచ్చియుండిరి. భారతకాసనసభ జరుగుచుండుటచే సభ్యులుగాని ప్రభుత్వసభ్యులుగాని ఈసభకు రాజాలకపోయిరి. ఇర్వినుప్రభువుగారు పట్టభద్రులకు హితమొసగిరి.

మంభకోణం, మార్చి 4:—నిన్నటిదినము అహోబిల మతపు జయ్యంగారికి సంబంధించిన ఏనుగు మరమెక్కి గొలు గులు త్రెంచుకొని వీధులు వెంబడి పరుగెత్తెను. అధికారులు ఏనుగును జంపయత్నించిరిగాని ఏనుగును చంపవద్దనియో పట్టవల యుననియు దానివల్ల కలుగు నష్టమును తాను భరించునట్లుగను జయ్యంగారు తెలిపిరి. (అ. ప్రె.)

"Bynin" Amara

'జగద్వ్యాపితకీర్తిగలగొప్పటానికు ఇది దేహమున కత్వలకలములో శక్తిని ఉత్సాహము నిచ్చును, అజీర్ణము ఆకలి లేమి, చే బాధపడు వారలకు అకలిని గల్గించి జీర్ణశక్తిని పెంపొందించును

లైనికా అమరా' ప్రతి గృహమునను ఉండలేగినదే.
హిందూదేశమునందలి అన్ని ముఖ్య మైన ఉగ్రాణములయందును మందు లమ్మువారి కడను దొరకును.

Allen & Hanburys Ltd.
LONDON
Special Representative for India:
A. H. P. JENNINGS,
Block E, 2nd Floor, Clive Buildings,
CALCUTTA.

మదరాసు శాసనసభ

ఆయవ్యయపట్టికపై చర్చ

శ్రీ సత్యమూర్తి, వెంకటాచలం శ్రేణిగాల్ల ప్రసంగములు

ప్రభుత్వసభ్యుల సమాధానములు

చెన్నపురి శాసనసభవారు శనివారము మధ్యాహ్నము ఫలహారాంతరము తిరిగి సమావేశమైనపుడు ప్రభుత్వకార్యనిర్వాహక సభ్యులును మంత్రులును ఆయవ్యయపట్టికపై అధికారేతర సభ్యులైన శ్రీ సత్యమూర్తి, వెంకటాచలం శ్రేణిగాల్ల ప్రసంగములపై చర్చ

యస్. ముత్తయ్య మొదలియారుగారు

మాటాడుచు రాష్ట్రీయకృషిముల చాల భాగము లొలగింపబడినందులకు సంతసించిరి. ఆర్థికసభ్యుడు విద్యపై ఇంత అధికముగ చెప్పించిరి, అని చెప్పటకంటే ఈసంవత్సరము ప్రజలలో ఇందరు ఎక్కువమంది విద్యయొనంగవలెనని నాకు తెలిసిన తాము సంస్కృతిజేందెనని తెలుసుకొనుటకు సంతోషములనుంచి శాసనసభయందున్న ఈ ఆయవ్యయపట్టికపై చర్చకును ఎట్టి ఉపయోగముగాని ఉండగలదని తెలిసికొనబోతున్నాను నుచిరి సభ్యులు ప్రతిసంవత్సరమిన్ని యోచనలు, నూచింపబడుచున్నందున మరల ఆయవ్యయపట్టికలు యధాస్థితిగ నుండునగాని అభివృద్ధియందున నేలంకోయంబట్టారుజిల్లాలకు నీరు సరఫరా గానంతమాత్రమున మెట్టారు ప్రాజెక్టుల గనమొనంగరాదనట న్యాయముగాదు ఇతర మండలములవారికి నీరు సరఫరాజేయుట కేమాత్రము విలంబించినను అట్లు వానిని ప్రాజెక్టులో జేర్చుకొనుటకెట్టి యభ్యంతరముండజాలదు

సర్. పాత్రోగారిలో మార్పు

ఆర్థికభావములను ఇదివరలో ప్రజలపై అధికముగ పన్నులు విధింపబడినవచ్చెనని సర్. పాత్రోగారు పల్కియించిరి. అందులకై రాష్ట్రీయకృషిములను వచ్చినధనము ప్రజలపై గల పన్నుల భారమును తగ్గించుటకు వినియోగింపబడినదిగ నారు గోరిరి. వెనుకటి ఆర్థికమంత్రిగారగు నా గౌరవ నీయమిత్రునియం దీమార్పుగలిగినందుల కెంతయు సంతోషించుచున్నాను. వారు మంత్రిగనుండునపుడు రిజిస్ట్రేషన్ కాఖవారి చేతులలోనే యుండెను రిజిస్ట్రేషన్ పన్ను అమితముగ హెచ్చింపబడినది. కావున పన్నులు తగ్గించుట మొట్టమొదటి విధి. గ్రామీణుల వేతనములు యధాప్రకారమున హెచ్చింపబడెను. గ్రామములను కలుపుటకు ముందునుండెడి ఉద్యోగలండరను తిరిగి చేర్చుకొనవలెనని అని పల్కిరి

శ్రీ సత్యమూర్తిగారు

శ్రీమన్ సత్యమూర్తిగారు లేచి మాట్లాడుచు కుప్పిమింపగనే సభ్యులును ప్రేక్షకులును వారి ప్రసంగమును వినుటకు కుతూహలమును గవ్వరచి శ్రద్ధతో నాటించిరి ప్రసంగమధ్యమున సభ్యులు (కాంగ్రెసుపక్షమువారు) వ్యాఖ్యలు గావించిరి. ఈ సంస్కరణ శాసనసభకు, ఈమంత్రికి, ఈ ద్వంద్వ ప్రభుత్వ విధానము, ఈ ఆయవ్యయపట్టికల చర్చలు ఇట్టి పెన్నియన్నను, అనుదినము కోటలోని మారాసాధనములు, పైనిదశములు, మొదలగు యుద్ధపరికరములన్నియు పూర్వముకంటెపెరివారిపాలనవంటి నై నకనిరంకుశత్వమును స్వగౌరవ దెచ్చుచునేయున్నవి. ఈ ఆదంబర మెంతయున్నను నాటిస్వభావమండెట్టిమార్పులేదనియు, బిటిషరపాలన ఉక్కుచట్టమనియు జ్ఞప్తికి దెచ్చుచున్నది. (వినుడు, వినుడు) “అటులేనచో మిరిచట ఎందులకుండెడి?” అను ప్రశ్న ముఖ్యులనడగవచ్చును. ముఖ్యులను మీరు నిందితులగా వింపిన కొలదియు, ముఖ్యుల నవిమానించినకొలదియును, మీ ప్రభుత్వవిధానమున కంతయు సమీపింపజేయుచున్నారనియు, ప్రజలలో యసంతృప్తి రగుల్కొల్పుచున్నారనియు ఎరుంగదు కావుననే నే నిట నున్నాను. దేశమునందు స్వరాజ్యమును స్థాపించుటకు కడపటి అంగీకారము ఆత్మగౌరవముగల ప్రజలనుంచియే రాగలదని మే మెదుంగుదుము. మేమిసభ్యులలో గావించు కృషివలన దేశములో ప్రజలయందు స్వాతంత్ర్యభావమును ప్రజ్వలిల్ల జేయగలుగుదుమని మే మిరింగియుండుటచేతనే ఇచట ఉన్నాను. ఆర్థికాయుధము ముడతెయిండున్నది. ఇదియే నాసమాధానము.

శాసనసభయందలి కాంగ్రెసుపక్షము నాహ్వనించి మంత్రిపదవులనంగీకరింపజేసినదిగ గోరి గోమనప్రభువుగారు మా

కు గౌరవము గావించియుండిరి. అభ్యుత్థులగు తాము కాంగ్రెసు అసభి ననుసరించి ద్వంద్వప్రభుత్వవిధానమందు మంత్రిపదవుల నంగీకరింపజాలమని కాంగ్రెసుపక్ష నాయకులు గవ్వరగారి తోకృషిగలుగు భాగ్యము గలిగియుండిరి. ద్వంద్వప్రభుత్వవిధానమందు మంత్రిులకు నిజముగ అధికారముగాని, భాధ్యతగాని ఏమాత్రములేదని మేముతలంచుచున్నాము మంత్రిమండలి నుండు వారెల్ల చాల గౌరవీయులే!

ఇప్పుడుగాని శో మరీకొంతకాలమునైనను మంత్రిులు తమకునిజముగ అధికారములేదనియు, ప్రభుత్వసభ్యుల ఇష్టానుసారము నడచుకొనవలెననియు తెలిసికొనగలిగెదరు.

“నావంటివారే!”

కార్యనిర్వాహకసభ్యులలో ఇరువురు భారతీయులును నాకంటె ఎక్కుడు అధికారముగలవారుగారు (నవుల) అధికార రహస్యములను వారు వెల్లడించుచో యూరోపియనుసభ్యు లిరువురును మంత్రిులు, భారతీయ కార్యనిర్వాహక సభ్యులందరకంటెను ఎక్కుడు అధికారము గలవారని సప్రమాదముగ అంగీకరింపబడినవచ్చును (వినుడు, వినుడు) ప్రజల దురభ్యాసములను 12 కోట్ల రూపాయలరాబడి వచ్చుచున్నది లాంకు రివిన్యూగాని, ఆర్బీఆర్ ఆదాయముగాని దేశములోని కట్టిక దరిద్రులనుంచి రాబట్టుచున్నాడు ప్రభుత్వమువారికి నేను సలహా నొసంగుటకు వారికెట్టి ఆక్షేపణలేనిచో లాంకు రివిన్యూ బిల్లును విడదీయవలసినదిగ గోరుచున్నాను. బిల్లుని సభలో ప్రవేశపెట్టగని నాకు తెలియును (వినుడు, వినుడు)

రాష్ట్రీయకృషిములద్వారా మనకి సంవత్సరము లభించిన ధనమునెట్లు చెప్పింపవలయునో తెల్పెదను వెనుకటి ప్రధానమంత్రిగారికి మద్యనిషేధము విషయమై చాల విస్తృతముగ అభిప్రాయములు గలవు గాబోలు తామావిషయమై ఏమియు జెప్పనక్కరలేదనిరి (నవుల) వారిపక్షము (జస్టిసు) గూడ మద్యపానము విక్రీయి చెడుగనియు, నిషేధము ఆత్యంతమునియు తెలిసికొనినది మేముపుడెప్పుడో తెలిసికొనుచున్నాము నేటి కైనను ఈజ్ఞానము గలిగినందులకు సంతోషపడుచున్నామిం తెవగవత్తుము సంపూర్ణనిషేధము తమ ఆదర్శముని నిర్ణయము గావించుకొనెను కాని అయ్యది క్రమక్రమముగ మెట్టుపై మెట్టుగ సాధింపబడవలెనట. మాపక్షమువారెల్లరును త్రాగుడుపై ఆదాయము రాబట్టరాదనియు, సంపూర్ణ నిషేధమును వెంటనే అమలులో తెచ్చులెననియు మునున్నార్థిగ గోరుచున్నా రని ఆర్బీఆర్ కాఖా మంత్రిగారితో జెప్పట నాకర్హమని తలంచుచున్నాను.

లామెంబరుగారి విషాదచరిత్ర

లామెంబరుగారి ఉద్యోగజీవిత మంతయు ఒక విషాదచరిత్ర. ఈతడు యుద్ధోగమును ముగించిన పిదప తమయుద్ధోగజీవితమంతయు విఫలప్రయత్నములతో నిండియుండెనని గ్రహింపవచ్చు న్యాయ, కార్యనిర్వాహక కాఖావిభజన సమస్య ఏమాయెనే స్థాంపుపన్న అధికము గావించబడినది మనకి సంవత్సరమువచ్చిన అదనపు రాబడి ఈపన్నును తీసివేయుటకై ఎనిరొంపవలెనని పోలీసు కాఖలో భారతీయులను నియమించు విషయములో వారు గావించినదేమి? వారు భారతీయులే! ఐనను పోలీసు కాఖలో ను, పరిశోధక కాఖయందును అంగ్లో హైందవులేదప్ప భారతీయులు డొక్కరును ఉన్నచోదోగ్యులులందులేదు. ఐనను వారు భారతీయులు! నాకుండెడి అధికారముకంటె వారికెక్కుడు అధికారము లేదని చెప్పినప్పుడు తప్పేవైనగలదా? (పోట్టుబుచ్చనవుల) మెట్టారు ప్రాజెక్టునందును భారతీయులను నియమింపవలెనటును ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. కావున వీనినెల్ల లామెంబరుగారు పరిశోధించవలెను.

హోము మెంబరుగారి అటవీపరిపాలన కేవలము హాస్యాస్పదము “మాప్టాలను అంధమానులకంటె నీగ్రమును మీరెట్లు సమర్థింపగల?” అని నేను నిన్ను ప్రశ్నించినపుడు నాగొంప నీయమిత్రులు తిట్టిబుల్లె సమాధానము చెప్పలేక నీవెల్లంబోయిరి భారతీయుడై యుండినందుచే నైనను అనేకవారులు ఖండింపబడిన ఆస్థిమును వెంటనే రద్దుజేయుటకు వారు బూనుకొనవలెను, ఎందుకు మీరీ ప్రభుత్వసభ్యులలో నుండుట? యూరోపియనుసభ్యులకు వెంటతొలిమీ, వేయుటకా! అటులేనచో ఇట్టివారిపై వ్యభిచారము చెప్పింపబడకుండు నటులేనను చూడవలెను.

మిత్రులగు సర్. పి. పాత్రోగారు తమ మంత్రిపదవిని వదలినపిదప అదనపురాబడిలో కొంతభాగము స్వముల భారమును తగ్గించుటకు వినియోగింపబడినదను నూతనాధికారు కనిపెట్టిరి. వారు మంత్రిగానుండినపుడు పన్ను లెక్కువ

జేయబడిన రిజిస్ట్రేషన్ముఖాఖ వారివశమందుండెనని తలంచెదను. సర్. పాత్రోగారు — అప్పుడు అదనపు ఆదాయము లేదు

సత్యమూర్తిగారు కోర్టుపన్ను, స్థాంపుపన్నులను తగ్గించుటకై హీనపక్షము రు 50 లక్షలైనను ప్రత్యేకింపబడినదిగ ప్రభుత్వమువారికి సలహా గావించుచున్నాను

జస్టిసుపక్షమువారు ఇరిగేషన్బిల్లు విచారాను నిలుపుటకుపాదనగావించి కాంగ్రెసువారు ప్రతిఘటించినను ప్రభుత్వమువారితో ఇదివరకెన్నడును ఏ ప్రభుత్వచరిత్రయందును కనివిరి ఎరుగని అసహ్యకరముగ ఒడంబడిక పరస్పరము గావించుకొని బిల్లు విచారణను నిలిపివేసిరి

సర్. పాత్రోగారు — విారపు జేమిచేయుచుంటిరి.

సత్యమూర్తిగారు — ఏమిచేయుచుంటిమా, మితీర్వా నమునకు ప్రతిఘటముగ నోటుజేసితిమి అందువలననే ప్రజాతిరిగి మమ్మికటి కంపినారు

సర్. పాత్రోగారు — నిదానించి చూచెదము లెందు!

సత్యమూర్తిగారు — మన మింకను దాదాపు 2 వంతులు ప్రభుత్వకాఖల పైసను ఒకవంతు ప్రజాయత్రకాఖలపైసను చెచ్చించుచున్నాము అంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము విషయమై విద్యాంగమంత్రిగా రెక్కడు సానుభూతితో జూడవలయునని నేకోరుచున్నాను స్థాపితమైన పి. ఐ. పి. విశ్వవిద్యాలయము ధనాభావముచే అసాధ్యములపాలు గారాదు హిందూ ధర్మావాయముల నూతన బిల్లుగూడ త్వరితః ప్రవేశపెట్టబడునని తలంచుచున్నాను

ఈ శాసనసభ ముగియులోగ రాయల్ కమిషన్ రాగలదని చముచున్నాను సగౌరవముగ వరతులపై ప్రభుత్వముతో సహకారము సులువులకు కాంగ్రెసువారుల మన మేము సంపదలపై యింటిమనియు, ప్రస్తుతమున్నార మనియు కమిషన్ వారి సచతుములో నిస్సందేహముగ నిర్మల చిత్తముతో చెప్పగలము అధికారవర్ధము మా సహకారము నెన్నడునుకో రియండులేదు గౌరవప్రథములకు వరులకు లోబడంతవంకు కాంగ్రెసువారు సహకారము జేయ నిరాకరించిరిచెదరు. ద్వంద్వప్రభుత్వమును ప్రజాయత్రి కాఖలలో అంతెనుక ప్రభుత్వభోవుదారులు, ఉపైవారులందుమరు ” (హృద్ధన్యు) అని నుడివిరి

శ్రీ సామి వెంకటాచలం శ్రేణిగారు

మాటాడుచు ప్రభుత్వమువారియొక్క సబబులేని ప్రవర్తనమే ప్రజాప్రతినిధుల ప్రభుత్వముతో సహకారము గావించుట అసంభవముగ గావించుటకు కారణమైనదనిరి. ప్రజలెవ్వరును ఆమోద మొసంగని ఒక గుంపునుండి మంత్రిులనెన్నుకొనుటవలన ఈ రాజధానియందు ద్వంద్వప్రభుత్వము జీవించియుండెడిదొక్కొక్కము పట్టినది. కాని కాంగ్రెసుపక్షము వారి కేమంత్రి వద్దమైనను ఒకటే గౌరవప్రథములకు వరతులపై దప్ప మేమీ ప్రభుత్వమును నడుప అంగీకరింపజాలము మంత్రిపదవులందెట్టి భాధ్యతగాని ఉన్నటుల మేము విశ్వసించజాలము అట్లు తలంచువారికి త్వరితః స్థానోదయము గలుగగలదు ఆయవ్యయపట్టికపై ఆర్థికసభ్యునిగాని, ప్రభుత్వముగాని ప్రత్యేకింపబడిన కారణ మెద్దియుకనుపించదు ఆర్థికకాఖపై మన యధికారము లేనంతవరకు అదనపురాబడిగల బడ్జెటుగాని, లోటుగల బడ్జెటుగాని ఏదియైనను వనకొక్కటెయ్యగను మామనాలుగు మాసములలో నేటి లోటుగల బడ్జెటును అదనపు రాబడిగలదానిగ మార్చుచున్నాను

ఈ ప్రభుత్వ మేయే ఆదాయములవలన నిర్వహింపబడుచున్నది ముఖ్యముగ ల్యాండ్రివిన్యూ ఆర్బీఆర్ ఆదాయములను, రెంకిని ఎంతయో విషాదచరిత్రగలదు ల్యాండురెవిన్యూ విషయమై ఎన్నియో వాదానములు గావించబడినవి. అంధోక్తమైనను నిర్వహించబడలేదు 1921 సం॥ నుంచి వ్యవసాయదారుల ప్రతి సంవత్సరమును 48 లక్షల రూపాయలు అధికముగ కల్లంచుచున్నార ప్రజలిట్టి దారుణనిర్బంధమును దీర్చకాలము భరింతుని తలంచుటసంభవము రైతులరణభాషలపై కన్నెని తినుటకును, కట్టుటకును చాలినంతలేదని రివిన్యూ మెంబరుగారు తమ ల్యాండు రివిన్యూ బిల్లును ఉపసంహరించుకొందురని ఆశించుచున్నాను లేనిచో ఆదిల్షా కర్షి మగు గతి బట్టుననే నేచెప్పగలను దేశమువరసగ ప్రతిసంవత్సరము కాటకములపాలై కుండుచుండ ఈక్షామదేశమున దేశమునండి పారడ్రోంటుకు ప్రభుత్వమువారు గావించినదేమి? షామములను రానీయకముందుగనే తగిన ప్రయత్నములు జేయవలెనా? లేక షామముల వాధారముగ గ్లాని పనలను ప్రారంభింపవలెనా?

ప్రజలలో గుర్తొనగలగటకు కావలసిన ద్వారా ప్రాంతీయమైన వారిని జైల్లో ఉంచుటకు జైల్లరు నిర్ణయించినందున చెప్పి కొనవచ్చును. ప్రజల ఆర్థిక దారిద్ర్యము ఈ దామములకు ప్రధాన కారణము. మన ఆహారపదార్థములనే మనము కొనుటకు గతము లేదు. ఈ దేశములో పగలును మునిషికి సంవత్సరాదాయము రు. 45 ల కంటె ఎక్కువలేదు. ప్రభుత్వమువారు పేదలకు తన లను నిరాశురీక చేయుచున్నారు. రాష్ట్రీయకర్షణములు తిరిగి వచ్చినందులకు నాకు గొప్పసంతోష మేమియులేదు. ఏమన అది మన సహజమగుచున్నది. ఆదనమును పన్నుల తగ్గించుటకు, నిర్దేశమునకై మనమున్నాత్మిక ప్రయత్నములు గావించుటకును వినియోగించవలెను" అని పేర్కొని.

అంతట సభ్యులు ఘోషారములను చేసిరి.

ఎక్స్ ప్రెస్ మంత్రిగారు

భారత రాజకీయము మాడవ మంత్రియగు డి|| బి|| ఆర్|| గంగూలయ్య మొదటిసారిగా ప్రభుత్వమున మాటలాడుచు, ఆ రోగ్యశాఖా పరిపాలననుగురించి ప్రభుత్వమున మాటలాడిరి. యాని అనుబంధము, పల్లెటూళ్ల యందును నీటివనరులకొరత త్వము అంతనావేయబడిన మొత్తము స్వల్పమే. ఇంకొక కారణము గలదు. ఆయవ్యయపట్టికను తగ్గుతున్నప్పుడు, ఏ యేకార్యముల కెన్నఁదెచ్చు తెంతెంతమొత్తమును వెచ్చించవలె నను విషయమున స్పష్టమున నభిప్రాయములేకపోయెను. ప్రతి జిల్లాయందును, పల్లెటూళ్ల నీటిసౌకర్యముల నేర్పాటుచేయుట కు మాకు వత్సరములకు సరిపోవు స్పష్టమున కార్యక్రమము నేర్పాటుచేసి పరిపాలననందని జిల్లా అధికారులకు ఉత్తరవులు పంపబడెను. అధికారులనుండి సమగ్ర వివరములు వచ్చినప్పటికి, ఆయవ్యయపట్టికలో అంతనావేయబడియున్న మొత్తమును హెచ్చింప వలెను. గ్రామపురస్థిర్యాము చాలముఖ్యమున నంతములు కట్టించియుండునని లేదు. పల్లెటూళ్ల నీటిసౌకర్యము లకు ఈ వత్సరము అంతనావేసిన 250 వేలను రాబోవు వత్సర ము 25 లక్షలవరకుగూడ హెచ్చింపవచ్చును. రాష్ట్రీయ కర్షణములు ముజరావచ్చెను గనుక ఇకమీద ప్రజోపయోగకరమున కార్యములను హెచ్చుమొత్తముల వెచ్చింపవచ్చును. పల్లెటూళ్ల అభివృద్ధికి ప్రత్యేకింపబడిన గ్రాంటు లాయావత్సరమున వెచ్చిం పకపోయినయెడల, తిరిగి తీసుకొనటకు బదు లామొత్తములను గ్రామపురస్థిర్యామునిధిని నిలవయుంచవలసినదని పానుగల్లురా జుగారు సూచించిరి. ఈ విషయమును ఆర్థిక స్థాయిసంఘము వారు విచారణార్థం పంపెదరు. పురపాలకసంఘములందు మరుగు పొరువల నభివృద్ధి చేయుటకు ప్రభుత్వమువారు స్క్రీము లేర్పరచి రి. త్వలోనే చాల మునిషిని తీరీయందు మరుగుపొరువల ఏ ర్పాలులు జరుగునని అంతపవచ్చును. పల్లెటూళ్ల పారిశుధ్యము నభివృద్ధిపరచుటకు ప్రభుత్వ శాసనములనున్నాడు. ఈ సంవ ద్ధమున, కలరా, నులేరియా జ్వరముల నిర్మూలముల ప్రభుత్వ కర్తవ్యముగ నెంచుచున్నాము. పల్లెటూళ్ల యందు వైద్యవన రుల నేర్పరచుటకు 9 లక్షల నేర్పాటుచేసిరి. ప్రభుత్వమువారు కల్లెటూళ్ల ప్రయోజనముల నిర్వహ్యమొనర్చి పట్టణములవైన నే వెచ్చించుచున్నారని కొందరు సభ్యు లాక్షేపించిరి. ఇవి సరి గాదు. చాలమంది పల్లెటూరి జనులకుడ పట్టణమున వచ్చి వైద్యాలయములందు వైద్యసహాయ మందుచున్నాడు. చెన్న పట్టణపు జనరలు ఆస్పత్రియందు రోగులలో నూటికి 45 వంతులు యెర్రప్రాంతములవారు. అందుచే నీ వైద్యశాలను రంప్రయనకం తనను ఆదర్శప్రాయకముగ నుండుట అవసరము. ప్రస్తుత మీ వైద్యాలయమునందు సరియగు వివరము లేక చాల విక్రీయ నున్నది. అందుచే జనరలుగొప్పలకుగోరకు గావించు వ్యయము తక్కువ లాభకరము గాజాలదు. పల్లెటూళ్ల వైద్యసహాయపు స్క్రీముక్రింద రాబోవు వత్సరము 170 వైద్యాలయముల స్థాపిం చుట కేగ్గొను జేయబడెను. ఈ స్క్రీముక్రింద పల్లెటూళ్లకుజను రాక్షరల కొరకు గ్రాంటుగూడ హెచ్చించు విషయ మాలో చనలో నున్నది. ఆయవత్సర డాక్టరులను నియమించునెడల నీవిధానము త్వరలో జయప్రథము గాగలదు. బాగుగా వైద్య పాఠశాలనుండి డిప్లమాల హోల్డరులు నెలవనైన తరువాత వారిని స్క్రీముక్రింద నియమించెదము.

మగ్యశాఖయందు ప్రభుత్వమువారింతవరకును తక్కిన మగ్య వికరము ఎక్కువ ఆదాయము అను విధానము నవలం కించుచుండిరి. ఒకవైపున ఆదాయము హెచ్చుచుండగా రెం డవ వైపున మగ్య వికరము తగ్గుచున్నదని ఋజువుజేయు టకు అంతల నుచూరింపగలను. కాని ఇది ఇంతవరకు సంగతి మన కిప్పుడు గావలసినది ముందవలంబింపవలసినపద్ధతి సంపూర్ణమధ్య విశేషమును ఆదర్శముగ ప్రభుత్వమువారి గావించిరి. సాధ్య

మొనంతవర కామూదర్శముకొరకు పనిజేయుట మా యుద్దేశము. కాని ఈ యాదర్శమునందుటకు కాలనిర్ణయము నొనర్చుట యుచితముగాదు. ఆర్థికవిషయమునుగురించినఆలోచనయొక్క టియే ఇందుకు కారణముగాదు. మన మవలంబించు ప్రయత్న ములు నిజముగా నెంతవరకు కార్యసాధకములగునోగూడ విచా రించు చుండవలెను. ప్రభుత్వమువారిదివరకే కొన్ని తాలూ కాలయందు సంపూర్ణ నిషేధమును ప్రకటించిరి. రాబోవువత్స ర మీపద్ధతి మరికొన్ని తాలూకాలకుగూడ వర్తింపజేసెదరు ఈ విషయమున మెల్లమెల్లగా ముందునకు వెళ్లవలెనుగాని, ఒక్కమాత్రం పరుగెత్తరాదు.

మంత్రిగారు ముగించుచు ఉద్యోగములందు భారతీయు ల నియమించుట విషయమై మాటలాడుచు త్వరలోనే తనకిం డ నున్న శాఖలలో పూర్తిగా భారతీయులపరము గాగలదనిరి.

గౌ|| ఎ. రంగనాథ మొదటిసారిగా

రెండవమంత్రి పిమ్మట మాటలాడుచు తనపరిపాలనక్రింద నున్న శాఖలనుగురించి వేర్వేరుసభ్యులు గావించిన ప్రసంగములకు ప్ర త్యుత్తరమొసగుచు నిట్లునుడివిరి. భూరేఖాభ్యాంకులను స్థా పింపవలసినదని ఒకసభ్యుడు గోరినది. ఇప్పటికే 7 భూమితో ఖా భ్యాంకులు గలవు. ఇందురెండుమాత్రమే పనిజేయుచున్న వి. క్రొత్త భ్యాంకులను స్థాపించుటకు పూర్వము వెనుకటిభ్యాంకు లెటులపనిజేయుచున్నది చూడవలెను. ప్రస్తుతమున్న వ్యవసా య పాఠశాలలవలన సరియగు ప్రయోజనము గలుగుటలేదు. ఈ పాఠశాలలను సంస్కరి. నిజమున ప్రయోజనము గలుగునటుల జేయుట యెట్లునువిషయమును ప్రభుత్వమువారిలోంచియున్నా రు. తగినంతమంది డిమాన్ స్ట్రీటరులు లభించుటలేదు. అందు చే ప్రతితాలూకా యందును డిమాన్ స్ట్రీటరుల నియమించుటకు వీలులేకున్నది. ఈవిక్ర త్వలోనే నివారణగాగలదని సహకా ర వ్యవసాయక పారిశ్రామిక శాఖలలో ప్రస్తుత మెక్కువవర స్పరసహకారము లేదని విషయము నిజమే ఈలోటునుసరిం చి మూడుశాఖలను కలిపిపనిజేయుటకు వీలొనగుటకుగాను శా ఖాధికారులను మంత్రియము మామనెలకొకమారు కలిపిచర్చిం చుట కేర్పాటు జేయబడెను.

గౌ|| డా. సుబ్బారాయణుగారు

ప్రధానమంత్రిగారు పిమ్మట చర్యకు ప్రత్యుత్తరమొస గుచు వెనుకటిమంత్రిగారులవా రెటుల నొసగిరో ఆదాయవ్య యపట్టికయం దటులనే అంచనాలు జేయబడెనని నుడివిరి. అం చనాలవేయుటకు పూర్వము పరిపాలనావిధానముల గురించి ఆ లోంచియుటకు వ్యవధి లేకపోయెను. ఎలిమెంటరీ ఎడ్యుకేషను కాసనమును సవరించి ప్రాథమికవిద్యను త్వరితముగ వ్యాప్తి నొం దిం చు ట కు ప్రస్తుతము ప్రభుత్వము వా రెం చు చు న్నారు. గ త రి సం వ త్వములలోను ప్రాథమికవిద్య అభివృద్ధిపందనే లేదు. (స్వ. పక్షస్థానమునం డి వినుకు వినుపను కేలు.) సర్ ఎ. పి. పాత్రోగారు(కాదు. ఒక జిల్లాయంతరి వివరములగురించి. జాగ్రత్తగాతెక్కలతయారు చేయించితివి. వానిని పాత్రోగారి కొనగెదను. ఒకటవతరగతి యందు 165 వేల విద్యార్థులుండిరి. నాల్గవ తరగతికి వచ్చువరకి 80 వేలమంది మాత్రమే మిగిలియుండిరి. నాల్గవ తరగతివరకును జరుపక మద్య వదలిపోవువారు తాము గడించిన విద్యను వెంట నే మరచిపోయెదరు. కానిజ్ఞాపకమునుకొనజాలరు. ఇదివిద్యా వృద్ధిమా? (వినుకు వినుకు) పల్లెటూళ్లకు రోడ్లువేయుటకు ఏర్ప రపబడిన మొత్తము స్వల్పమని పానుగల్లు రాజుగారు నుడివిరి. కాని ఈ మొత్తము వారెట్లు నదలి వెళ్లిరో అట్లే ఆయవ్యయ పట్టికయందు చేర్చితిమి.

పానుగల్లురాజుగారు—ఈవత్సరముచివరము అధిక ముగ నిలవయన్నదిగనుక, గ్రాంటుల హెచ్చింపవచ్చునని నేనంటిని.

గౌ|| డా. సుబ్బారాయణుగారు అంచనా తయారుచేసిన చాలకాలమునకు రాష్ట్రీయకర్షణములు ముజరావచ్చునని తెలిసెను. అ యి న ను ఇ ది స రి య గు వి ధా న ము అని నిశ్చయించుకొనిన తరువాత, ఆ విధానము నాచరణ లో పెట్టుటకు గావలసిన ధనమును పోరాడి తీసుకొనగలను. కాని ప్రస్తుతముంతయు పరిష్కాపవస్తువునందున్నది. అందుచే వాని ప్రయోజనా ప్రయోజనముల నారయ నిదివానిపై ధనమును వ్యర్థపరచుటకు నాకిష్టములేదు.

సర్ ఎ. పి. పాత్రో—ఒ, పల్లెటూళ్లకు రోడ్లువేయు టకు గూడ పరిష్కాపవస్తూ!

డా|| సుబ్బారాయణుగారు—స్థానిక సంఘములకు నామి నేకునుల విషయము ఇంతవరకు సరిగ భిచారింపబడలేదు. విను

కు వినుకు) విని నొక్కడినములో మార్పుటకు వీలులేదు. త్వర లోనే లోకలుబోర్డు కాసనమును సవరింపటకుద్దేశించుచున్నా ము. మంత్రివర్గమువారుగాని ప్రభుత్వసభ్యులుగాని నామినేష నుల అధికారమును, తమ ఇష్టము వచ్చినవారిని బహూకరించు టకు ప యో గిం చు ట సా ధ్య ము గా కుం డ నొ న ర్చె ద ము. వినుకువినుకు నిన్ను జాతుల వారికిని తదితరులగు అల్పసంఖ్యాకులకును తగు ప్రాతినిధ్యముండనటుల జూచెదము.

నేను సంపూర్ణ మద్యనిషేధమును గోరవత్తుమునుండి వచ్చినవని పానుగల్లురాజుగారు నుడివిరి. అవును నేనందుకు సిగ్గు పడుటలేదు. రాజుగారి పక్షమువారి సాంకేతిక సమావేశ మందు 10 వత్సరములలో సంపూర్ణ నిషేధము నాచరణలోపెట్ట వలసిన దని తీర్మానించిరి. వీరితీర్మానము నాచరణలోపెట్టుట కు గత రి వత్సరములందును ఏమిజేసిరో తెలియుటలేదు.

సర్ ఎ. పి. పాత్రోగారు—చేసినదని జూడుడు తెలియును.

అధ్య:—సభ్యులు మంత్రిుల ప్రశ్నించుటకుముందు చాల అవకాశములు గలవు. ప్రస్తుత మిటుల ప్రభుత్వ సభ్యుల నడుదగలకున్నయెడల, అన్నిపక్షములవారికిని సౌకర్య ముగనుండునని వచ్చెదను.

డా|| సుబ్బారాయణుగారు ఇంకను మాటలాడుచు, గా స్ట్రీయకర్షణములు ముజరావచ్చినదిగనుక ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ మునకు గ్రాంటును హెచ్చించెదనని నుడివిరి. జిల్లా మనిసిపాలి టీల ఆస్తును, చెన్నపురి కార్పొరేషను ఆస్తును, హిందూ దర్శా దాయ కాసనమును సవరింపటకు బిల్లుప్రవేశ పెట్టెదమని సు బ్బారాయణుగారు నుడువుచు ముగించిరి.

హోముమెంబరుగారు

హోముమెంబరు ఖాన్ బహద్దూర్ మహమ్మద్ ఊస్మాన్ సాహేబుగారు మాట్లాడుచు జైల్లయం దుండెడి నిర్బంధితుల జీవితములను సాధ్యమైనంతవరకు సౌఖ్యవంతములుగ జేయవలె ను గావున జైల్లను అభివృద్ధిపరచుటకై ధనము వెచ్చించు ఆవ శ్యకత గలదనిరి. నారాయణమినన్ గారి దేశరోగ్యము విషయ మై మాధవన్ నాయరుగారు జెప్పియుండిరి. నాకింతముంజే అందజేయబడిన రిపోర్టు ననుసరించి నారాయణమినన్ గారు నెంట్లులజైలునుండి వెని ట్లెన్ యరీలోనికి జేర్చుకొనబడినపు డు 127 పానులుండిరట. ఇప్పుడు 120 పానులున్నారు. ఆరు నెలలలోగ వారు తగ్గిపోయిరి. కాని జాగ్రత్తగా జీవధనేవ గా వింపబడెను. ప్రస్తుతము మినన్ గారి యరోగ్యము చాలబాగు గనున్నదని వైద్యాధికారులు వ్రాసియున్నారు. ఆహారము విషయములో అందులకు సంబంధించిన అధికారులకు ఉత్తర వులు జేయగలను.

అడవుల విషయములో ఆదాయము చాలస్వల్పముగ నున్న దున్నదని పెక్కుమంది సభ్యులు జెప్పియుండిరి. అడవులలో ఆదాయమువచ్చెడి స్క్రీమును ప్రభుత్వము మాడునాలుగు సంవ త్సరములక్రిందట ఆలోచనకు గైకొనిరి. క్రొత్తక్రొత్త స్క్రీ ములనింకను ప్రవేశ పెట్టుచున్నారు. తుట్టుకుదకు వీనివలన ఆ దాయము గలుగుననియే ప్రభుత్వమువారి యుద్దేశము. ఈ క్రొ త్త స్క్రీములు కొన్ని జయప్రథములను సూచనలు గన్పించుచున్న వి. రాష్ట్రములో పంటలు నశించుటవలన పశువులకు పచ్చికకై సౌకర్యములు గావించవలసినదిగ సభ్యులు గోరియుండిరి. వైద్య నశించిన మండలములందలి జిల్లాకలెక్టరుల కివీషయమై తగు ఉత్తరవులు గావించబడును. అడవి పంచాయతులు క్రమముగ నృద్ధినందుచున్నవి. నిన్ను జాతుల కష్టములను ప్రభుత్వమువారు గమనించియెయున్నారు. సాధ్యమైనంతవరకు తోడ్పడగలరు. 1921 సం||లో కార్మికశాఖపై రు 8 వేలు వెచ్చించిరి. ప్రస్తుత బడ్జెటులో రు 10 లక్షలు ప్రత్యేకింపబడినవి. కావున ప్రతి సంవత్సరము అభివృద్ధిగలదు. మాస్టా అండమాను స్క్రీమునుగూర్చి గొప్ప ఆరోపణ గావించబడినది. మాస్టాలను అండమానుల కను ట్లులో వారిని క్రొత్తవనతమునకు మరల్చుట ప్రభుత్వమువారి యుద్దేశమని ఇబ్రహీముగారు పేర్కొరి. ప్రభుత్వమువారి కట్టి యుద్దేశమెన్నటికిని లేదు అని నుడివిరి.

లా మొంబరు

సర్. పి. పి. రామస్వామియ్యయ్యగారు మాట్లాడుచు సభ్యులు గావించిన విమర్శనలలో కేవలము వివాదకరములును, ఏమాత్రము తోడ్పడనట్టివియు, అభివృద్ధిని సూచించునట్టివియు సంస్కరములకు తోడ్పడునట్టివి కొన్ని గలవనిరి. ఈ స్క్రీము నకై ప్రభుత్వమువారిరడుగబోయెడి ధనమును నిరాకరించు నుద్దేశముతోడనే ఇట్టి విమర్శనలు గావించబడెను. పానుగూగా డి

మును ప్రభుత్వమునుండియు నాశనమయ్యెను ప్రయత్నములు గావించబడెను. ఈ దేశములో పరిశ్రమ లేకయు అభివృద్ధి జేందగలదు, పరిశ్రమభివృద్ధి పై దేశభక్త్యుడయిన సాధారణ యువకుడు సేరంగిడే యున్నాను. కోటమన ధాని యందు లభింపని కారణముచే మన రాజధానియందే ఉన్న యయ్యెడి పదార్థముల విస్తారముబట్టి దేశభివృద్ధి కలుగుటయు ఎరుంగదును ఈ యుద్దేశమును మనమునం దిడుకొనిదే ప్రభుత్వమువారు ఇతరుల కొసంగిన కన్ సేషనుల నన్నిటిని రద్దుజేసి తామేవానిని గైకొని ప్రజలను సర్వము అన్వేషించుట నభివృద్ధిజేయ బూనుకొనిరి ఆ స్త్రీయను అవకాశములు జేయుట కొకానొక వార్తాపత్రికయం దనుదినము ఎన్నియో వ్యాసములు వ్రాయబడినను నేటికి ఎక్కడా ఇండియా రైల్వేకం పేసీవారు సగభ గము లాభములతో కొన్ని మరకలతో పా యకాం స్త్రీ మనుగై కొని పనిజేయుట కంగీకరించినది చెప్పగ లుగచునాను పాపకారస్త్రీయనువలన ఉత్పత్తియయ్యెడి మొదల శక్తి 10 కి 75 వంతులుగలదు పాపకారస్త్రీయ వలన ఉత్పత్తిగానున్న విద్యుచ్ఛక్తివలన దేశమందనేక ఫ్యాబ్రి కలు యంత్రాలయములు నడపిపబడగలవు. ఈదేశముయొక్క భావిభాగ్యోదయము గృహపరిశ్రమలపైఆర ధాపడియున్నటుల నేగవనించుచున్నాను విద్యుచ్ఛక్తిచేసి 7 అయ్యడిమరైలు సా ధ్యముగాగలదు ఈవిషయములో సభయందొక భాగమునుండి కేవల సానుభూతిని వేరొకభాగమునుండి కేవలము అనూయను మాత్రమే పొందియుంటిరి పాపకారస్త్రీయను విద్యుచ్ఛక్తి ని అధికముగ ఉత్పత్తిజేయగల ప్రదేశము భారతదేశ వందంటి టను వేరొక చోటలేదని ఎక్కువర్లు ఇంజనీయరుల జెప్పియు న్నారు పాపకార స్త్రీయ సరిగ అభివృద్ధిజేందనో కొయం బహూరు ప్రత్తి పరిశ్రమలకుగూడ విద్యుచ్ఛక్తి నొకరిగలదు మధుర, తిరుచినాపల్లిజిల్లాలకు గూడ గొంపోడగలదు పాప నాశము స్త్రీయ నభివృద్ధి గావించిన దుది పరిశ్రమలకు తోడ్ప డుటగాక కాగితపు పరిశ్రమను ప్రారంభించుటకును చాలవరకు తోడ్పడగలదు విశాఖపట్నము జిల్లాలో కోలూర్ స్త్రీయ గూడ చాల అభివృద్ధియగుటకు అవకాశముగలదు. ఆర్థికాభా వమువలన వీరినన్నిటిని ఒకేమారు పని ప్రారంభించుటకు వీలు లేకపోయినది ఒకటివెంటనొకటి కెక్కుతప్పులు గావించబడిన వనియే యని తలంచెదము. ఐనను ఆతప్పులన్ని సంగతినింప వలెనో నూచించుట సభ్యుల ధర్మముగాని ఆదినండియు స్త్రీ ములను ఖండించుట తగినపనియో? ఈసభవార్యుల సలహాకొక టూమైనను చెవియొగ్గరిని నమ్ముచున్నాను.

కావేరి మెట్టూరు ప్రాజెక్టు

ఈప్రాజెక్టు రెండు ముఖ్యముగ ఉద్దేశములతో స్థాపించ బడినది. వ్యర్థముగ బోయేడి అపరిమితమున నీటిని నిలువజేయు టయు తంజావూరు జిల్లాయందలి వేలకొలది ఎకరముల భూమి కి నీటిని సరఫరా జేయుటయును 85 సంలకు క్రితమే ప్రభు త్వమువారు మొట్టమొదట తలపెట్టిన ప్రాజెక్టు ఇదియే. ఇంత కాలమునుండియు మైనూరు, మదరాసు ప్రభుత్వములకు మరకలు కుదరనందున నిలిపివేయబడినది. నేటికి మదరాసు ప్రభుత్వ మువారు దానిని గైకొని పనిజేయుటకు సాధ్యమయ్యెను. ఈ విషయములలో ఎక్కువర్లు ఇంజనీయరుల సలహాలపై ఆధారపడ వలెను. నేలం కోయంబహూరు లిందు జేర్చుకొనుటకు సాధ్యము గాగలదు. ఈనిరంతయు ఒకజిల్లావారికి మాత్రమే జేందరాదను అభిప్రాయముతో నేను సానుభూతి జూపుచున్నాను. కాని ఈవిషయము పరిశీలించియు పూర్తియైన విమర్శ నిర్ణయంప బడవలెనదేగాని ఇదమితముని నిర్ణయించుటకు వీలులేదు. ఆపని యందు అనుభవముగల నిపుణులవలన నిర్ణయంపబడవలెను. "సానికప్రభుత్వములో ఇంగ్లీషును విషయముల నిర్వహణముం దెట్టి సంశయములను గల్గినను భారత ప్రభుత్వమువారి విషయ ములను నిర్ణయించుటకై ఎక్కువర్లు కమిటి నొకదానిని నియ మించుటకై అంగీకరించినట్లున్నాడు. ఈవిషయమును ఆకమి టికి తెలుపవలెనా నలదాయను సందర్భమును ప్రభుత్వమువారా లోచించెదరు. ఈప్రాజెక్టునందు భారతీయులనే అధికముగ ఉద్యోగములందు నియమించవలెనని అభిప్రాయముల జెల్లడిం చిరి. ఇట్టి విమర్శ నలకు నేను ముఖము డ ను దత్తమండలముల పరిస్థితులను గూర్చి వెక్కుమంది సభ్యులు తీ వ్రముగ వాదించిరి. దత్తమండలములకు నీటిని నిలువజేయుట కనుకలముగ స్థలము నైజాము, బ్రిటిషువారి సరిహద్దులందుగల దని ఇంజనీయరులు సలహాజెప్పియుండిరి. నైజాము ప్రభుత్వగా రికి వేరే ఎన్నియో పనులున్నందున గాబోలు మా ప్రభుత్వపు శ్రమకు ఇంటి నే జవాబు బాసంగజాలకపోయిరి. వానివాయి

మహా మనత వహించిన నిజాం సర్కారువారి ఇనుపదారి

(రైల్వేములప్రకారం ఇంగ్లాండులో స్థాపించబడినది)

భద్రాచలం శ్రీరామనవమి పుత్సవము

శ్రీరామనవమి పుత్సవమునకు పోదలచిన యాత్రీకులు భద్రాచలమునకు 20 మైళ్ళమాత్రం సముదాయమునకు, నైజాంరైల్వే కొత్తగూడం స్టేషనుకు టికెట్లు తీసుకోవలయును. పుత్సవ కాలములో బెజవాడ కొత్తగూడంలమధ్య ప్రతిట్రామున్ను, అవనరమునుబట్టి యింకా యే సౌకర్యమునున్న రైల్వే నడవబడును చాలినించి నీటినదుపాయమున్ను, ఆహార పదార్థములున్ను కొత్తగూడం వద్ద యేర్పాటు చేయ బడినవి.

ప్రొ. కేజురు అఫీసు, ఖికింద్రాబాదు, 22, 1922 } డి. వెడ్డి ట్రాఫిక్ మ్యానేజరు

మదరాసు రాష్ట్రముల సరిహద్దుల నిలువజేయుట కనుకలముగ ప్రదేశము గలవని శ్రీరామనవమి ముదలియారుగా రధ్య. శ్రీరామనవమి ఒకకమిటి వారు ఇటీవల కనిపెట్టిరి. అవట దీనిని గలదు. ఈస్త్రీయలపై ప్రస్తుత మాదాయ. సంగరాదనట సమంజసముగాదు ఈ సభవా. గావించిన తీర్మానముపైనే మెట్టూరు ప్రాజెక్టు బడెనని డి. బి. కృష్ణన్ వాయరుగా రెయంగవలెను. గు ప్రజలలో రెండుకక్షలవారు పోరాడుకొనుటవలన అదిన తీసువారిని నియమింపవలెనవచ్చెను. ఈకక్షలు సమసి పోర ములు జరుగవని ప్రభుత్వమువారు తలచిన వెంటనే ఈఅధనపు పోలీసును తీసివేయగలరు.

పోలవరము ప్రాజెక్టులో కాలువలందు పడవల రాకపోకలకు సౌకర్యములు గావించవలసినదిగ బెక్కిని వెంకటరత్నముగారు కోరియుండిరి. సానికాధికారులకి విష యమును దెప్పి వీలగుచో తన సదుపాయములుగలగజేసెవన. సి. వి.డి. కాఖలో పనిజేయు ప్రధానాధికారులలో ఒక మహ ముద్దీయుడుగలడు. అవకాశములు లభించినపుడు పోలీసుకాఖ యందేగాక ఆపరాధ పరిశోధక కాఖయందును ఎక్కువభార తీయుటను నియమింపగలము. మామము నడిని బాగుచేయు విష యమై నదివలన గలిగిడి చెడుగులు అనుభవకేద్యము లగుట వలక గవర్నరు ప్రభుత్వముగారు ఈ విషయమై అంగీకారము దెచ్చియే యున్నారు. కార్పొరేషనువారు కొంత ఆర్థిక సహ యమును గావించవలెను. ఒకటి, రు. 5 లక్షలకును, మరియొకటి రు. 10 లక్షలకును రెండు ఎక్స్ మెట్లు వేయబడినవి. ధనము సమ హరిన వెంటనే పని జరుగలదు. అని బల్గిరి:

పిమ్మట రివిన్యూమెంటరు ఆర్థికసభ్యుడును మాట్లాడిరి. గా|| రివిన్యూసభ్యుడు కొలసి నిమనములు మాట్లాడెను గాని ఎప్పటియట్లే ఒక్క వాక్యమైనను ప్రతికాప్రతిసభ్యుల స్థానములకు స్పష్టముగ వినిపించలేదు. మైనరు ఇంగ్లీషును పను లిక్త వెనుకటిసంవత్సరముకంటె రు. 4 లక్షలు అధికముగ ఈసం వత్సరము ప్రత్యేకింపబడెననిదెప్పిరి. కరవుచే పీడింపబడుదు న్న మండలములందు తేమనివారణోపాయములు గావించబడు నని చెప్పిరి.

గా|| ఆర్థికసభ్యులు మాట్లాడుచు ఆయవ్యయవట్టిక ఒక విధముగ లోటుగల బడ్జెటు అని విమర్శింపవచ్చుననియు ఐనను ప్రస్తుతపరిస్థితులం దంతకంటెను అధికాదాయము నూహింప జాలమనియు, రు. 40 లక్షల రాష్ట్రీయకప్పముల ఆదాయము ప్ర భుత్వముం దెన్నియో సంస్కరణముల గావించుటకు చాలినంత ధనముగాదనియు పల్కిరి. సత్యమూర్తిగారు రాయలొకమిషన్ విషయమై నెప్పుడు తాము (ప్రతిపాలకము) గౌరవప్రదముగ సహకారమునకు సంసిద్ధులమైయుంటిమని జెప్పగలమనిరి. ఐన సంస్కరణములను ఎంతవర కుపయోగించుకొని "రను ప్రశ్నకు ఏమిపమాధానముజే ప్పెదరు?" అని ప్రశ్నించిరి. మవ్యనిశేధ మును కొనసాగింపవలయుననిన ధనము, ఉద్యోగం తెచ్చుటగలరు? రాష్ట్రీయకప్పమునుండి వచ్చిన ఆదాయమెన్ని పనులకు వచ్చు ను? క్రితకాలపక్షమువారివిషయమై నిర్మాణపూర్వకముగ సల హానొకదానినైనను గావించియుండలేదు," అనిపల్కి తమ్మభి నందించినసభ్యులకు కృతజ్ఞతను దెప్పిరి.

అంతట సభముగింపబడెను. మరల 14 వ తేదీ సమావేశ భువనం.

ఆంధ్రరాష్ట్ర కార్యనిర్వాహక సంఘము

ది 6-3-27 తేదీ ఆదివారము 8 గంటలకు ఆంధ్రప్రదేశ్ ఆఫీసులో జరిగిన ఆంధ్రరాష్ట్ర కార్యనిర్వాహక సభయొక్క ప్రక్రమము:

హాజరు:—
దుల పిరరాఘవస్వామి నాయుడు
నారాయణరాజు
చారిసర్వోత్తమరావు
గాయకు

6. ఆంధ్రరావు
7. వె.
8. కల్లూరి
9. మొసలగం.
10. క. కోటిరెడ్డి

1. శ్రీ|| కందులవీర.
- సభకు అధ్యక్షులుగా నెన్నుకొన.
2. జేశభక్త కొండవెంకటప్ప.

వడముయినది, మహాత్మాగాంధీగారిని ఆల్ ఆక్టోబరు 10 న తేదీ సుమారున సాధ్యముయి ఖిందుటకు కోరుచు వారితో సంప్రతించి నిర్ణయించుటకు కార్యదర్శికి అధికారము ఇయ్యడి

3. బిల్లులు. కార్యసానపు గూర్తూ శ్రీ సుబ్బిర గారు కాకినాడనుంచి మనరాసుకు వచ్చినందుకు మనల నుంచి గుంటూరు సభకు వెల్లినందు కైన రైలుఖర్చులవగైల రు. 20-7-0, 20-4-3 లు అంగీకరించడమైనది.

4. కార్యసానము మద్రాసులో నున్నచోకాలము శ్రీ భాగవతుల సుబ్బారామయ్యగారికి నెల1కి రు. 10 చొ|| ఇంటిఆ ద్దెనిమి ప్రము యిచ్చుటకు తీర్మానించడమైనది.

5. యారెల 18 వ తేదీని ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సమా వేశముచేయుటకు అవసరములేదని యాసంఘమువారు తీర్మా నించుచున్నారు.

స్వామి నాయుడుగారు పనితోందరమీద జెల్లినందు న తాత్కాలికముగా హరిసర్వోత్తమరావుగారిని అధ్యక్షులు గా ఎన్నుకొనడమైనది.

6. బెంగాలు-నాగపూరు రైల్వేసమైక్య రైల్వేఅధి కారులు గవర్న మెంటు అధికారులు జరుపుచున్నచర్య కేవలము అక్రమ మనియు కార్మికులపాక్కు-స్వాతంత్ర్యములను నిరోధి చునట్టివిగా మన్నననియు ఈసభవారు ఖండించుచు ఆంధ్రదే శమంతలును జిల్లాకాంగ్రెసు సంఘముల వారును యితరసంఘముల వారును ప్రజాసభలను జరిపి అప్పటి ప్రజాభిప్రాయమును వ్య క్తపరచి సాధ్యమయినంత వివిధ విరాళములను జేర్చి బెంగా లు-నాగపూరు రైల్వేకార్మికుల సంఘము కార్యదర్శిగారికి ఖర్చు పురమునకు పంపవలసినదిగ యాసంఘము వారు కోరుచు న్నారు.

మద్రాసు 7 తంబుశెట్టిపేర్ గా|| హరిసర్వోత్తమరావు, 6-3-27 అధ్యక్షుడు.

మదరాసు వార్తలు

మద్రాసు కార్మికుల సంఘము:—లోగడ వాయిదా వేయబడిన కార్మికుల మీటింగు ఈనెల 8 తేదీ మంగళవారం సాయంకాలం 5-15 గంటలకు జరుగును.

మదరాసు విశ్వవిద్యాలయము:—“మళయాళ సాహిత్య సవిమర్శనలక్షణము” అను విషయమై ఏ. కృష్ణ విశ్వకర్మిగారు ఈనెల 8 తేదీ మంగళవారం సాయంకాలం 5 గంటలకు ప్రెసిడెన్సీ కళాశాలలో ఉపన్యసించెదరు.

న్యూయిర్కా యాత్ర:—డాక్టరు అనిలివెంటు గారిచే నిర్వహింపబడుచుండిన “న్యూయిర్కా” యను ఇంగ్లీషు దినపత్రిక కొలదిదినములలో వారపత్రికగా చేయబడుచున్నది. కార్యాలయము బొంబాయికి మార్చబడుననియు తెలియుచున్నది.

కీ. శే. రా. బి. కే. వి. రామనాథయ్యగారు:—వీరి మరణ సంస్మరణ గౌరవాధ్యక్షుడు టి. పి. కే. వి. రామనాథయ్యగారు ఈ ఆవశేషితు సామైటియొక్క ప్రధాన కార్యాలయమును కాళికా కార్యాలయములను నిన్నటిదినము మూసివేసినది.

శారదా ప్రచురణ స్థలము:—‘శారదా’ పత్రికను తిరిగి ప్రచురించుటకు ‘శారదా’ ప్రచురణ స్థలము నిర్మాత మై. 22-2-27 తారీఖున కంపెనీల చట్టము ప్రకారము రిజిస్ట్రేషన్ చేయబడినది.

చి. శ్రీనివాసరావు. కార్యదర్శి.

విధవావివాహకనభూహారు

పై సభవారి యాజమాన్యమున 97 అన్నాపిల్లెటిల్లలో నున్న బ్రహ్మసమాజముందరకుండు ప్రధానమంత్రిగారు డా|| సుబ్బారాయణగారి అధ్యక్షత నొకసభ ఈనెల 8 తేదీ మంగళవారం సాయంకాలం 5-30 గంటలకు జరుగును. కప్టెన్ నింపే కరుగారును ఏ. లక్ష్మీపతిగారి భార్యగారును, యన్. శివరాం గారును విధవావివాహమునుగూర్చి ప్రసంగించెదరు.

శ్రీ ఉడిపి అధ్యక్షమండలి సన్నిధిని ముగిసినవారములు:—శ్రీస్వామిలవారిపుడు క్రిస్తులలో వరదామయ్యయ్య పిల్లల కొత్తాచారి డి. కి సమీపమునందున్న వారాయాగరవయ్య శ్రీనిగారి సత్రమునందు (111 నంబరు) బసచేసియున్నారు. ప్రతిదినమును రాత్రి మతాధిపతుల శ్రీనివాసయ్య తీర్థస్వామిలవారు శ్రీ శృంగారేశ్వరకు పూజ గావించిన పిమ్మట రాత్రి 7-8 గంటల మధ్య వారి సన్నిధానమునందు మత విషయములను గూర్చి తెలుగులో స్వామిలవారి అజ్ఞానసారముగా ఉపన్యాసములు జరుగును.

హిందుపురంలో ఆకస్మికమరణము

16 ఏండ్ల బాలిక యొకతె ఈనెల 5 వ తేదీ ఉదయం 8-30 గంటలకు తూముగో మరణించెను. ఆనాడే ఆమెకు పునఃస్థానము జరుగవలసియుండెను. తెలువారువామన తలతిరుగుచున్నదని చెప్పెను. అల్లపురము తీసికొనివచ్చుటకు తల్లి చెల్లి తిరిగి వచ్చుననిలో కొన్ని వికారచెట్లలో ఆమెయనుములు గిజిగి కొట్టుకొని మరణించెను.

ఇది చాలా అచూచానప్పటికైనీ ఆకస్మికమరణములకు చే పంచాయతీ చేసిరి. 5 గురులో ముగ్గురుపంచాయతీదారులు యీ మరణమునకు కారణము విష ప్రయోగమని అభిప్రాయము తెల్పిరి. శవపక్షులు జరుగుచున్నది.

లాకారేజి విద్యార్థి అప్పీలు కొట్టివేయుట

వై. వి. వై. ప్రసాదరావు అను లాకారేజి విద్యార్థుడు నైల్దే కంపెనీవారిని దగా చేసినాడను కేసును ఆతనిమీద ప్రెసిడెన్సీగారు మోపిరి. సదరు నిందాకోపణ రద్దుచేయుటకు ప్రసాదరావు మోక్షోద్ధులలో అప్పీలు చేసికొనెను. కాని క్రింది కోర్టుతీర్పు భాయమచేయబడి, అప్పీలుకొట్టినయబడెను.

సంస్కృతభాషావ్యవహారము

తెలుగు దేశభాష అయిన యూనివర్సిటీ విద్యార్థులకు ప్రాథమిక సంస్కృతము ఆవశ్యక నియమముగా ఉండవలెనను విషయమును గురించి మద్రాసు బార్డియోను గోక్షేపాలలో ఈనెల 9 వ తేదీ బుధవారము సాయంకాలము 5 గంటలకు విద్యుత్పత్ర జరుగును. మ|| రా|| శ్రీ అల్లాడి కృష్ణస్వామయ్యగారు, బి. ఏ. బి. యన్. దయతో అధ్యక్షతవహించుదురు. మ|| రా|| శ్రీ. ప్రాసాదరావు పి. సుబ్రహ్మణ్య అయ్యగారు దేశోద్ధారక కాశీనాథుని వాగ్దేవరావు పంతులు రావు సాహెబు జి. వెంకటరంగారావుగారు డాక్టరు ఆచంట రత్నీరతిగారు బి. ఏ. యం. బి. ఎం. గడ్డేరం గయ్యనాయుడుగారు, కె. వల్లభాచారి బి. ఏ. బి. యన్. మణిశాంబర పండితులు అంతురు. ఆంగ్లం దరు విచ్చేయ ప్రార్థితులు.

మైలాపూర్ ప్రభుత్వస్థలము

మైలాపూర్ క. పాలేశ్వరదేవస్థానము యొక్క బ్రహ్మోత్సవం నెల 9 వ తేదీ బుధవారము ప్రారంభమగును. ఈ నెల తేదీని పూర్తియగును. గత సంవత్సరములందున్న యి సంతకరము భిక్షులకు ఎక్కువ పౌరదయరంజకముగా నుండుటకు ధర్మకర్తలు ప్రయత్నములు చేయుచున్నారు. ఈదినము బాలకు ఉత్సవదినములందు రాత్రింబవళ్లు తేవారపాలలను స్వామి యూరేగింపువెంట పాడుచుండెదరు. శివన్ గారు, అరుణాచలదేశికగారు దండపాణిజేతరుగారు గణేశఅయ్యగారును, మరియివరబాలకులు సంతకరము చేయుదురు. రాజరత్నంపిల్లగారు దావుత్ పంచాపక్షే పిల్లగారును వాగస్వరం మేళములను అనుదినము సాయంకాలం 5-30 గంటల మొదలు 7-30 గంటల వరకు కల్యాణమంటపమునందు ఉరేగింపు సమయములందు విధులందును చేసెదరు.

దక్షిణ ఆంధ్రభాషాభివృద్ధిసభ - మద్రాసు

ఏలూరులో 1926 నవంబరు తేదీన జరిగిన ఆంధ్ర మహాసభయందు చేయబడిన తీర్మానము ప్రకారము దక్షిణ ఆంధ్ర భాషాభివృద్ధి సమాజమువారు దక్షిణ దేశముందు ప్రచారము చేయుటకు 200 లను ధారాళముగా విరాళ మొసంగిరి.

సదరు మొత్తమును యీ సభవారికి యిప్పించబడినదిగా ఆంధ్రమహాసభ కోశాధిపతులకు కాశీనాథుని వాగ్దేవరావుగారిని కోరుచు 1927 ఫిబ్రవరి 2 తేదీన శ్రీశ్రీశ్రీ వెంకట్రావు అప్పారావు బహదూరుగారి (పుయ్యూరు జమిందారుగారి) అధ్యక్షతన జరిగిన ఆంధ్ర మహాసభ స్థాయిసంఘసభయందు తీర్మానము చేయబడినది.

వీరందరికిని యీ సభవారు కృతజ్ఞులు. వీరియొక్క మార్గము ననుకరించి యితరుల సంఘముయొక్క భాషాప్రచార కృషిని పెంపొందించెదరని ఆశించుచున్నాము.

రాకపోకలు:—గొ|| సర్. సి. పి. రామస్వామి అయ్యగారు ఢిల్లీకిని.

టి. కే. రాజగోపాలనగారు (ఇండియా గవర్న మెంటు ఖజానాశాఖ) కలకత్తాకును తెల్లినెంటు కమాండరు యం. సి. ప్లాట్నగారు విశాఖపట్టణమునకును కర్నూలు జే. డి. డి. డ్రమ్మండుగారు మెట్టుపాళెముకును హెచ్. యం. హుడ్ గారు శ్రీ. ఆపరేటివు సాపైటిల రిజిస్ట్రారుగారు ఈశోధనకును.

డి. యె. బి. ఎల్లిస్ నగారు (మద్రాసు గవర్న మెంటు వెలుసరికి అడ్డెజుగురు) బళ్లారికిని, సర్. ఏ. పి. పాత్రోగారు గూడూరునకును, కే. టి. పాలుగారు బెంగళూరునకును వెళ్లిరి.

రెవిన్యూబోర్డు సభ్యులగు యన్. మాక్ మెకేలుగారు, పోలీసు సూపరింటెండెంటుగారు జి. బెకెట్టుగారును నేటి ఉదయము వచ్చిరి.

మైనారు విశ్వవిద్యాలయ వైసుచాన్సలరుగారు బి. యన్. సీయగారు నిన్న కలకత్తానుండివచ్చి తిరిగి నిన్న రాత్రి బెంగళూరు వెళ్లిరి.

వగుళ్లకు తెలము

వెల డబ్బీ 1-కి రు 0-6-0; వి. పి. తో 0-11-0 అరికాళ్లు, అజువేతులు, చర్మము కారకములను, కితగాలివలన పగిలి పీరుకారుటయు, జలపుట్టుటయు సంభవింపను ఈ తెలమును రాచిన పగుళ్లు మాని తల పోయి మంచివర్తము రాగలదు. పగుళ్లనొప్పియు నయమగును. వ్యల్పక్రయము. అమృతాంశం దివో, మదరాసు - బొంబాయి.

మిస్ లలితాంగి

తిక్కక్కడ కృష్ణగానసభ వారి యాజమాన్యమున ఈ నెల తేదీ ఆదివారము సాయంకాలము గానసభ జరిగినది. మిస్ తాంగి యనునామె తన శ్రావ్యమైన గాత్రముతో రు 8 గంటలకాలము సభకుల నానందపరచుటజేసెను. ఈ సంగిత విద్యాంసు రాంధ్రలోక్రొత్తగా వికసించిన పుష్పము వలె కన్నులును గాని విద్యా ప్రపీతము జూచినయెడల చిరసాధకముగల వేటిపాటకురాలని బోధపడెను. “సా-పా-సా”-యని సభ ప్రాంక్షించినది మొదలు- “నీనామాయాపమలకు నిత్యశుభా వంశశం” అని సభ ముగించువరకును, చెక్కుచెదరని వన్నెతరంగ-శృతిదప్పని స్వచ్ఛమైన గాత్రముతో వర్ణములను, కృతులను, రాగములను, పదములను, బ్రహ్మాలను ఎండినమామలు చిగురుపట్టుగా నాలాపించెను. మోహన, శంకరాభరణ రాగములు, కర్ణ పేయములై గాన మాధుర్యము క్రిష్టమనట్లుగా చాలాపనుచుసెను. “సాయంకాలే వసాంతే” యను కృష్ణకర్ణామృత స్తోత్రము విన్నవారికి బృందావన విహారము ప్రాప్తించినట్లయ్యెను.

వేయిపల్లెడిదిగాక, మారు చెప్పేడిదిగాక శ్రీగాత్రమునకు గల సాధారణ సహజమార్గము వేయెండ్లు తపస్సుచేసినను పురుషగాత్రజునకు రాదు. ఎత్తిచ్చి కరగబోసిన నిత్యజలంగారమానే? తాలగిండు విమలగాంధర్వంబు వారివిద్య. అదివారికి వెన్నతోడ బెట్టినదియే. కేరీర ప్రకృతులందే భేదముగలదు. సదరు భేదమే ఇందులకు కారణమని వైద్యశాస్త్రము సిద్ధాంతము చేసినది.

ఈకృష్ణగాన సభకు అభ్యుత్థులు ఆకారపు సరసింగముగారు. ఉపాధ్యక్షులు యస్. సత్యమూర్తిగారును సి. జయరాం నాయుడుగారును, వీరు గాంధర్వవిద్య కోసంగుచున్న ప్రాతానామను విద్యాంసురాండ్ర కొనంగు ఆదరణయును ప్రశంసాపాత్రములు. ఈసమాజము నిరంతరాభివృద్ధి గాంచుగాక.

ఆంగ్లలదేశములో కూడనట్టి సహజములు చెక్కులు వెలయుగాక!

బొంబాయి, మార్చి 5:—ఖుస్రూలా మహారాణి భర్త నువ్విచ్చివైచి ప్రస్తుతము న్యూయార్కునందున్నదని తెలియుచున్నది. (ఫ్రీ. ప్రెసు.)

బొంబాయిలో వరద

బొంబాయి, మార్చి 7:—బొంబాయి నగర కుళాయిల చెద్దగొట్టము తెగుటచే నగరమంతయు వరదలు ముగిగెను. రాకపోకలు చాల కష్టము. (ఫ్రీ. ప్రెసు.)

ప్రకటన

గుంటూరు డిస్ట్రిక్టు మున్సిపల్ కౌన్సిల్ ఫండు రు 344/25 లో వాడికి హక్కుకలిగిన మిట్టెల్లూరు సామాను అనగా అనేక రకముల నట్టుబేరింగులు, పావులు, కామ్యుమేటులు వగైరా సామాను గుంటూరు జూరులో 19-2-27 తేదీని పబ్లిక్ సేలం జరుగును గాన కావలసినవారు వచ్చిపాడుకోవచ్చును. ఆ కోజా సాయంత్రం పాటకొట్టేయబడును. ఆఖరుపాటసామ్యు వమాలుచేళి ఆరోజుననే సామాన్యమింటేయబడును.

ఎ. నారాయణమూర్తి

గుంటూరు, 24-2-27. రిసీవరు

The MYSORE AGRICULTURAL DAIRY FARM Co. Ltd
Presidency Branch:—GUNTUR

WANTED

All over the Madras Presidency and Native States.

- (1) Organising Inspectors for every 3 Dts. on Rs. 150-10-200 plus 125 allowance.
- (2) Supervisors on Rs. 50-5-75 plus 25 allowance.

Organising Inspectors already appointed for :

- (1) Nellore, Guntur, Kistna.
- (2) Madras, Chingleput, N. Arcot.
- (3) Ramnad, Madura, Tinnevely.
- (4) S. Arcot, Pondicherry.

Also Wanted:—(To apply personally before 12-3-27) (1) One Experienced Clerk (2) One Typist with own Machine preferably.

V. S. RANGARAO,

Branch Secretary.

(Office located in the building of Mr. Lingamallu Ramachandrarao Near Govt. Hospital, Guntur.)

జ్యో. యు. సి. టెన్నిసు పందెములు

కె. బ్రహ్మానందరావు, పి. ఉమాపతిరావుగార్లు పురుషుల డబుల్సులో విజయమందిరి.

రాచప్పగారు, జేన్నుకన్య మిక్సెడు డబుల్సు పోటీయందు విజయముగాంచిరి.

శ్రీమతి మాలతీ, పట్వర్ధను బాలగోపాలగార్లు మిక్సెడు డబుల్సుపోటీయందు చివరవరకు నిలిచిరి

మద్రాసు క్రికెట్ క్లబ్బు - టెన్నిసు పోటీ పందెములు

రాచప్ప, చంద్రశేఖరను గారలు డబుల్సు ఫైనల్సునందు గెలిచినవారు.

ఇయాను ప్రేజరునతి విల్సనుగారలు మిక్సెడ్ డబుల్సు ఫైనల్సునందు గెలుపొందినవారు.

టి. జి. శింగారవేలు, చంగయ్య నాయుడు గార్లు ఎస్. వి. ఎ. టెన్నిసు పందెములందు పురుషుల డబుల్సులో గెలుపొందినవారు.

మహాత్ముని సంచారము

బెంగళూరు మునిసిపాలిటీవారు

సన్మానపత్రము నొసంగుట

నేడు 5 వ తేదీ ఉదయమున జరిగిన మునిసిపల్ సభలో మహాత్ముడు ఏప్రిల్ నెలలో బెంగళూరు వచ్చినపుడు మునిసిపాలిటీవారు సన్మానపత్రమును సమర్పించెను. అందులకు 200 రూపాయలు వ్యయపరచుటను అను తీర్మాన మేకగ్రహముగా నామోదించబడెను. ఇందు లొక ఉపసంఘ మేర్పరచబడెను. మునిసిపలు ఉద్యోగులకు ఖద్దరును బీదలకు రాట్టములును యియ్యబడును. మహాత్మునిపటమును వెల్లడిచేసెదరు.

జిల్లాబోర్డువారి సన్మాన పత్రము

జిల్లాబోర్డువారు గూడ మహాత్మునకు సన్మానపత్రము నొసంగుటకు తీర్మానించిరి. (ఫ్రీప్రెసు)

మహారాష్ట్రమున సంచారము

మార్కటూరునుండి నేటుజమునా లాల్ బజారు వేసుకకు పోయిరి. దస్తసేగారు మ మృతుసరించిరి. బేరారు లలో కంటే ఖాండేపులోనే ఖద్దరు విస్తారముగా నమ్మగలిగి తిమి. దస్తసే, తక్కువ, మణిలూ కొఠారిగార్లు ముందుగా ప్రచారముచేసి యుండిరి. పింఛేలలో దస్తసేగారి కొక ఖాడ్ ఆశ్రమము నేర్పరచిరి. 1-6-25 నుండియు చోప్పాలోనొక నిర్మాణకేంద్రమున్నది. అచట 98 మంది నూలువడికిరి. 1926

సెప్టెంబరునకు 8125 రూపాయలు వెలగలఖద్దరు తయారైనది. ఆ మొత్తములో ఏనులు చేసినవారికి 323-12-9 ను నూలువడి కినవారికి 884-6-6 ను బట్టు చేసినవారికి 936-8-9 ను కూలి యయ్యబడెను. అచట నూలుచందానుపంపువారు 9 మందియు ను ఖద్దరుకట్టువారు 27 మందియునుకలరు. అచట చాలసమ మహాత్మున కొసంగబడెను. దానిలో 1800 గోంక్షణమునకు ప్రత్యేకింపబడెను. 140000 గజముల దారమునుగూడ నచట మహాత్మునకు సమర్పించిరి.

బాలగన మొదలు దూలియవరకును 16 పట్టణములలోను వెండిదబ్బీలు వేలమువేయబడెను. అందువలన మహాత్ముని చిన్నగ్రామములలో నైతము ఒకచిన్న వెండిదబ్బీగూడ వేలము లో 300 రూపాయలు వచ్చినవి. దోన్డి మాచీలో 200 వచ్చినవి.

ఈ ప్రాంతమున చాలమంది వ్రాతమూలకముగా ప్రశ్నల నడిగిరి. మహాత్ముడు ప్రత్యుత్తరముల నిచ్చుచుండెను.

అమలనేరులో 2000 మంది మిల్లుపనివాండున్నారు. వారు 330 రూపాయలు సమర్పించిరి. అచట మహాత్ముడు ద్ల మకు నుపన్యాసము నొసగెను. మిల్లుపనివాండు ఖద్దరుకట్టెదరా? మిల్లుయజమానులు ఖద్దరుకట్టెదరా? వారికివిషయ మును బోధింప నేలయని యొకరు ప్రశ్నించిరి. "మాండెప్పర్లో మిల్లుయజమానులు మిల్లుబట్టలను కట్టరు. హెబ్రీడిసు దీవులలో ని బీదల దురవస్థలకు కని సవనైండుప్రభ్వ (డచెను) గారు దయ తో వారికి రాట్టములును చేతిముగ్గులు నొసంగిరి. మాండెప్పరు సగరమునందలి పౌరులును మిల్లుయజమానులునుగూడ హె బ్రీడిసు దీవులవారు నేసినఖద్దరుబట్టలనే కట్టెదరు. మిల్లుబట్ట

ధరకంటే హెబ్రీడిసు బట్టలధర మాడుకొన్నిముగా నుండిన ను మాండెప్పరువారు హెబ్రీడిసు బట్టలనేకట్టెదరు. ఎలిజబెత్ రాణీగారి కాలమున విదేశపుబట్టలపైని హెబ్రీడిసును వేయబ డెను. కావున మీరుగూడ ఖద్దరునే కట్టుకు. గరహెన్సరి సన్నముగానుండవని వంకలు పెట్టుకుడు. మాండెప్పరునగర వాసు లవలె మీరును స్వదేశీవస్తువులపై అభిమానమును చూపుడు." అని మహాత్ముడు నడివెను.

ధూలియాలో అన్ని పక్షముల నాయకులును ఖద్దరువిష యమున చాలశ్రద్ధగా పనిచేయుచున్నారు. మితివాదియగు బా ర్వేగారును రిచ్చాన్చిన్చును జవడేశుగారును స్వతంత్రవాది యగు నానాసాహెబుదేవుగారును గూడ ధూలియా, బాలుబా యి, మెహతాగార్ల వంటి అసహాయవాదులతో కలసి ఖద్దరువిష యమున గట్టిపనిచేయుచున్నారు. చాలమంది న్యాయవాదులు గూడ ధూలియాలో ఖద్దరుకట్టుచున్నారు. పూజనీయుడగు నా నాసాహెబుగారే ప్రధాననాయకులుగానున్నారు వా రిప్పుడు గ్రామపునర్నిర్మాణమునుగూర్చి గూడ పనిచేయు చలచుచున్నా రు. ధొక్కరుగారు గ్రామములకేని పారిసుగ్యము రాజకీయము లు మితవ్యయము మున్నగువానినిగూర్చి ప్రజలకు బోధించుచు చున్నారు. 15 లో జాలికొకసారి కరపత్రములను పంచిపెట్టుచుం దురు. ధూలియాలో మహాత్ముడు భలలో రాట్టముపై నూలువడు కుచునే ఉపన్యసించెను. అచటసభలు చాలశ్రద్ధగా జరి గెను. ప్రజలు అతిశ్రద్ధగావియుచుండిరి. కావున ఆరుసభలలోను మహాత్ముడట్టల నూలువడుచుచునే ఉపన్యసించ గలిగెను.

(మహాదేవదేకాయ, ఎం.ఎం.డియా 21-2-27

ప్రభుత్వ ప్రభుల సమాధానము

శాశ్వతము

మన రాష్ట్ర శాసనసభ్యులు గావించిన విమర్శలకు, ప్రభుత్వ ప్రభు లొసగిన సమాధానము ఏమాత్రం ముఖ్యముకలేదు. ప్రజాకిందనలన ఎట్టి యుత్సాహము జనింపజాలదు. ప్రధానమంత్రిగారు డాక్టరు సుబ్రహ్మణ్యగారు ముచ్చటించుచు, ప్రస్తుతపు బడ్జెట్టు "కామముగనుపు బడ్జెట్టు" అని నామకరణమివ్వరి. పరిపాలనచక్రము వెళ్ళేటటులో త్రివర్ణం కిది పరిపాలనగారు, దేశ ప్రయోజనాన్ని కళ్ళకు రావటం వ్యవస్థ. మంత్రిగారివర్ణనయు దతి కయోగ్య గనుపించు. కాని ఇట్టి బడ్జెట్టులనలన ప్రయోజన మేమి? పరిపాలనపుఖర్చును తగ్గించి, ప్రభుత్వ యోగ్యతను గావించుట కెట్టి ప్రయత్నము గనుపించు. రానురాను వ్యయము కను అధికమగుచు భయమగుచున్నది. ఆరునెల తగ్గరములైన గతచివ్వముట, చేశాభివృద్ధి కేమి జూపు చుండునది చెప్పటంబట్టియే సుస్కరణముల విస్తారము గ్రహించవచ్చును. దీన్నతోద్యోగుల సంఖ్యయు, వీరికేతనాదులును ఆతిశయించుచున్నవి గాని, తనుకూర్చుము నలుగుటలేదు. సత్యమూర్తి గారు నడివేసిన, పరిపాలనమంతయు ఆధికనభ్యుని హక్కుగలదై యున్నట్లు చెప్పవచ్చును. కోశము వశమనది, మంత్రి లేమిజేయగలడు? మంత్రిలే గాక, కార్యనిర్వాహక ప్రభుత్వమునందలి భార తీయసభ్యులుగూడ నిర్వీర్యులనియే సత్యమూర్తి గారి తలంపు. రాష్ట్రకర్షములను తాత్కాలికముగ ననునను రద్దజేసినందుకు సంతసింపబునలేదు. ఏలన, యీమొత్తములు బ్రాన్సు, షాఖల లాభమున కుపయోగపడునను నమృత మేర్పడజాలదు.

ఈవిషయమై మద్రాసు ప్రభుత్వ ఆధికనభ్యుడు గాని, ఇండియా ప్రభుత్వాధికనభ్యుడుగాని ఎట్టివాగ్దానము గావించియుండలేదు. వస్తులభారమును తొలగించుటకే హమ్మ వినియోగపడుట ధర్మము. అట్టి యాశ కవకాశములేదు. స్వతంత్రపక్షమంత్రి లొసగిన సమాధానమువలన, ఒక్కసంగతిమాత్రము వృద్ధిపొందునది. జన్మినుపక్షమువారొనర్చినయువకారమేదియు లేదని, వీరు చాటగలిగిరి. ప్రాథమిక విద్యావ్యాప్తికై తాము కష్టపడినటుల, సర్ పాత్రో గారు గర్వపడుచుండిరి. అట్టిగర్వమునకు కారణము లేదని, సుబ్రహ్మణ్యగారుపలికిరి. వెనుకటి ఆరునెల వత్సరములలోను, ప్రారంభవిద్య విస్తరించలేదని, సుబ్రహ్మణ్యగారి ఖండితాభిప్రాయము. జన్మినుపక్ష పరిపాలనపు నిర్దేశితనుజూపుట కింతకన్నను ప్రబల నిదర్శనముఏమి గావలయును? ప్రారంభవిద్య నిజముగ వ్యాప్తి గాంచుటకు తాము ప్రయత్నించెదమని సుబ్రహ్మణ్యగారు పలికిరి గాని, వీరివాగ్దాన మంతవరకు చెల్లునో చూడవలయును. ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాల

యమున కిచ్చిన గాంటు అత్యున్నతమని, ఎల్ల రంగీకరించెదరు. రాష్ట్రకర్షములను తొలగించుటచే, విశ్వ విద్యాలయమున కెక్కుడులాభము గలుగవచ్చునని మంత్రిగారు హామీచుచ్చుచు గాని, తుదకు ఆర్థిక సభ్యు జేమిచేయునో తెలియదు. ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమును గొప్ప ఆర్థికముతో నిర్మించిరి గాని డబ్బీయకపోయిన నది ఎటుల బెరుగగలదు? తిరిపెములనొసగి ప్రయోజనములేదని, విశ్వవిద్యాలయపాధ్యక్షు లిదివరకు సూచించియుండిరి. వారిమందలింపును మంత్రిగారు గమనించి, తగినంతగాంటు నిచ్చుట యావశ్యకము.

జిల్లా మ్యునిసిపాలిటీల చట్టము మద్రాసు చగర మ్యునిసిపాలిటీచట్టముగూడ సవరింపబడుట యవసరమని ప్రధానమంత్రిగారి యుద్దేశ్యము. ఏవిధముగ సవరణ గావించు ననియే ప్రశ్న. స్థానికస్వ పరిపాలనము విడువెలుగుతో ప్రకాశించునటుల నాచుట యత్యవసరము. ప్రస్తుతస్థితిగావిన స్థానిక స్వపరిపాలనయందు స్థానికముగాని స్వపరిపాలనము గాని కనుపించుచున్నది. స్థానికసంఘములు స్వాతంత్ర్యరహితములై అధికారులచేతులలో కీలుబొమ్మలవలె మొగిచుచున్నవి. సవరణచట్టమునందయినను వీరికితిని చక్కబరుచనియెడల వీరిని అసలే కట్టి పెట్టుటవేలు. ప్రజాకు స్వల్పకారములనయినను స్వతంత్రముగ చేయజాలని యీ సంఘములవలన కేమి ప్రయోజనము? మద్రాసు కార్యరేషను దుష్ఫితిని సగరప్రతినిధులు స్పష్టముగ వివరించిరి. కమిషనరుగారు కార్యరేషను చెప్పిన వర్షన నడుచుట న్యాయము. తన కార్య నిర్వాహకోద్యోగులను నడుపజాలని సంఘములు విడువయోగముగాని చెప్పవచ్చును. ప్రస్తుతస్థితి మిగులదర్భరముగనున్నది. తమ కమిషనరును నియమించుటకు కార్యరేషను కధికారములేదు. అధ్యక్షునితో యోచించుకొండనే కమిషనరుగారు ప్రభుత్వమువారితో నుత్తరప్రత్యుత్తరముల జరుపుచుండురు. కార్యరేషను తీర్మానముల ననుసరింపవలసిన బాధ్యత వీరిపై లేదు. అందుచే చెన్నచగర మ్యునిసిపాలు చట్టమును సవరించునపుడు కార్యరేషనుకు కమిషనరుపై సర్వాధికారముగ నటుల ఏర్పాటుజేయవలయును. ప్రభుత్వమువారి కెట్టిజోక్యముండగూడదు.

స్థానికసంఘములలో జరుగు నామినేషనుల కొకసూత్రము గనుపించుటలేదు. అధ్యక్షులు స్వాధికారములను పెంచుకొనుటకు నామినేషనులుపయోగపడుచున్నవి. ఎన్నికలలో నోడిపోయిన వారిని నామినేటు జేయుట వలన ఎన్నికల ప్రయోజన మంతరించుచున్నది. ప్రజాభిప్రాయము తృణీకరింపబడు చున్నది. నామినేషను పద్ధతి సనలే తొలగించుట న్యాయము. దీనినింకను నిలిపి యుంచుచో తీరిని యనర్థములు వాటిల్లక మానవు. నామినేషనులు ఆశ్రితపక్షపాతమునకు తా వొసగకుండ జూడవలయునని సుబ్రహ్మణ్యగారు చెబుచున్నారు. కాని యది యసంభవమని తోచును. ఈపద్ధతిని తొలగించుటయే మేలు. సందర్భముల నన్నిటిని బాగుగ విచారించుటకు తమకింకను సావకాశము చిక్కలేదని సుబ్రహ్మణ్యగారు పలికిరి. కాని చేజిక్కిన యవకాశముల నయినను వీరు తిన్నగ నుపయోగించిరా యనునదియే ప్రశ్న. మద్యపాన సమస్యగూర్చి స్వతంత్రమంత్రి లగు

గా. ఆరోగ్యస్వామి మొదలిగారు నుడివేడి సంగతులు నిఘాంతాకారణము లగుచున్నవి. మద్య పానసమస్యను సాధించుటకు సర్ పాత్రోగారేమి జేయగలిగిరి డాక్టరు సుబ్రహ్మణ్యగారు ప్రశ్నించిరి. వీరిప్రశ్న సహేతుక మనుటకు సందియము లేదు. జన్మినుమంత్రిలు మద్యపానపేదము కొన సాగకుండ ఎన్నియడ్డంకులు గలిగింపవలెనో అన్నియడ్డంకులను గలిగించిరి. వీరు లోకలు ఆప్తనుపద్ధతి సంగీకరింపకపోయిరి. త్రాగుడుతగ్గుదల కెట్టి సూచన గావించినను నిరాకరించిరి. ప్రచారకుల ప్రయత్నముల కడ్డుతగిలిరి. దేశభక్తుల నిర్బంధములకు వీరు కారకులయిరి. అధికారులకు వీరుతోడై, ప్రధాన సంస్కరణము కొనసాగకుండ జేసిరి.

1926-27 సంవత్సరమున మద్యపురాబడి 485 లక్షల 85 వేల రూపాయలగునని అంచనావేయగ, తుదకు 505 లక్షల 35 వేల రూపాయల రాబడి చేకూరెను. మద్యపురాబడిని పెంచుటకు జన్మినుమంత్రివర్గము చేసిన ప్రయత్నములకిది తార్కాణము. ఇంతయేల? త్రాగుడు కెట్టినిరుత్సాహము గలుగకుండ వీరు పాటుబడిరి. ఆరోగ్యమునకు త్రాగుడు భంగకరమని సయితము బోధింపగూడదని, ఆరోగ్యాధికారులకు సర్ పానగల్గారు తాటిదుబంపి యుండుటబట్టి, వీరికెంతపట్టుదలగలదో మూహింపవచ్చును. 1927-28 సంవత్సరమునకు 498 లక్షల 24 వేల రూపాయల రాబడిని అంచనావేచిరి.

గా. ది. బి. ఆరోగ్యస్వామి మొదలిగారు తగిన చర్య తీసికొన నియెడల, రాబడి యింకను అతిశయము జూపవచ్చును. రాష్ట్రకర్షముల తగ్గుదలవలన మిగిలేడిసమ్ముతో, మద్యపురాబడిలో గలిగెడినష్టమును బూడ్చుట వివేకము. కాని ఎక్సైజుమంత్రిగారు రాబడి తగ్గుటకెంతమాత్రము సమ్మతించుటలేదు. మద్యపురాబడిపొచ్చుకొలదియు, త్రాగుడు తగ్గుచున్నదని వీరుతలచుట కెట్టి యాధారము గనుపింపదు. ఆరోగ్యస్వామిగారింకను పురాతనాభిప్రాయములను విడువకుండుట శోచనీయము. రాబడిపైనే వీరు దృష్టిని నిలుపునంతవరకు ఎట్టియువకారము సలుపజాలరు. తమచేతులు కట్టివేయబడెనని, సర్ పాత్రోగారిదివర కంగీకరింపవలసి వచ్చెను. ది. బి. ఆరోగ్యస్వామిగారు సయితము అటులనే బలుకుదురా ఏమి?

హిందూమత ధర్మాదాయచట్టమును సవరించుటకు గా. రంగనాథ మొదలిగారు వేగొకచట్టమును దెచ్చెదరని, ప్రధానమంత్రిగారు వాక్రుచ్చిరి. ఇది సంతృప్తికరమయినను, సవరణలు విశాలముగ నుండవలయును. ధర్మాదాయచట్టము ప్రజలలో కలిగించిన అలజడికిగల కారణములను, నూతనచట్టము తొలగింపవలయును. దేవాలయ ద్రవ్యమును కేవల ఐహికప్రయోజనముల కుపయోగపరుపకుండ జూడవలయును. ధర్మాదాయములబోర్డుక్రింద మితిమీరినద్రవ్యము ఖర్చుపడకుండ జూడవలయును. ప్రస్తుత పారిశ్రామిక పాఠశాలవిషయమై రంగనాథ మొదలిగారు సత్యమునువచించిరి. అవి అలంకార ప్రాయములుగనున్నటుల, వీరు స్వానుభవమువలన కనుగొనగలిగిరి. పరిశ్రమలసహాయచట్టము మృతచట్టమని అనుభవజ్ఞులు దెలిపియుండిరి. యంత్రపరిశ్రమలకు ప్రభుత్వమువారు సహాయము చేయజాలరనియు, గృహపరిశ్రమలవిషయమై ఆలోచించెద

ర నియు, కొంతకాలముక్రిందట ప్రకటించబడెను. గృహ పరిశ్రమల విషయమై విచారణ త్వరలో జరుగుననిగూడ ప్రకటన గావింపబడెను. ఇందునిమిత్తమై ప్రత్యేకోద్యోగిని గూడ నియమించిరి. సమగ్రమగు విచారణ జరిగినగాని ప్రయోజన ముండదు. అధికార సాంప్రదాయములలో బెరిగినవారు గృహపరిశ్రమల యుపయోగమును గుర్తించుట కష్టము. విచారణపెరుతో కాలయాసనజరిగి తుదకు నిష్ఫలమగుచో మాత్రము, పారిశ్రామికశాఖ తీరిని యవమానమునకు లోనగును. ఇదివరకే యీ శాఖ నిరసయోగమని ప్రజలు భావించుచున్నారు. పారిశ్రామిక మంత్రి గారి విషయమున నేమి జేయగలరో చూడవలయును.

మంత్రిలవాక్యము లిటుల యాశాభంగపాతువులగుచుండ కార్యనిర్వాహకప్రభుత్వసభ్యులవాద మెటులుండునో యాహంసవచ్చును. రివిన్యూ మొదలగు కఠిన నివారణను గూర్చి ఎట్టి ప్రోత్సాహమునగలేదు. ఇట్టిస్థితిలో లాండు రివిన్యూను హెచ్చుగ అంచనా వైచుట భీతికి కారణ మగుచున్నది. లామొదలగు దృష్టి యంతయు కాపేరి మేటూరు ప్రాజెక్టుపై లగ్నమైయున్నది. పైకారా ప్రాజెక్టుగూర్చి వీరు గోరంతలు కొండంతలు నేయుచున్నారు. కాని ఫలిత మేమగునో చెప్ప నీలులేదు. ఆంధ్రదేశమునందును, అందు ముఖ్యముగో శివ్పూర్ణమాంధ్రమునందును, ఎట్టి ప్రాజెక్టులను నెలకొల్పక పోవుటకు కారణము గనుపించదు. సంతతమోమబాధితములయిన యీ ప్రాంతముల కుపశాంతి నొసగుట ముఖ్యమో, కాపేరి ప్రాంతవాసులకు విశేష సౌకర్యముల నొసగుట ముఖ్యమో సులభముగ నూహింపవచ్చును. కృష్ణాప్రాజెక్టు, తుంగభద్ర ప్రాజెక్టులు వెనుకబడినవి. దత్తమండలముల ఇరిగేషను కమిటీవారు సూచించిన ఇతరప్రాజెక్టులు సరికొరవట. ఇట్టిసమాధానములతో ఆంధ్రులు సంతృప్తి చెందజాలరు. టౌను డేవత ఎల్లకాలము తాండవమాచుచుండ, దత్తమండలవారెంతకాలమని నీటిసంతతులులేక బాధపడుచుండగలరు? విశాఖపట్టణ మండలమున కుపయోగించుకోలారు ఎలిక్ట్రిక్కువిధానము నేల ముందుగ ప్రారంభింపలేదో తెలియదు. న్యాయశాఖను కార్యనిర్వాహకశాఖనుండి విడదీయవలయునను సూచన ఇంకను అమలులోకిరాలేదు. కాంగ్రెసు పుట్టిననాటినుండియు, ఈసంస్కరణ మనవరమని కోరుచునేయుండిరి. కాని ఇండియాప్రభుత్వమువారింకను ఆలోచించుచునే యున్నారని, లామొదలగు పలుకుట చోద్యము. గుర్తిలో శిక్షార్థపు పోలీసుదళంబును, తొలగింపవలయుననియు, పరిసితులు శాంతముగనున్న వనియు, సరళరామారావుగారు చేసిన సూచన చాలముఖ్యమయినది. పోలీసులులేనిచో, తాము పోలీసుదళమును తీసివైచెదమని లామొదలగుగారు చెప్పిరిగాని, ఇంతకాల మీవిషయమును వీరేల విచారింపలేదో తెలియదు. శిక్షార్థపు పోలీసును చాలకాలముక్రిందటనే తీసివైచియుండవలసినది. ఇకనయినను కాలయాసన జరుగకుండ జూచుట ముఖ్యము. తగ్గిపోయిన రాష్ట్రకప్పములను తామెటుల వినియోగించెదరో, ఆర్థికసభ్యుడు సూచించక బోవుటయేగాక, మద్యపురాబడిని,

వేదాకరీతిగ భర్తీచేయకుండ, మద్యపాన నిషేధమును కొనసాగింప వీలులేదని సూచించిరి. ఆర్థికసభ్యులు చలినీళ్లు చల్లినవిదన, ఎత్తైనా మంత్రిగారుమాత్ర మేమిజేయగలరు? మద్యపురాబడి భర్తీయగువరకు, నిషేధసంస్కరణము జరుగగూడదనుచో, యుగాంతమువరకు ఇది సాధ్యపడనేరదు. ద్వంద్వప్రభుత్వవిధానముక్రింద, మంత్రిలు గాని, కార్యనిర్వాహకసభ్యులుగాని ప్రజలకు శాశ్వతమగు మేలొనర్చగలరనుట కల్లయని తేలుచున్నది.

అసాంశాననభ : మంత్రులనేతనములు

అసాంశాననభలో స్వరాజ్యపక్షమువారు అధికసంఖ్యాకులు గాకున్నను, మంత్రిులేతనములను నిరాకరించి తమధర్మమును నెరవేర్చిరి. స్వరాజ్యపక్షమువారి క్లకే ప్రతికూలముగ వోటు జేయుటచే వీరి పంతము నెగ్గకపోయినను, భారతభూమి వీరి నభినందింపక మానదు. కాంగ్రెసు తీర్మానమును అనుసరించుటయే కాంగ్రెసుపక్షమువారి ధర్మము. వీరి ప్రయత్నము సఫలముగాకపోయినను వీరి కెట్టి అగౌరవము కలుగజాలదు. న్యక్తుపై వీరి కెట్టివ్యోధము లేదు. ద్వంద్వప్రభుత్వవిధానము కొనసాగుటకు వీరు మనస్ఫూర్తిగోద్యమరు. నిరోధవిధానము నవలంబించుటకు వీరు బద్ధకంకణులగుటచే మంత్రిులేతనమునకు ప్రతికూలముగ వోటుజేయునపుడు కాంగ్రెసునియమము ననుసరించుచున్నారేగాని న్యక్తులను నష్టపెట్టవలయునని తొపెట్టలేదు. అందుచే సంస్కరణములను నిర్వహించువారు కాంగ్రెసుపక్షమువారిచర్యలను నేరువిశముగ భావించవలెదు. శాసనసభలలో కాంగ్రెసుపక్షమువారు ప్రవేశించుటకు నిమిత్తము, సంస్కరణములకు తోడ్పడుటకుగాక నిరోధమును కొనసాగించుటకే. ఘోషముతో వారికి బనిలేదు. గెలుపుగాని ఓటమిగాని వైవాధీనములు. నిరోధమార్గమును కాంగ్రెసు పక్షమువారు ననుసరించునెడల వారిపంతము నెగ్గినను నెగ్గుకున్నను తత్ప్రతిమునకు లుము గలుగును. స్వేచ్ఛావాతానరణ మెల్లడూను వ్యాపించును. అట్టికరి, సహకారపక్షములుగూడ తమపాదబాటును గుర్తించి త్వరలో కాంగ్రెసుపక్షమును శిరసా నమింపగలవు.

బారిసాలు సంఘటనము

బెంగాలుప్రభుత్వప్రకటనముబట్టి గూడ, బారిసాలు మహమ్మదీయులపై పోలీసువారు కాల్పుటలో అనవరబలప్రయోగము నతిక్రమించిరని కనుపట్టును. మహమ్మదీయులు ఆయుధహస్త తైరిని చెప్పినను, పోలీసువారి కెట్టిహాని గలుగలేదు. చనిపోయిన మహమ్మదీయులసంఖ్య పదునాల్గిని తెలుపబడెను. ఇది చాల అధికము. మహమ్మదీయులు చేసిన గలభాచే హవల్దారుగారి ఉత్తరువు పోలీసుభటులకు తిన్నగ వినపించలేదనియు, పదునాల్గురౌండ్లను కాల్పుటకుమారుగ ముప్పదియేడు రౌండ్లను కాల్చిరనియు, బెంగాలుప్రభుత్వప్రకటనము చెలుపుచున్నది. ఇట్టిస్థితిలో ప్రభుత్వమునా రీవిషయమై సమగ్రమగువిచారణ నలుపుట యవసరము. లేనియెడల, అశాంతి సాజముగ హెచ్చుకమానదు. ఇంతియగాక, గుంపులను చెదరగొట్టుటకు కాల్పుటకన్నను తక్కువ ప్రాణోపద్రవకరమగు మార్గముల నవలంబించుట యవసరము.

ఇతరదేశములలో నిట్టియనుకూలమార్గముల నవలంబించుచున్నను హిందూదేశమునమాత్రము మార్పు గలుగుటలేదు.

వాచాగారి వేగిరపాటు

సర్ వాచాగారు, కాంగ్రెసు యుద్యమమునకు ప్రారంభదశలోజేసిన నేన నెవ్వరును మరునజాలరు. కాని, వీరియభిప్రాయములు చాలకాలముక్రిందనే గడ్డకట్టిపోయినవి. నూతనాభిప్రాయములు, నూతన పరిసితులు వీరికి గోచరింపకున్నవి. నెనుకటి స్టేటుకొన్నిలుసభలో వీరివాక్యములను పలువురు హర్షించుచుండినను, యీమారు హర్షించుటలేదు. బ్లైక్బర్న్ గారికి కృతజ్ఞతజూపుటకు మారుగ, కొందరు సభ్యులు బుద్ధిహీనతజూపుచున్నారని, వాచాగారు దూషించిరి. వాక్యమువలన, వీరి విచక్షణశక్తి తక్కిపోయిన దని ఎంచవచ్చును. వాచాగారి పరుబోక్తులు కోపముబుట్టించుటకు మార్కు, సభ్యులలో నవ్వుకు కారణమగుట వింతగాదు. వీరివాదములో నేమాత్రమయినను పటుత్వముగలదని, ప్రజాప్రతినిధులు భావించుటలేదు.

సాభాగ్యమా?

స్టేటుకొన్నిలు సభలోగూడ, ఇండియా పట్టణ గూర్చి ప్రతికూలవిమర్శలు జరిగెను. ముఖ్యముగ మిలిటరీఖర్చుగూర్చి పలువురు అశుభ్యులిగాడిరి. సైన్యాధిపతిమాత్రము తొణకలేదు. మిలిటరీఖర్చుచాల తక్కువయనియు, దేశసాభాగ్యముగాంచుచో మిలిటరీవ్యయమును హెచ్చుజేయుట యవసరమగుననియు వీరుచాటిరి. బ్లైక్బర్న్ ల యుద్ధమును వీరు వినరించిరి. దేశము దారిద్ర్యబాధచే క్రుంగి కృశించుచుండ, సైన్యాధిపతికి సాభాగ్యసంతముగ గనుపించుట కనువిచిత్రము. ఇంతియగాక, వారిచో దాదాపు నగము మిలిటరీఖర్చుక్రింద వినియోగపడుట, ఎవరికిని సహేతుకముగ గనుపట్టజాలదు. ఇట్టివాదముల గాంచినకొలదియు, సత్వరస్వరాజ్యవశ్యకత. మరింత బాగుగ గోచరించును.

ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము:— మార్పు గోవావరి జిల్లాపిమ్మకేమన్ కాన్సిల్ వైసుప్రెసిడెంటుగారగు డి.వి.ఎస్. ప్రకాశరావుగారిచే వైశ్వవిద్యాలయమునకు 99 సంస్కృత గ్రంథముల వ్రాతప్రతులు దానము చేయబడినవి. నెనేటువారి యొక్క అనుమతికై విశీలించును సింహిళేటువారు ఈగ్రంథ సందయమును కృతజ్ఞతతో స్వీకరించిరి.

వాయువిమానముల తపాలా

బాస్రా కెయిరోలకు తపాలా
బాస్రా కెయిరోలకు విమానములమీద వెళ్లతపాలా కరాచీనుండి బయలుదేరును. 12-2-27 తేదీముదలు శనివారము విడిచి శనివారము రాత్రి 8 గం|| కరాచీలో దాటితర్వాత ఉత్తరుములు వైరా తీసికోబడవు. అమరునాడు అనగా ఆదివారము ఉదయము కరాచీనుండి బయలుదేరు పర్షియను గల్ఫు షాన్సు మెయిలుస్టీమర్లుమీద పడరుటపాకరాచీనుండి గొవిపోబడి బ్రాస్రాలో అందజేయబడును. సడరు టపా ఫిబ్రవరి 18 తేదీ మొదలు తెక్కిమాచినయడల శుక్రవారం విడిచి శుక్రవారం బాస్రా కెయిరోలకు బయలు దేరును.
మద్రాసునుంచి కరాచీకి టపాలుచేరుటకు 5 రోజులు పట్టును. మద్రాసు జనరలు పోస్టాఫీసులో మంగళవారం ఉత్తరుములు పోస్టులో వేసినయెడల ఆనాటి సాయంకాలము మెయిలుబండిమీదనే కరాచీకి శనివారము సాయంకాలము 5-28 గం|| లకు జేరును అప్పుడే వెంటనే స్టీమర్లు బాస్రావెళ్లుటకు సిద్ధమగును.

విల్లివాకం హత్య కేసు

కొమ్మటి తరువాయి

డాక్టరు యొక్క సాక్ష్యము

ముందు డాక్టరు చాలసుందరం వెంకటయ్య తమ సాక్ష్యము విప్పిరి.

ఈ కేసు విచారణ, వైద్యశాలలో నోకడార్టు గా నున్నాడు. విల్లివాకం ములో శవపరీక్ష చేయుటకు నలుముసాధనపరిగమలతో సన్నగ్ధుడై విల్లివాకమునకు రావలసినదని కోరుచు సుముఖ స్వేచ్ఛ గారి వద్దనుంచి యాడాక్టరుగారికి 1926 డిసెంబరు 23 తేదీని ఒక మెమో అందినది.

వెంటనే విల్లివాకమునెల్ల సుబ్బున్నా రాజేశ్వరులశవములను పరిశోధించెను. శవములు చాలకుల్లియుండుటవల్ల మరణమొందుట కలిగినదో చెప్పటకు సాధ్యముగాలేదు. కానివిషప్రయోగము జరిగియుండునను అనుమానము కలుగుటవల్ల ప్రేగులలోని అవర్ణవదార్థము పరిశోధనార్థము రసాయనశాస్త్రవేత్తలకును పంపబడినది. జీర్ణకోశమును జీర్ణముకాని అన్నము భవదకు కందుకేవములందును కన్పించుటచేత మరణము సంభవించునది అన్నము జీర్ణముభవమునకు రాలేదు. రసాయనపరిశోధనను 1927 జనవరి 27 తేదీని నివేదికను వ్రాసిపంపిరి. ప్రేగులకులకుండు రససంబంధమైన పామెణ సంబంధమైన పదార్థమేమియులేదు గాని ప్రిక్టెనుమాత్రము కన్పించుచున్నదనియు ఇంకా జీర్ణపరిశోధన చేయుటకును యాప్రేగులనులము ఇకపనికిరాదనియు సదగునివేదికలో వ్రాసిరి. ప్రిక్టెను తిన్నయెడల ఎట్టికీరవికారములు కలుగనో డాక్టరుగారు వర్ణించిచెప్పిరి. నోటిలో వినువిని చేరుపుటననియు నిస్సహిత కలుగుననియు గంగనద్రుతై నట్లు కీరకంపనము కలుగుననియు ఏమి తోచక యుండుట, ఊపిరి సలుపకపోవుట పిల్చుటకు గాలి లేనట్లుండుట కీరకండుట విగబ్బుకొని పోవుట అప్పుడప్పుడు విడిచుట చాలాసంవర్షములలో ప్రాణిపోవుట కాని తుదవరకును స్మృతియుండును.

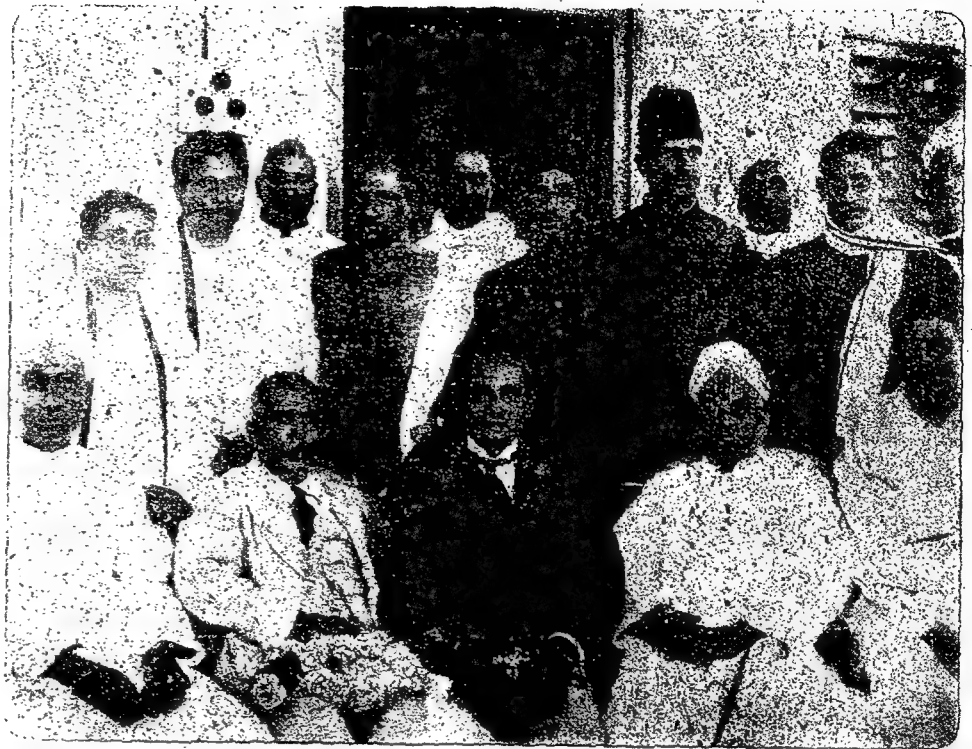
ఈసాక్ష్యమైన పిమ్మట కోర్టువారు ఫలహారమునకు తీసిరి.

ఫలహారానంతరము తిరిగి కోర్టువారు విచారణ ప్రారంభించిరి.

ఆదినారాయణరావు భార్యయన కన్నమ్మ తనసాక్ష్యము నిరీక్షణగా విచ్చేసెను.

ఈ 5 సం॥ రములక్రింద ఆదినారాయణరావుకిచ్చివివాహము చేయబడినది. వివాహమైన రెండు సం॥ రములకు కాపురమునకు వెచ్చెను. నెల్లూరులో నున్న కాలమునందు యామె అర్ధవారం యింటిలో అచ్చమయిన పాలమనిషితో యామెకు పరిచయము కలిగెను. ఈమెతో ఆదినారాయణరావు చాలా స్నేహభావముతో నుండెను. ఆదినారాయణరావు తనభార్యయొక్క (అనగాయాసాక్షియొక్క) నగలను తనసవతిత్వ నగలను అపహరించినందున ఇతనితండ్రి యితనిని యింటిలోనుండి వెడలగొట్టెను. ఈమెకు గర్భాధానకాలము నాటికి రు 600 ల విలువగల నగలుండెను.

ఈమెతల్లికిని ఆదినారాయణరావుకును విరోధభావము కల్గినది. కారణమేమనగా ఆదినారాయణరావు భార్యబాద (సాక్షిబాద) భూరైవైద్యసంబంధమైన మంత్రప్రయోగము చేయుచున్నదని అత్రుగారు అల్లుడుమీద అనుమానపడినది. సాక్షిని సాక్షియొక్క భర్తను సాక్షియొక్క తల్లిదండ్రులే కొంతకాలమువరకు పోషించుచుండిరి. తరువాత వారుహడా సహాయము చేయుచు చెప్పిరి. తరువాత వీరు వెంకటకృష్ణయ్యగారింటికి వెళ్లిరి. ఆదినారాయణ చాలాగొప్పపురుషుడైనాడని వెంకటకృష్ణయ్య చెప్పెనుండెడివాడు. డాక్టరు వీరిసెంటుకొనుచు వెడలిపోయెదగారను వ్రాసియుగా కొన్నియన తరముల వెంకటకృష్ణయ్యగారికి అందుచుండెడివి. ఆస్ట్రేలియానుండి రెడెన్ బిరుగాను హుండీయొక్కటి సంపెదనకు ఆశతో ఆదినారాయణగారి భర్తలను వెంకటకృష్ణయ్యగారే భరించుచుండిరి. భర్తజ్ఞానసహజముగూర్చి కొన్నియనవన్యానముల నొసంగుటకు కొంతకాలమును డబ్బుకావలెనని ఆదినారాయణ వెంకటకృష్ణయ్యగారినిగడగెను. ఆదినారాయణరావు కాళీకెవ్వెను. తిరిగివచ్చినపుడు ఇతనివెంట సరకాదేవియను నామెను వెంటనిను కొని వచ్చెను. ఆమె యొక ఋషికన్యకయనియు చాలాగొప్పయనకులనియు చెప్పెను. వారిద్దరి సరకాదేవి 5 మాసములుండెను. ఆమెయను ఆదినారాయణరావును చాల అన్యాయము

నక్లత్వాలాగారు మద్రాసు స్వరాజ్యపక్షశాసనసభ్యులతో సంప్రతించుట

(కుడినుండి ఎడమకు) కూర్చున్నవారు ముత్తయ్య మొదలవారు, సాలడానా, నక్లత్వాలా, వెంకటరమణయ్యంగారు, సత్యమూర్తి. (నిలిచియున్నవారు) బుర్రా సత్యనారాయణ, వెంకటాచలం శెట్టి, సి. వెంకటరంగం నాయుడు, భాష్యమయ్యంగారు, ఇ. ఎల్. అయ్యరు, హమీదుఖాను, బహీరు అహమ్మదు సి. ఆంజనేయులు, భక్తవత్సలునాయుడుగార్లు.

ముగానుండిరి. ఆమెయే యితనికికావలసినవి కనిపెట్టిచూచుచుండెడిది. త్రిపురనుండునట్లు వద్దనుండియు అచ్చమయినవద్దనుండియు చంద్రమతి నగలను అరువుతీసికొనెను. చంద్రమతి సరకాదేవి యాసాక్షి ఆదినారాయణ వెంకటకృష్ణయ్య వీరందరును కలిసి విల్లివాకంలోనే కాపురముండిరి. వీరు విల్లివాకమునెల్లన రెండుమాడు నెలలకు వెంకటకృష్ణయ్యగారును ఆమెకుమార్తె చంద్రమతియును వెంకటాచలం వెళ్లిరి. వీరింటికి సుబ్బారావు తరుచువచ్చెడివాడు. మొదటిమద్రాసు రెండవమద్రాసు తరుచు ఒకరియింట్లో నోకరు కలుసుకొనుట యుండెడిది.

మార్చి 3 వ తేదీ

కన్నమ్మ (ఆదినారాయణరావు భార్య) తనసాక్ష్యమును తిరిగి ప్రారంభించి ఇట్లుచెప్పెను:

మద్రాసుకు యామెవచ్చిన కొలదికాలమునకు యామె మంగళనూత్రమును భర్త ఆదినారాయణరావు తీసెను. ఈమె సుబ్బారావు యింటికివచ్చినతోడనే యామెతల్లియును చెల్లెలును అక్కడ కన్పించిరి. సుబ్బమ్మను నీవుఎందుకు వచ్చినావని అడిగినది. సుబ్బారావు నెల్లూరువచ్చి ఆదినారాయణరావు జెయిలులో ఉన్నాడనియు ఆదినారాయణరావు భార్య ఆత్మహత్యచేసికొనబోవుచున్నదనియు తమతో చెప్పినాసినియు అందువల్ల యాసాక్షిని నెల్లూరుకు తీసికొనినెట్లుకై విల్లివాకము వెచ్చినావనియు చెప్పినది. శుక్రవారమునాడు సాక్షియొక్కతల్లి అక్కడనే కేయనించెను. శనివారమునాడు సుబ్బమ్మయన రాజేశ్వరియను సాక్షియొక్కయింటికివచ్చి సాక్షినిచూచిరి. ఆనాటి సాయంకాలమే దళావతారనాటకము చూచుటకు టిక్కెట్లు కొనవలసినదని ఆదినారాయణరావుచేతికి సుబ్బమ్మరు రెండు ఇచ్చెను. దరిమిలాను యామె సుబ్బారావు యింటికివెళ్ళి ప్రక్కయింటి ఆడమనిషియొకతె అడలుతుండెను. ఈమె భర్త మద్రాసునుండి రాత్రి 7 గంటలకు తిరిగివచ్చెను. అరాత్రియంతట ఇంటిలోనేయుండెను. మరునాడు యామె సుబ్బారావుయింటికివెళ్లెను గాని తల్లిగాని చెల్లెలుగాని అడలు కనుపింపలేదు. వారుఎక్కడకువెళ్లిరిని యామె సుబ్బారావును అడిగెను. వారినివెంకటకృష్ణయ్యయింటికి పంపినానని అతడు బదులుచెప్పెను. మాడవముద్దాయి యగు తులసమ్మకూడాఅట్లేచెప్పెను. వాళ్ళు మధ్యాహ్నమునకు తిరిగివచ్చెదననికూడా సుబ్బారావు యామెతో చెప్పెను. ఆదినారాయణ తెల్లవారుజాముననే మద్రాసుపట్టణమునకు వెళ్లి ఉదయము 11 గంటలకు తిరిగివచ్చెను. ఈమె తనతల్లిని చెల్లెల్లిగూర్చి తనభర్తనడిగెను. వాళ్ళసంగతియే తనకుతెలియదని రిపోసు చెప్పెను.

అందుమీదల యామె తిరిగి ఉదయం 11 గంటలకు సుబ్బారావుయింటికి వెళ్లెను. ఈమెతల్లిని చెల్లెల్లిని వెదకుటకు యామెయను యామెభర్తయును కలిసి ఆదివారం ఉదయం నెల్లూరు పట్టణముకు వెళ్లిరి. అక్కడయామె డిసెంబరు 23 తేదీ

ను. సోమవారము ఉదయముతిరిగి యామెకుబ్బారావుయింటికి వెళ్లెను. వెంకటకృష్ణయ్యశవము వాకిటియరుగుమీద నుండెను. ప్రక్కనుచంద్రమతివచ్చుచుండెను. గతరాత్రివెంకటకృష్ణయ్య మరణించెనని తులకమ్మ చెప్పెను. ఈమెయింటికివచ్చి తనభర్తతో యావార్త చెప్పెను అచ్చమయిన చెల్లెలు అచ్చమయిన ఆదినారాయణరావు యామె తిరిగి సుబ్బారావుయింటికివెళ్లిరి. వీరిచూచినతోడనే చంద్రమతి యింటిలోనికి వెళ్లెను. అచ్చమయిన చెల్లెలు తనఅప్పగారి వగలవిషయమై చంద్రమతిని అడిగెను. వెంకటకృష్ణయ్య మరణవార్త తనరెండులకు తెలియజేయలేదని ఆదినారాయణ చంద్రమతిని అడిగెను. అతనియందు తనకు నమ్మకము లేదనియు కావలిలోనున్న శేషయ్యకు పెన్సామును పంపినానని చంద్రమతి చెప్పెను. వారుతిరిగి యింటికివచ్చిరి. వచ్చేత్రోవలో సుబ్బారావు కన్పించెను. ఇతడు మద్రాసునుండితిరిగివచ్చుచుండెను. ఇతనివెంటనోకట్రంకు పెట్టెయును బట్టలుమాటయునుఉండెను సుబ్బారావు సదరుట్రంకును ఆదినారాయణరావు చేతికిచ్చెను ఆదినారాయణరావు దానిని తోచెను అందులో కొన్నియు తరములకట్టలుండెను. ఈకట్ట తరములకట్టలను తన భార్యచేతికిచ్చి ఖాళీపెట్టెను సుబ్బారావునకు యిచ్చుచెప్పెను సుబ్బారావు మంగళవారమునాడు వచ్చి సదరు పెట్టెను తీసికొనెను.

ఈమె (సాక్షి) యొక్కపినతండ్రి వచ్చిచెల్లెనతర్వాత ఆదినారాయణరావు యామెకు రు 30 ఇచ్చెను. ఈపైకము సి. జనరాజదాసాగారి వద్దనుండి తనకువచ్చినదని చెప్పెను దరిమిలాను ఇంకొకసారి మరికొంత పైకము చేతికిరాగా చన్నపట్టణమునకు వెళ్లికమ్మలజతనుట్రంకు పెట్టెను. కొనితెచ్చి యామెకిచ్చెను. ఆరోజుననే వీరిద్దరునెల్లూరునుకు వెళ్లిరి. అచటకొంతకాలముండి పిమ్మటయామెతండ్రియింటికి వెళ్లిరి. కాని వారిని తిరిగిచెన్నపట్టణమునెల్లిపోవలసినదనియు తనయింటికి రావలసినయు యామెతండ్రి అనెను.

కన్నమ్మసాక్ష్యము ఇంకను ముగియలేదు. నాటికోర్టు ముగిసెను.

తపాలా ప్రకటన:—కలకత్తానుంచి రాగలపోగల టెలిగ్రాములకు సాధారణ కాలసారణమే యగును.

పిలాంగు, మార్చి 4:—నేటిదినము ఆసాను శాసనసభలో స్వరాజ్యపక్షమువారు మూడుకోటలుపాదించిరి. రెవిన్యూడిమాండునందు 30 వేలు, సెటిల్మెంటు డిమాండునందు 286217 రూపాయలు ఎక్సైజు డిమాండునందు లక్షరూపాయలు తగ్గింపవలయునని స్వరాజ్యపక్షమువారు గావించిన ఉపపాదనములు ఆమోదించబడినవి.

గుంటూరు ఫోటోగ్రాఫీ

క్రాసు ప్రాంతాల్లో, అడ్వోకేటు జనరలు అగు టి. ఆర్. వెంకటరామశాస్త్రిగారు వాదన ప్రారంభించిరి. ఈ ఛార్జీయొక్క సారాంశ మేరకుగా యీపది ముద్రాయాయి కుట్ర చేసి ఒకటి రెండు ముద్రాయాల బంగారా యందు రాయ పూడిలో దొంగనోట్లను సృష్టించిరి. ఇవి సృష్టించునపుడు ప్రభుత్వముగా చూచినవారి సాక్ష్యములేదు. రెవెన్యూగారు చెప్పిన ప్రకారము కుట్రతో కూడిన నేరములో దేశము లో వెయ్యింటి ఒక్క నేరములో కనన ప్రభుత్వ ప్రమాణము లభించదు. ప్రస్తుతకుట్రలో మార్చి 20 తేదీన అప్రూవరు మొట్టమొదట ఒకటి చెండు ముద్రాయాలను కన్పించి దొంగనోట్లను సృష్టించుటకు పురిగొల్పెను. అంతట మిగిలిన ముద్రాయాలు యీవిషయమై కొన్ని సంగతులు తృప్తికరముగా పోషపరచుకొన గోరిరి. తిరిగి పిరు కలిసికొన్నది, ఎప్పుడనగా అదేనెల 25, 26 తేదీలయందు. 25 తేదీన 7 వ ముద్రాయి అప్రూవరుతో కోసి మద్రాసునుంచి రాయపూడివెళ్లి బంగారా పరిశీలించి, గుంటూరుకు ఇదేమంచి ప్రదేశమని నిర్ణయించిరి.

26 తేదీ వారు తిరిగి వెళ్లిరి. 1, 2, 3, 4, 5 ముద్రాయాలకూడ అప్పుడు హాజరుగా ఉండిరి. 6, 7, ముద్రాయాలు కూడా అవటికివచ్చిరి. అందరు ఒప్పుకున్న విషయమై కార్యక్రమము 26 వ తేదీన నిర్ణయించబడినది. అప్రూవరు తిరిగి వెళ్లెను. రెండవ ఆయిన ముద్రాయాలకూడా అతనితో వెళ్లితి. మిగిలినవారు అనగా 9, 10, 11 ముద్రాయాలు అచటనేయుండిరి. గుంటూరులో ఏర్పాట్లు చేయబడెను. 14 ఏప్రిల్ తేదీన అప్పయంత్రము ప్రాంతాల్లోను తరపు 25 సాక్షి వద్ద కొనబడెను. సదరు ఆర్డరు ఉత్తరములో 10 వ ముద్రాయి పేరు ఉండెను. 17 వ తేదీన వారు అచటనుండి బయలుదేరి వెళ్లిరి. బయలుదేరుటకు ముందు కాస్త్రీ అను అతనినల్ల ఒక తెలిగ్రాము యివ్వబడెను. ఇది 6 వ ముద్రాయికి చేరెను. ఇది వారిలో ఎవరికో అందజేయబడెను. చిట్టచివరకది మొదటి ముద్రాయి ఇంటి బల్ల దనుకులోనికి చేరెను. ఈ తెలిగ్రాము మేనెల 19 తేదీన సదరు యిల్లు సోదాచేయబడినప్పుడు దొరికినది. 18 తేదీ ఉదయం వారు తెరాచి చేరుకొని గుంటూరు వెళ్లిరి. ఆ రోజంతా అచటనే ఉండిరి. 19 తేదీన అక్కడనే ఉండిరి అరాత్రి వారు రాయపూడికిబయలుదేరి తెల్లవారుసరికి తేరిరి.

18 తేదీరాత్రి 7 వ ముద్రాయియును మరికొందరును గుంటూరుకు తిరిగి వెళ్లిరి. కాని మిగిలినవారితో కలిసి రాయపూడిలోని బంగళాలోనికి వెళ్లలేదు. దరిమిలాను అచ్చయంత్రమును స్థాపించి పని ప్రారంభించిరి. మరికొన్ని దినములకు 7 వ ముద్రాయి అక్కడకు వచ్చెను. 11 వ ముద్రాయికూడా అక్కడకు వచ్చి వారితో తేరినపిమ్మట అచ్చపరి ప్రారంభింపబడెను. మే 2 వ తేదీన వీరందరును సదరు బంగారానుంచి బెజవాడకు వెళ్లిరి. తిరిగి ఏప్రిల్ 16, 17 తేదీలలో ఇంకొకసారి బెజవాడకు వెళ్లిరి. 14 తేదీ సాయంత్రం బంగారానుంచి మకాము ఎత్తవలెనని కోరిరి. 15 వ తేదీ వుదయం రాయపూడి తోటలోనుంచి వీరు మంగళగిరికి వెళ్లుచుండిరి. వీరందరు ఒకపడవలో వెళ్లిరి. అప్రూవరు వీరిని కనిపెట్టి వీరినిదాటి వెళ్లి వీరికన్న ముందుగా పడవల రేవుకుచేరి బెజవాడ పోలీసువారికిని మంగళగిరి సబ్ మేజిస్ట్రేటుగారికిని తెలిపాడు చేసెను. వెంటనే వారు వీటి ఆధ్వర్యం ఆరెస్టుచేయబడిరి.

నేటి విచారణ

అడ్వోకేటు జనరలుగారు తమవాదనను మరల ప్రారంభించుచు ప్రాంతాల్లోను వారు దాకలుచేసిన దాఖ్యమొట్టుకల్పితములనిగాని, 1925 సం॥ మే 15-వ తేదీయందు లేవనిగాని నుంచుటకు కారణములేదనియు, గ్రాంటుగారి వాదనప్రకారము కేసు అంతయు ముందుగ ఆలోచించి కల్పింపబడినదనియు అటులనుచో ఇట్టి దాఖ్యమొట్టుకల్పింపబడియుండవనియు, దాఖ్యమొట్టుకల్పించు మొదట 1, 2 ముద్రాయి కేర్లు ఉపహరింపబడకుండుటకు కారణమువారిరువురును చాలపలుకుబడికలహరకుటచే వారిపై గట్టిపజువు దొరకునంతవరకు సబ్ మేజిస్ట్రేటు వారిని ఇందుజేర్చదలంచలేదనియు రాయపూడి బంగారాకు పోవుటకు సబ్ మేజిస్ట్రేటు ఆలస్యముచేసినకారణమేమన నాతమాలకమగు అధికారమేదియైన దొరకువరకు చేచియుండవనియు 5 వ ప్రాంతాల్లోని సాక్షి సబ్ మేజిస్ట్రేటును ముద్రాయంత్రములను గొనిపోవు విధుబంధము వెంబడించినదియు పల్కిరి. పడవలో

నున్నవారందరు ఏలూరుకు చేరుబడి లేదన ముద్రాయిలు తప్ప మిగిలినవారందరు ధాన్యపుబస్తాలను తీసుకొనిపోవుచున్న వర్తకులును బండితోలువాండ్లు ఐనందునను సమీప గ్రామములకు జేరినవారైనందునను అరెస్టుచేయలేదనిరి. వాదన జరుగుచున్నది.

తంజావూరు జిల్లా బోర్డు రైల్వే

రైల్వేలపై నాన్నియలుకమిర. నరు పార్సన్నగారి యభిప్రాయములు

డిప్టీ, మర్చి 5:—అసోసియేటెడ్ ప్రెస్ ప్రతినిధి రైల్వేలపై నాన్నియలుకమిర. నరు సందర్భంప వారికిందివిషయములను తెలిపిరి:—

తమరైల్వేను ప్రభుత్వమువారికివ్వవలయునని, తంజావూరు జిల్లా బోర్డును ప్రభుత్వమువారికివ్వవలయునని. ఈ నూచనను జిల్లా బోర్డువారు అంగీకరించెదరను అభిప్రాయముతో ప్రభుత్వమువారు కొన్ని పనులను సాగించిరి. అరంతాంగి, కారైకుడి మధ్య కొంతభూమినికూడ ప్రభుత్వమువారు కొనియున్నారు. మాయవరం, అరంతాంగి, కారైకుడి, మన్నవరం నగరములను కలుపుచున్న కలుపురైలు మార్గము నిర్మించు ప్రయత్నములను ప్రభుత్వమువారు విరమించుకొనిరి. తమ రైలు మార్గమును తంజావూరు జిల్లా బోర్డువారు ప్రభుత్వమువారికి స్వాధీనపరచిన అన్ని విభముల లాభకరముగనుండును. కాని ప్రజాభిప్రాయము ఇందులకు విముఖముగనుండుటచే ఈ ప్రయత్నములను వదలుకొనవలసియున్నది.” (ఆ. ప్రె. స్పెషలు.)

బొంబాయి శాసన సభ

అస్పృశ్యులు-ప్రభుత్వ ప్రతిపాదనలు

బొంబాయి, మార్చి 5:—నేటిదినము బొంబాయి శాసనసభలో ఒకసభ్యుని ప్రక్షేప ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు ప్రభుత్వము వారిచే నిర్వహింపబడుచున్న అన్ని ప్రతిష్టాపనల నుపయోగించుటకు అస్పృశ్యులకు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యముండవలయునని శాసనసభ వారు గావించిన తీర్మానమును ప్రభుత్వమువారు అంగీకరించి తమ ఉద్యోగులందరికి ఆవిగమున ఉత్తరువులొసగిరిని స్థానికస్వపరిపాలనాశాఖమంత్రి ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను. జాడిషియలు ఎక్జిక్యూటివు డిపార్టుమెంటులవిభజనమువిషయమై ప్రభుత్వవారింకను ఆలోచించుచున్నారని మరియొక ప్రక్షేప గొల్ల మొంబరు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి.

ప్రశ్నోత్తరములు ముగిసినపిమ్మట బడ్జెటు డిమాండులపై చర్చ ప్రారంభమయ్యెను. ఇరిగేషను డిమాండునందు పవాల జానిగారు ఒక కోత నుపపాదించుచు ముఖ్యమంత్రికి ప్రాతిపదికమయ్యెను. చర్చ ప్రారంభించిరి. ఈ ప్రాతిపదికను అనవరముగ అధికమగుఖర్చు లగుచున్నదనియు ఖర్చులను తగ్గింపవలయుననియు సభ్యులు చెప్పిరి. ఈవిషయమై చర్చ ముగియక పూర్వమే సభ ఆపువలయునని.

కమలాక్షి (విచిత్ర కథ)

గ్రంథకర్త:—నెల్లూరు వెంకటగిరి మహారాజా కాలేజీ ప్రధానాచార్యులు మ-రా-శ్రీ. రాయసం వెంకటగిరిపుడుగారు యం. ఏ., యల్. టి.

సాంఘికనవల—ముప్పదేండ్లకు పూర్వపు ఆంధ్రదేశస్థితి, ఆకాలపు చదువుసంధ్యలు, స్థిలల యాటపాటలు, వ్రతాచారవ్యవహారములు, గుణ శీలములు సందర్భానుసారముగ పాత్రలయందు ప్రత్యక్ష మగుచుండును.

120 పేజీలు. షెడ్యూలుకాగితము. మంచి అచ్చు. 0-8-0 మేనేజరు, ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయము, మదరాసు.

మహాత్మునకును టాలస్టాయిగారికిని జరిగిన లేఖలు

వటకృష్ణ మోషుగారిచే భాషాంతరీకరింపబడెను (మహాత్ముడు టాలస్టాయిగారికి వ్రాసిన మొదటి లేఖ కనబడలేదు. దానికి ప్రత్యుత్తరముగా టాలస్టాయిగారు వ్రాసిన లేఖ యందు మొదట ప్రకటింపబడెను.

ఎం. కే. గాంధీగారికి, బ్రాహ్మణులు:—మీరు వ్రాసిన పుత్తరమిప్పుడే చేరినది. దానిని చదువగా నాకు చాల సంతోషము కలిగెను. బ్రాహ్మణులలోనున్న మన ప్రియసోదరులను భగవంతుడు రక్షించుగాక. నేనలా చేరి పనిచేయనలెనని ప్రభుత్వము వారు నిర్బంధింపగా, ప్రభుత్వబంధనలు మతస్వరూపములకు విరుద్ధముగా నుండుటవలన ఈ ప్రాంతమున పలువురు ప్రభుత్వము వారి పుత్తరపులను నిరాకరించుచున్నాను. మొట్టమొదట సాధుత్వమునకును, అహంభావముతో వివస్రతకును, దౌర్జన్యముతో క్రేమకును జరుగుచున్న సంఘర్షణమిందువలన నిపుడు బాగుగా వెల్లడియగుచున్నది. ఇప్పుడు చాలమంది నేనలా చేరుటకు నిరాకరించుచున్నాను.

‘ఒక భారతీయునకు’ అను శీర్షికతో నేను వ్రాసిన లేఖకు భాషాంతరీకరణము నాకు చాల సంతృప్తిని కలిగించినది. కృష్ణుని కూర్చిన పుస్తకమును గూర్చిన కీర్తిక మాస్కానుండి మీకు తెలుపబడవచ్చును. పునర్వన్యగూర్చి నామట్టుకు నేనేమియును వదలను. ఆత్మ నశింపదు, సత్యమును ప్రేమయును దైవ సంపత్తులు ఆను విషయములందు ప్రజలకు కలుగునట్టి గాఢవిశ్వాసము పునర్వన్య గూర్చి యెన్నడును కలుగజాలదనియే నేను తలంచెదను. మీ రావాక్యమును వదలివేయగోరినచో నాకెట్టి ఆక్షేపాయునులేదు. మీరు ప్రకటింపబడవలసిన నేను లాభమును బడయగలుగ నున్నందులకు చాల సంతోషించెదను. వాగ్రంధములను భారతదేశమునందలి దేశ భావలలో ప్రకటింపబట నాకు సమృద్ధిమేయగును.

మత్తగ్రంధములను గూర్చి ప్రతిఫలముగా ధనమొసంగు విషయమును తలపెట నేకూడదు. సోదరభావముతో మిమ్ముభి నందించెదను. మీతో మైత్రికలిగినందులకు చాల సంతోషించుచున్నాను.

లియో టాలస్టాయి (2)

జోహన్నబర్గ్ 4-4-1910

కాంటు లియో టాలస్టాయిగారికి రచ్చె. యాస్సయా పాల్యానా, అయ్య! నేను కొద్దికాలము లండను నగరమున నుండినపు డచట నుండియే మీకు వ్రాసితిని. నేను భక్తితో మీ బోధనల ననుసరించుచున్నాను గాన నేను వ్రాసిన యొక చిన్న గ్రంథమును గూడ నీ లేఖతో పంపుచున్నాను. నేను మొదట గుజరాతీ భాషలో వ్రాసితిని. దానినిపుడంగ్ల భాషలోనికి అనువదించితిని. గుజరాతీ భాషలో వ్రాసిన గ్రంథమును యిండియా దొరతనము వారు వశపరుచుకొనిరి. కావున నే నీ అంగ్లానువాదమును తొందరగా ప్రకటించితిని. మీకు శ్రమనుకలిగించుట నాకష్టము లేదు గాని మీ కాకోగ్యముగా నున్నయెడలను తీరుబడియున్న పక్షమునను దీనిని తాము విమర్శించినచో నేను చాల కృతజ్ఞుడ నయ్యెదను. దీనిని భారతదేశమునందలి భావలలో గూడ ననువదించెదను.

ఇల్లు మీభక్తుడు, మో. క. గాంధీ.

యాస్సయా పాల్యానా 8-5-1910.

గాంధీమహాత్మునకు క్రియమిత్రము!

మీరు వ్రాసిన మీ పుత్తరమును “భారతస్వరాజ్యము” అను గ్రంథమును యిప్పుడే చేరినది.

అగ్రంథమును నేను చాలా శ్రద్ధతో చదివితిని. అందుమీరు వివరించిన సాత్విక నిరోధము భారతదేశమునకు మాత్రమేగాక ప్రపంచమునకంతటికినిగూడ చాల ముఖ్యమైనదిగా నున్నది. మీరు వ్రాసిన మొదటి లేఖనాకు కనబడలేదు. దానికొరకు వెనకగా దోకుగారు వ్రాసిన మీచరిత్రము కనబడినది. దానిని చదువగా నాకు చాల ఆనందమిచ్చినది. మీ విషయమును బాగుగా నిపును నేను గ్రహింపగలిగితిని.

ప్రస్తుతమునాకు ఆరోగ్యము సరిగాలేదు గాన నేను తెలుపగోరు విషయముల నన్నిటిని నేడే వ్రాయబాలను. మీ గ్రంథమును వికృతమి నేను చాల మెప్పుకొనుచున్నాను. నాకు ఆరోగ్యము కలుగగానే మీకు వ్రాసెదను.

మీన్నే హితుడును సోదరుడును లియో టాలస్టాయి (మాడరసులో)

మంత్రివర్గము నోడింపవలదా?

“ఓడింపవరె”నని శ్రీ బులుసు సాంబమూర్తిగారు తెల్పుట

శ్రీ ఓ కందసామిశెట్టి, కొంపైగార్ల ఉద్యానములు

తమ వ్యక్తిగత పౌరసభ

“చెన్నపురి మంత్రివర్గముపట్ల కాననసభయందలి కాంగ్రెసుపక్షమువారెట్టి విధానము నవలంబించవలయునను యంతయు నుగూర్చి చర్చించుటకై శనివారము సాయంత్రము తిరుచిక్కల తిలమసబ్బమునందు శ్రీ ఓ. కందసామి శెట్టిగారి ఆధ్వర్యమున క్రింద బహిరంగసభ జరుపబడెను. శ్రీయుతులు బులుసు సాంబమూర్తిగారు కానసభుని నాకేళ్లవరకు పంతులుగారు, డి. కొలండై, మద్దూరి అన్నపూర్ణయ్యగారు సభ్యులుండెరి.

అధ్యక్షులు

ఓ. కందసామి శెట్టిగారు మాట్లాడుచు ప్రస్తుత సందేహ మంత్రివర్గము ఉండవలెనా లేక పోవలెనా యను విషయము ను నిర్ధారణ గావించుటకై నాడెట్లు సమర్థవంతముగా వ్యక్తిగత కాంగ్రెసుపక్షమువారు మంత్రివర్గములను తామంగీకరింపరాదనియు, ఇతరపక్షములవారు మంత్రివర్గము నేర్పరచుటకు రోడ్డుదాదనియు గొప్పతి కాంగ్రెసుపక్షసభ తీర్మానమును గావించినది. చెన్నపురియందు మంత్రివర్గము స్థాపన గాక కాంగ్రెసు మే ఈ తీర్మానము గావించబడియుండిన పక్షమున ఆతీర్మానము ననుసరించి మంత్రివర్గము యేర్పాటుగాకండ్ ప్రతిఘటించెడివారము. మంత్రివర్గమునకు తోడ్పడెదమని మనమెన్నడును చెప్పియుండలేదు. అనకాశము లభించినపుడు మంత్రివర్గమును ఓడించుటకే మనము సంసిద్ధులమై యుంటిమి. నేటికిని అదే నితియందున్నాము. మంత్రివర్గము నోడింపు సాధనము మన హస్తములందు గలదు. కాని రాష్ట్రమునందు ప్రజాక్షేమమునకు బాధ్యులమగు మనము అనభవవ్యక్తితో మన బలమును, ముందు వెనుకల నాలోచింపవలెను. కాననసభయందలి ఇతరపక్షములు ఒక్కొక్కదానికంటెను మనవర్గమునకు భాగ్యవంతులమైన ఇతరపక్షములన్నియు కలసినచో మన ముల్లసంఖ్యకులమే అయ్యెదము. కావున సందేహమును నీతరువాతండు క్రమమైన దారి త్రొక్కవలెను.

జస్తిమంత్రిము

రెండు పక్షములలో నొకటి కేవలము సాంఘికాభిమాన పూరితమున జస్తిమంత్రిము. అధికారవర్గమునకు పక్షమువైతి గల పక్షము. ఏసాగునముచేసినను ఉద్యోగములను స్వీకరించుటయే వారిమతము. ఆపక్షము ఓడిపోయినది. ఇక ఉద్యమ బడగల ఆక ఆణుమాద్రములేదు. సంపూర్ణముగ కుదుట మును మార్చుకొని చేసినపాపమునను అపరాధము జెప్పకొనిననే గాని ఇక తరహాదాయములేదు.

స్వతంత్రపక్షము

ఇక స్వతంత్రపక్షమువైదొలి మంత్రిములువున్నవను ప్రశ్నక సాంఘికాభిమానమును ధింకించుచు ముట్టావించుటకు రెండు యు అభినందనీయులు. బహిరంగముగ గాకపోయినను రహస్యముగనైన పీరు జాతీయవ్యక్తిగలవారు. కాంగ్రెసు పక్షము పట్లనే వీరికి పానుభూతిగలదు. అసానుభూతి నెంతవరకు ఆరంభయందు జూపెట్టెదరో తెలియదు.

ఈ రెండుపక్షములందును మన మేపక్షమును అంగీకరింపవలెను. ప్రజాప్రతినిధులకు ప్రభుత్వము లొంగియుండువలెనను ఉద్దేశముతోడనే సంస్కరణములు మాండ్రెగుగారిచే ప్రభుమును మన దేశమందు నెలకొల్పబడవలె. ద్వంద్వ ప్రభుత్వమును ప్రజలకు వశముగా జేయుటకుబదులు జస్తిమంత్రిము ఉద్యోగవాంఛాపడితయై ప్రశ్నకసాంఘికాభిమానమును వేషమునైచికొని అధికారవర్గమునకు దానులై తమ ఆత్మగౌరవము నమ్ముకొనిరి. నూతన మంత్రివర్గము సాంఘికాభిమానమును నిరసించుచు ప్రభుత్వమును లొంగదీయు నుద్దేశముతో మంత్రివర్గముల నంగీకరించెను. పీరు ముప్పును (మంత్రిము) రాజకీయనుభవముతోగ లేనివారు. కాని ప్రజామంత్రిములకంటె నిష్కలంక చారిత్రములు సత్వ్యభావము గలవారు. (వినుతువినుతు) సామ్యపథముగారు. సంకుచితవ్యక్తితో అల్పకార్యములను పాల్పడు వారుగారు. కాని పీరు అధికారవర్గమును లొంగదీయగల శక్తిగలవారాయని విచారించవలెను. అధికారవర్గము బలబల

యులేమని గ్రహించవలెను. మంత్రిములు ముప్పును అమాదము అనియే జెప్పవలెను. (నవ్వు). నైతికముగను, విజ్ఞాన రాచకీయములందును నాకు అమాదములను పసిబిడ్డలు (నవ్వు). వీరిని మంత్రిముగ నిర్వహించవలెననెనా ఓడింపవలెననాయను విషయము ముందుచెప్పక లాలోచించి నిర్ణయించవలెను. మంత్రివర్గము ప్రజాశత్రుముల ప్రకారము, కాంగ్రెసు కార్యక్రమము ననుసరించి నడుచుకొనునా? ప్రభుత్వము నకు లొంగిపోవునాయను విషయమును నిదానముగ గమనించవలెను. వారు మంత్రివర్గములలో నుండవలసిన కాంగ్రెసు సిద్ధాంతముల నంగీకరించి కాంగ్రెసు కార్యక్రమమును ఆములులలోబెట్టుటకు ప్రయత్నించవలెను. లేనిచో ఎంతవ్వనలో వారిని వెడలచేయిన అంత పండిది. మరికొంతకాల మొసంగిచూడవలెనని తలచుచో అట్లు గావించవచ్చును. ఈ మంత్రివర్గమును వెడలగొట్టిన గోడవొడిది నిర్లిచాటమున పానగల్లుపక్షము వేచియున్నది. ప్రస్తుత మంత్రివర్గమును ఓడించిన జస్తిమంత్రిము ప్రభుత్వమును చేదుకొని మంత్రివర్గములను స్వీకరింప కానుకొనియున్నది. ఇప్పటికే నేకేశుమరలియారగాని, నా సోదరుడు (జిల్ల) తణికావలం శెట్టిగారు) గాని, రామస్వామి ముదలియారగాని సభయందు లేరు. బహుశ పానగల్లురాజుగారు మరొక జమిందారును తోడుకొని మంత్రివర్గము నేర్పరచు కేమా” (ఒకడు:—మీర్జాపురం) నవ్వు.

శ్రీ బులుసు సాంబమూర్తిగారు

అంగణం దుపన్యసింపుచు ఈ విషయమందు చిక్కులుండిన మార్గము విస్పష్టముగ కాననననిరి. ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘముకు 1927 జనవరి 28వ తేదీయందే మార్గము స్పష్టమై యుండెను. ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘసభ వారు ఆ దినమున గుంటూరునందు, సమావేశమై నూతన మంత్రివర్గమును ఓడింపబడవలెనని ఏకగ్రీవముగ తీర్మానించిరి. ముట్టరాయనుగారి మంత్రివర్గముగానిండు. పానగల్లురాజుగారి మంత్రివర్గముగానిండు. ఏదియైనను ఓడింపబడవలెను, అగ్రాజకీయ సిద్ధాంతము. వ్యక్తిగతముగాను పనిలేదు (విశద వివర) స్వతంత్రపక్షములలో నే నేమోతమును జోక్యముగలుగజేకొనజాలక. ప్రధాన రాజకీయ సిద్ధాంతముల ననుసరించి ఏరాష్ట్ర హిందుగాని ఏమంత్రివర్గమునైనను ప్రతిఘటించవలెను. ద్వంద్వ ప్రభుత్వ విధానమును తున్నట్టింపవలెననియే నేజెప్పనది. మన జస్తి సానర్థ్య మున్నదా లేదా యనువిషయము చేపడవలెను. కాంగ్రెసు ఆనతిని తలదాల్చి మనవిధి మనము నిర్వహించవలెయును. నేను మనకు జయుము లభ్యము గాకపోయినను గమ్యస్థానమును జేరితిరవము. మన మీ దేశమునండి అధికారవర్గమును విడదీ పరిపాలనకు వెడలచుచుగలమును నిశ్చయము. మంత్రివర్గము నోడింపవలసినదిగ గొప్పతి కాంగ్రెసు తీర్మానము నామోదించినది. కాని దురదృష్టవశమున ఏరాష్ట్రముందును కాంగ్రెసుపక్షము మంత్రివర్గమును ఓడింపలేకున్నది. వినును ప్రయత్నము చేయకగినదే. ఆంధ్ర రాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘమువారు అన్ని సందర్భముల నాలోచించి ఈ తీర్మానమును గావించిరి. కాననసభయందలి కాంగ్రెసుపక్షమువారి విషయమును బాధ్యతతో విచారించుచు కాంగ్రెసు అధ్యక్షునితో గూడ సంప్రదించుచున్నాడు. ఆంధ్రరాష్ట్ర సంఘముక నిర్ణయమునకు వచ్చినను తమిళనాడు కాంగ్రెసుసంఘ మెట్టి తీర్మానమును గావించనందుల కాశ్చర్యముగనున్నది. తమిళనాడు ఆంధ్ర, కేరళ కాంగ్రెసు సంఘములన్నియు నొకచో సమావేశమై ఈవిషయమును చర్చించవలెనని గూడ నే నూచించియుంటిని. జస్తిమంత్రిము గోడవొడిపిల్లవలె దామకొనియున్నదనియు, పానగల్లురాజుగారు తిరిగి అధికారమును వహించుటకై పొంచియున్నారనియు శ్రీ కొలండైవంటి ప్రముఖులు తలంపవచ్చును గాని నాకట్టి భీతిలేదు. పానగల్లురాజుగారు రన్నటికే నను తిరిగి అధికారము వహింతురని నేను నమ్మును. (వినుతు, వినుతు) ఈ మంత్రివర్గమును ఓడించిన ప్రభుత్వమువారు విధి లేక వర్తల ఎన్నికలు జరిగినను పానగల్లురాజుగారు మంత్రి

పదవిని సంపాదించుటకుకల్ల ఈసంగతి పెరిగియే పానగల్ రాజుగారు కాంగ్రెసువా రందరితో తాము ఉద్యోగమును స్వీకరింపమని ఒడంబడిక ప్రాయశ్చిదమని జెప్పవచ్చునని (నవ్వు) జస్తిమంత్రిము సాంఘికాభిమానపూరితము భారత ప్రభుత్వముగాని, రాష్ట్ర ప్రభుత్వములు గాని ఏమైనను నేడం దులకు ప్రతిపక్షములై యున్నవి కావున ఈపక్షమెన్నటికిని అధికారమును వహింపజాలదు వారు తాముజేసిన అపరాధములను చింతింపకు సంసిద్ధులుగలేరు మంత్రివర్గముల నంగీకరించుచా రెన్నైనను నదియే వారిని ఓడించితిరె న (వినుతు, వినుతు) డాక్టరు నుబ్బరాయనుగారు చాల ఉత్తములు గావచ్చును. మరెవరువురు మంత్రిము లంతకంటెను ఉత్తములేములు గావచ్చును. వారి రాజకీయ నుభవమును, వారి కక్షిని నే నెరుంగను ; వానితో నాకు పనిలేదు. ద్వంద్వ ప్రభుత్వవిధానమును నిర్మూలము జేయవలసినదిగ కాంగ్రెసు ఆదేశ మొసంగినది గావున వారిని నే నోడించుటకు కంఠము గట్టుకొనినాడను. కాంగ్రెసు కార్యక్రమమును రాష్ట్రకేంద్ర కాననసభలందు ఆచరణలోబెట్టజాలని పక్షమున కాంగ్రెసు మరొకన్ని శిద్ధాంతములను తీర్మానింపవలసినవచ్చును. ఇంతవరకును చెన్నపురి కాననసభయందలి కాంగ్రెసుపక్ష మేతీరున నిర్ణయించియుండలేదు. సమయ మాసన్నముగాలేదు. వారముదినములలో మంత్రిముల నేతనములు వోటును బెట్టబడునపుడు కాంగ్రెసువారు తా మందులకంగీరింపమని జెప్పగలరు. మంత్రిముల నేతనములను నిరాకరింతురనియే నమ్మెదను. (వినుతు వినుతు) ఇందెన్ని చిక్కులైనను ఉండవచ్చును. నిజముగ చిక్కులెన్నియో గలవు. కాననసభయందలి కాంగ్రెసు ప్రతినిధు లీవిషయమై చాలభక్తి శ్రద్ధలతో ఆలోచించుచున్నారు. కాని ఉర్రుపండులలేదు. వారు అధికారవర్గము నెట్లు డీకొనవలెనో ఎరుంగుదురు. ఉచితీతి మెలంగగలరు. కాంగ్రెసుయొక్కయు, దేశముయొక్కయు ఆనతిని తలదాల్చువరని ఆశించదు. వారు దేశభక్తులు. నిజమును, బలమును కాంగ్రెసు జాతీయవాదులు తమవిధిని నిర్వహింపగలరు అభిలషారక కాంగ్రెసు సంఘ మొకింతయందుగ సమావేశమై వీరికే ర్తవ్యము నుపహరించి యుండవలసినది ఉత్తరదేశమున హిందువులు తగాదాల వలన త్వరలో సమావేశముగల కవకాశము లేకపోయెను వేచి యుండిమాతము” అనిపార్టీ (మార్చి 7-న)

డి. కొత్తపైగారు

మాట్లాడుచు ఈవిషయము చాల సందిగ్ధముగ నున్నదని రి ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘమువారు ప్రస్తుత మంత్రివర్గమును ఓడింపవలసినదిగ తీర్మానించిరి తమిళనాడు కాంగ్రెసు సంఘమువారు గొప్పతి కాంగ్రెసుసభ జరుగకముందు సమావేశమై ఇంతవరకును ఏమి నిర్ణయించియుండలేదు ఇట్టి సందిగ్ధావస్థయందున్నాము పానగల్లుగారి స్థానములో నియమించబడిన మంత్రిము ముప్పును చాల ఉత్తములే కాని బలహీనులు (నవ్వు) ప్రపంచమందుగల సదుద్దేశములన్నియు వారియందుగలవు కాని సరకమును సదుద్దేశములతో నిండియున్నది ఉద్దేశము లుండిన నేమి? కార్యక్రమమునునదింపవరకు లేదు రెండవమంత్రి గారిటీవల రాజుపాండ్రవరమును మాట్లాడుచుకను కార్యక్రమమును వివరించిరి గాని అది తమ మిత్రులగు పురుష అంగీకరింతురో లేదో ఎరుంగదు ప్రధానమంత్రిగారు తమ విరోధియను కార్యదర్శి తమూరు దేశిక కాగితములపై సంతకము ముద్రము జేదురు (నవ్వు) కార్పొలేషనువారు గావించిన గోవిందపిల్లగారి సమామకమును అనుభవములేని వారును చిన్నవారగుట నిరాకరింపతిమనిరి ప్రధానమంత్రి గారెంత వయసు గలవారు? ఆరోగ్యకాభిమానమంత్రిగారుకనులు మూగుకొని ఆకాగితముపై సంతకము జేయుదురు కాంగ్రెసు వారు మంత్రివర్గముల నంగీకరించిన ఇట్లు కార్యదర్శుల ఇష్టము ప్రకారము నడచుకొనరు ఈమంత్రివర్గము సంస్కరించుకొననిండు! లేనిచో అంతరింపనిండు! స్వపరిపాలనా కాఖయంతయు అక్రమములతో నిండి యున్నది ఇంతవరకెట్ల పనిగాని జరిగి యుండలేదు అధికారమును వహించి రి మాసములైనది నామిసేషన్లు లింతవరకు అంత మొందింపబడలేదు బూడవ మంత్రిగారు తాము రాచకీయములెరుంగమని జెప్పవచ్చు సంశయితురు అట్లులేన రాచకీయవేత్తగ నుండవలెననియు, మంత్రిగావలెననియు ముట్టరాయనుగారు (నవ్వు) ఆబ్బూరి విషయములో నాడి అభిప్రాయములు ఒక ప్రసంగమునందు వేరొక ప్రసంగమునందు భేదించియున్నది. “త్రాగుడు చెడుగని తాము నమ్మినచో మాన్పదరట ! నిశ్చయము స్యాభివికముగ ప్రజలవలన గలుగవలసినదేగాని ప్రభుత్వమువారి నిర్బంధములన గాడట. ఆమెకాకేళ్లను నిశ్చయముగ

తిరుత్తణి తాలూకాలోని

క్షౌమ పరిస్థితులు

రైతుల దురవస్థ

ఈ తాలూకా సుమారు 200 గ్రామములు రొక్క-ధాన్య పుత్తిర్యలలోనున్న, పైరువారి తీరస్థలలోనున్న నంజయకరము 1 కి రూ. 45 యలు మొదలు రూ. 65 యలు వరకు శిస్తు తేట్లతో తిరుపతిజేతానం శ్రీమహాంతు ప్రయాగ దాసుజీ వారి పరిపాలనమునకు లోబడియున్నది.

నిరుసుకొంటి వస్త్రములచే ఆగస్టు, సెప్టెంబరు మాసము లలో చెరువులకు నీళ్లు కొద్దిగ వచ్చుటచే, రైతులు వ్యవసాయ మారంభించి ధనధాన్యములు వ్యయపరచి, సంబావు వరిపైర్లు కొంతవరకు వేసిరి. మరల వస్త్రము బొత్తిగ కురవనందున నంజయకర డిసెంబరు మాసములలో చెరువులు; నీరు చెమ్మగూడలేక యెండి పోవుటచే వరిపైర్లన్నియు బొందుపోయినవి. గుంటలలోను బావులలోను నీళ్లు దొరకుట దుర్లభముగా నున్నది.

పశువులు కడుపునిండా మేతకేసి మడించుకొండ వలసిన యీ కాలములో వర్షాభావముచే గడ్డి, నీరును దొరకక, నానాట కృశించి క్షీణించుచున్నది. గోరుచుట్టుపై రొక్కటి పోటున్నట్లు; పశు వ్యాధులైన, సరకు, గాలమ్మ, దొమ్మ, బొబ్బలు మొదలగు రొక్కములు మిక్కిలియుగా వ్యాపించి రైతులను భయ కంపితులను గావించుచున్నది.

మాలివారి జీవితము కడు దుర్భరముగా నున్నది. జన సామాన్యము యీ సంవత్సరమున మృత్యుదేవత వాహనము వలె భావించుచు కాలమెట్లు గడవగలమోయని దిగ్గలాందుచున్నారు.

కాన యిందునుగించి మా ప్రాప్రయిటరువారు జూదాధార వరకుమృతులను విరివిగా సాగించినట్లయిన కొంతవరకైనను డామ నివారణోపాయమునకు చేయూతనోపగినవారగుదురుగాని వారు యిందుకు పూనుకొందుకో, లేదో తెలియదు.

క్షౌమనివారణోపాయమును గురించి, మద్రాసు కానన సభలో ప్రజాప్రతినిధులు, తమతమ జిల్లాలగురించి గోలపెట్టుచుండగా, మా చిత్రాధికారి ప్రతినిధులు మాకీభావము వహించుట జూడ వీరు ప్రజలకంతవరకు తోడ్పడగలరో ఊహించవలసియున్నది. మా చిత్రాధికారి ప్రజాప్రతినిధులైన శ్రీయంత రా. మనసామినాయుడు బి.సి. బి.యల్; యం. యల్. సి. వారున్న శ్రీమంత్. ఆర్. పార్థసారథి ఆయంగారు బి. ఎ. బి. యల్. యం. యల్. సి. వారున్న ప్రస్తుత పరిస్థితులలో నైనను యీ జిల్లాయొక్క క్షౌమపరిస్థితులను పరికింపక యున్న రైతుల కష్టనివారణోపాయములకు తగినకృషి సలుపక యున్న యుండుటన్ని వీరు రైతుల పురోభివృద్ధికి సాయము జేతువని గత యెన్నికలకు ముందుచేసినవాదానములు సత్య దూరములని యెంచవలసియున్నది. ఇప్పుడైనను యీ జిల్లాలో యే నాయకులుగాని, ధనవంతులుగాని, ప్రాప్రయిటరువారుగాని ధనవంతులుగాని, యీ కష్ట పరిస్థితులలో గ్రామాదుల యందు సంచారమొనర్చి, నిరాధారులగు రైతుప్రజలకు సాయమొసరించి క్షౌమ నివారణోపాయములకు గడంగుదురని ప్రార్థిస్తున్నాను.

సోరె గోపాలునాయుడు

75 సం॥లు గైకొనెనట! విచిత్రముగ పరిశోధనలు (నవ్వు) ఇతరజేతముల యనుభవమునుగాంచి మనము ముందే మేల్కొనరాదా? రైలు కనిపెట్టుటకు ఇంగ్లండునందెన్నియో సంవత్సరములు పట్టినచో భారతదేశమందు రైలువేయవలెననిన మరలరైల్వే కనిపెట్టుట మొదలుపెట్టవలెనా? కావున ఈ విషయమై ఉపేక్షవహించరాదు? "పానగల్లు కంపెనీ" కంపెనీ మేము ఉత్తములని ఎందుకు జెప్పుకొనవలెను? (నవ్వు) అని పల్కిరి. ఉపన్యాసకులొకను మట్టాడుచు మంత్రులు ప్రత్యేక సెలూనులలో ధనవంతులకుగ చెప్పించుచు సంచారములు జేయుచున్నారనియు, వీనివలన ప్రయోజన మిడుమంతయు లేదనియు, ప్రజలంపిన ప్రతినిధులుగావున తమవిధిని నిర్వర్తింపవలెననియు, కాంగ్రెసువాదులు మంత్రవత్తము నెదిరింతురనియు పల్కిరి.

మిక్కిల సభ ముగింపబడెను.

మహాత్ముని సంచారము

మహాత్ముని సూచనలు

నాసంచారము ఖులాసా పి.కారు కాదు

28 వ లేదీ సంచికలో 9 వ పేజీలో వెలువడిన వ్యాసము లేఖనాలు

నా సంచారము ఖులాసా పి.కారు కాదుని శ్రీయంత గంగాధరరావు జేతపాండ్యగారు తెలిపినవంశయు సత్యమే. దరిద్రనారాయణుల సహాయార్థము చేరబంధు చేయిసిధికి ధనము చేర్చుటకు నేనిపుడు జేతసంచారమును ప్రారంభించితిని గాని ఖనోదముగా పి.కారు చేయటకు బయలుదేరలేదు. కావున నాసంచారమునందు జరుగుకార్యము లన్నియు నా సంతకమునకు సహాయములుగానే యుండువలెను. ఆయా రాష్ట్రములకు నేను వెళ్లినపుడు రాష్ట్ర వాసులలో పెక్కు మంది అనవసరముగా నావెంటి చెప్పుచుందురు. అనవసర మగు ధనవ్యయముగనని యొంచెంపడిన చాల మోటారుబండ నడై కదుర్చుచుందురు. కావలసిన వ్యయము లనుగూర్చి ముందుగానే శ్రద్ధగా యోచింపవలెను. మానుటల చేయనిచో, వ్యయములను లగ్నింపజాలము. బీదవానికి సహాయము చేయుటకు చాలధనమును సమకూర్చజాలము. దుర్వ్యయ మొనరించుచున్నారను నిండును మనమిపుడు దొరకెనముపై మోపుమండియు మనముగూడకొద్దిగా నైనదుర్వ్యయమొనరించుచునే యున్నయెడల అట్టివిందవ మనమును పాత్రలము కావలసియే యుండును. సాధారణముగా సభలలో వాషింగ్టన్ లెట్టును వీలైనంతవరకు తగ్గించాయంపవలెను. భోజన విషయమున గూడ అనవసరముగ వ్యయము చాల నాకు కనబడుచున్నది నాతోగూడ వచ్చువారువిందుభోజనములన పేక్షించువాడకారు. శుభ్రకైనవసను శుభ్రమైన భోజనమును యెప్పరచిన చాలును. బారుచాగా రెపటకు వెళ్లినను ఆహారపదార్థములను వెంటనిమకొనియే పోవుచుందురు. నాతోవచ్చు వారిందరుగూడ నటులనే చేయవలసిన తరుచుగా నాకుగూడ తోచుచుండును. భోజనవిషయమున మాను చాల ధనమును కాలమునుగూడ దుర్వినియోగ మొనరించుచున్నాము. కలకత్తానుండియు బొంబాయి నుండియును పండ్లను రైల్వే పార్శ్వలుగా కొంచెరు పంపుచుందురు. ఇందులో చాలభాగ వనజనవ్యయమే. నాకు కొన్ని పండ్లు ముక్కుముగా కావలసియున్నమాట నిజమే. అవి ఆ ప్రాంతమున దొరకనిచో యింకె సమయమునండి తెప్పించవలసిన అవసరమున్నమాటయు నిజమే కాని యిప్పుడు పండ్ల కలమన్న వ్యయములో 100 కి 75 కంటె లనవసరమనియే నాఅభిప్రాయము. "మిమోడ ప్రేమగలవారు తమ భక్తికి వెల్లడించుట కంటె పండ్లను పంపిన దోషము? వారికొకరికిగా 4 నమును వ్యయపరుపరు. ఈకితిగా వ్యయపడుదుట వారికి సమ్యక్ముగాని ఆ ధనమునంపుమికిచ్చివేయుట వారికి సమ్యక్ముగా కాదు కావున వారు కొంత ధనమును మిగిలెట్టుల వ్యయపరచి సంతోషపడినా? అని కొందరందురు. ఈ వాదము నన్ను చాల ప్రశంసించుటయే యగునుగాని నాకది యొకమాత్రమును తృప్తికరముగా లేదు.

ప్రేమను నేవగా మార్చవలెను

నాయందు ప్రేమగలవారు నాకు ప్రేమితముమన నిషయముపైకి తమ ప్రేమను మార్చజాలనిచో వారి ప్రేమ నిష్ఫలమే. స్నేహితులను సంతోష పెట్టుటయే పరమాప్రయోజనమని యెఱ్ఱుమను భావించుకొండదు. స్నేహితులగా ఒకరుచేయు పని నొక రామోదించుటయే. స్నేహితులకు విందుల నొసరించి వారికి ఆనందముల కెంచేయుట యొకపుడు హాసకరముమోడ కాగలదు. నాకు విందులకు చేయుటకు మాత్రమే ఆధికమగు ధనమును వ్యయపరుచుగోరును నాకు ప్రేమితము మాను నన్నును మునుకు ధనమునంగ తొల్లనట్టి మిక్కిలైననైనను నన్నుచో వారొసంగు భాగములను తిరిగిపొందించుటయే నాకు ముఖ్యకర్తవ్యమును. నిక్కముగా స్నేహితులైనవారు భోగములను రెండ్లెట్టుకు ముందు అవసరములను నాకు ముఖ్యముగా సమకూర్చాలను. నాకు ఆహారముకంటెనుగూడ ఖర్చుపెట్టుమమే ముఖ్యమైయును. ఈ విషయమును సన్యాసపథులుగల గడంగించవలెను.

పూలదండలను వేలమువేయుట

మేము అమానుషునగు చేసినవిమ్ముట నడుమ మిక్కిలి గొప్పసభ జరిగినది. చాల సన్యాసవ్రతములు సమర్పింపబడెను. ముగ్ధునిసిపాటివా రందమైన వెండి డబ్బీలో (నిల్వగు నిలింపరు) నుంచి సన్యాసవ్రతము నిచ్చిరి. సన్యాసవ్రతముల నొసంగినవారందరును చాల అందములైన పూలదండల నొసంగిరి. ధనమును సమర్పించుచు అమానుషునగునందు క అపు ప్రజలముగా నున్నందున కొద్ది మొత్తమును మాత్రమే సమకూర్చి గలిగితిమి. అని ఫిరోదియాగారు నుడిగిరి. "ఇట్లు కాటకము కలడను

చున్నారగాని మీరు యీ సభలకు చాల ధనమును వ్యయపరచితిరి. ఇట్లు నాకు దివ్యధనములు కనబడుచున్నవిగాన యీ భనములకును కాటకమునకును సంబంధమేమియును నాకు కనబడుటలేదు. అమానుషు నగుటలో నున్న కాటకసిధి భారతదేశమునం దంతయుగూడ గలదు. భారతదేశము కాటక నిలువము కాదా? కాటకముండినను కొద్దిమంది కోటివ్యయలగుచునే యున్నారు. కావున ఖర్చు నిధికి ధనికులు హెచ్చుమొత్తములనే యిచ్చవలెను. కాటక మున్నపు డిట్టి విలువగల వెండి డబ్బీలను నేను తీసుకొనుట న్యాయముకాదు. మనుష్యులందున్నయితే పూలడబ్బీలోగూడ ప్రాణము కలదుగాన అనవసరముగా నొక్క-పువ్వునైన కోయుట నాకష్టములేదు. కాటకము చలన బాధపడుచున్న బీదలు మనసార నెన్నుకొనిన ప్రతినిధి మీరే అనిగూడ పి.కారుగారు తెలుపుటచే నా అసమ్మతి వారింట్ల ఆధికమైనది. ఇట్టి విభవములకొర కనవసరముగా నొక రూపాయిని వ్యయపరచినచో తిండిలేక కష్టపడుచున్న పదహారుమంది స్త్రీల నోటి ముందరి ఆహారమును చెడగొట్టుటయే యగును. కావున మీ రి వెండి డబ్బీలను పూలదండలను వేలమువేయవలెను. వాటి నికరఫలముబట్టిగాక బీదల సహాయవశక్యతనుబట్టియే ప్రజలు వానిని వేలములో కొనవలెను." అని నేను నుడివీతిని. ముగ్ధునిసిపలు చెయిర్చును భావబహుదరుదోరలునీటుగారు వానిని వేలమువేసిరి. ఆ పట్టామున నెరదాతయగునీటు మగ్గిరాండగారు వెండి డబ్బీని 1001 రూపాయలకు కొనెను. పూలదండలను చెండ్లను 502 రూపాయలకు వేలములోనమ్మిరి. మొదట ఫిరోదియాగారియొక్కలేసిన మొత్తము 1700 మాత్రమేయై యుండినను నేనువనస్సించినవిమ్ముట చాలమంది ధనమొసంగుటచే నది 6000 రూపాయలైనది. సభలో ఖర్చు గూడ హెచ్చుగా విక్రయింపబడెను. కావున సభలలో నాకు వెండి డబ్బీలను పూలదండల నియ్యనక్కరలేదు. అధవా యెవరైన నిచ్చినచో వేలమువేయుట కిచ్చరనియే నేను భావించెదను. (మో.కా. గాంధీ. ఎంగ్లండుయా. 24-2-27)

హిస్ ఎక్జాల్ టుడ్ హైనెస్ ది

నైజాము గారంటిడ్ షేట్

రైల్వేనుకంపెనీ, లిమిటెడ్

(ఇంగ్లాండులో ఇన్ కార్పొరేటు చేయబడినది)

కారేపల్లి కొత్తగూడెంరైల్వే

తేరుపంపును

21-3-1927 తేదీనుండి వైనతెలుపబడిన పేరు

తో ఒకప్రాంచిలైన హిస్ ఎక్జాల్ టుడ్ హైనెస్ గారి ఇొర్నకల్ సింగరేణి కాలియరీసు ప్రాంచిలైనమీదను, ఎన్.జి.ఎస్. రైల్వే బ్రాచ్ గేజ్ లైనమీదను స్టేషనుగానున్న కారేపల్లినుండి ఈదిగువ తెలుపబడిన స్టేషనులతో తెలుపబడును.

స్టేషను పేరు	కోడ్	కారేపల్లి నుండి దూరము గల
ఇనిషియల్		మైళ్లసంఖ్య

1. తడకలపూడి	టి.వి.వై.	14
2. కొత్తగూడెం	కె.టి.ఎఫ్.	2 1/2

కారేపల్లి కొత్తగూడెం ప్రాంచిలైనమీద బుడ్లు సోమ, టున, శుక్రవారములందు మాత్రము ఈదిగువ తెలుపబడిన కాలపరిమితి ప్రకారము పోవును.

గం. ని.	
ఇొర్నకల్ నుండి బయలుదేరుట ఉదయం	7-20
కొత్తగూడెం చేరుట	వగలు 9-30
కొత్తగూడెంనుండి బయలుదేరుట	11-20
దొర్నకల్ చేరుట	1-25
తడకలపూడి కొత్తగూడెము స్టేషనులనుండి మోటారుకారులును, చక్రము లమర్చబడినబండ్లను, శశువులనుతప్ప ప్రయాణీకులను. ఇతరలన్ని రకముల సామానులను తీసుకొనిపోవుటకు ఏర్పాటుచేయబడినది.	

భారత శాసనసభ

కరెన్సీ బిల్లును ప్రవేశపెట్టుట

సర్ బాసిట్ బ్లాక్లెట్టగారి యువన్యాసము

రేషియో సమస్య - వివిధపక్షములచర్చ

మ్యూజిక్, మార్చి 7:— సోదినము కరెన్సీ బిల్లుపై చర్చ జరుగనున్నట్లు అన్ని గ్యాలరీలను ప్రేక్షకులతో నిండిపోయినది. కరెన్సీ బిల్లుపై కడవిన ఆగస్టు నెలలో చర్చ జరుగునని ప్రకటించబడినప్పుడు మాడ ఇట్టి ఉత్సాహమే ప్రకటించబడెను. కాని అప్పుడు ప్రజలకు ఆకాంక్షగల కరెన్సీ బిల్లుపై ప్రతి పంఖ్య కూడ అధికముగ నుండెను.

గౌ. వి. యన్. కాన్వీగారు కానసభ్యత్వమునకు రాజీనామ ఇచ్చుటచే వారిస్థానమున ౨౦ బోమాంకి దలాల గారు సభ్యులుగ నియమింపబడిరి. (ఆ. ప్రె.)

బడ్జెటు డిమాండులు

ఏవరుసలో చర్చింపబడునది

మాతవడిల్లి మార్చి 6:— భారత శాసనసభలో బడ్జెటు డిమాండులపై చర్చనొనరించుటకు ముఖ్యమైనవానినిగూర్చి యే చర్చించుటకు సభవారి కవకాశముగలగుటకై డిమాండుల నేవరుసలో చర్చింపవలసినదగ నిర్ధారణయేర్పడుటకై సభానాయకుడు, హోంమంబరు, కాంగ్రెసు స్పీకర్లతో జాతీయపక్ష నాయకులు, కలిసి సంభాషించు కొనుచున్నారు.

అధికారకేంద్రసభ్యులు ఎక్కువగా కరెన్సీ డిమాండు మొట్టమొదట రావలెనని కోరినట్లు తెలియుచున్నది. కేరళకు మాత్రము కొంతతగ్గింపుగాక పూర్తిగా డిమాండునంతటినీ త్రోసివేయవలెననియే సభ్యుల యభిప్రాయ మైనందున ఎక్కువగా కరెన్సీ డిమాండునే మొదట తీసుకొనివచ్చుటకై ఆ పోషక వర్గమువారి కేల సహాయము చేయవలెనని అధికార సభ్యుల అభిప్రాయమే యున్నదనియు తెలియుచున్నది. సభలో అధిక సంఖ్యాకుల పోకడయు చూడవలెననిగాయని అధికార తరసభ్యులు వాదించుచున్నారు.

చివరకు సభానాయకుడు వారికోర్కెల సంగీకరించి సభ్యుల బిల్లుకు తగినట్లుగా డిమాండుల నేర్పాటుచేయుటకు సమ్మతించెనని తెలియుచున్నది. పోషకవర్గమునాడు డిమాండుల నేవరుసలో చర్చింపవలసినదనియే హోంమంబరు ప్రకటించునని ఆనుకొనుచున్నారు. అట్లుజరిగినట్లయిన ఎక్కువగా కరెన్సీ గ్రాంటు 9 కోటి రూపాయలకు పుచ్చును. ఆ డిమాండుపైన మహమ్మదీయసభ్యులు సాంఘికవియోజకవర్గముల ప్రత్యేకతలెక్కువగా కరెన్సీ గ్రాంటుపై సభ్యులచే పోవుటకునది తమ ఆసక్తిని తెలుపుటకై ఎక్కువగా కరెన్సీ గ్రాంటును తగ్గించు తీర్మానమున కావాదము తెలిపెదరని తెలియుచున్నది. (ప్రె. ప్రె.)

బ్లాక్లెట్టగారి యువన్యాసము

మాతవడిల్లి మార్చి 7 వ రేడి:— సభవారందరూ ఈ ప్రకటనలపై యున్న సమయమున నేడు భారత శాసనసభ యందు సర్ బాసిట్ బ్లాక్లెట్టగారు కరెన్సీ బిల్లును విచారింపవలసినదని యువపాదించిరి.

సభయంతయు పూర్తిగా నుండెను. ఎవ్వరెవ్వ రేషియో యొక్క ఓటియ్యలించుముండితో వారువారు ఆ మాటలందు సందు మార్చుండియుండిరి.

సర్ బాసిట్ బ్లాక్లెట్టగారి బిల్లు:— ఈ బిల్లు బంగారు ప్రాంత రికర్వ బ్యాంకు ఆఫ్ ఆఫ్రికాలోనికి వచ్చేలాగా తాత్కాలికమైన ఏర్పాటులకొరకై నిర్దిష్టపడియున్నది. బిల్లులోని ముఖ్యసూత్ర మేమనగా 4 పి. 6. పెన్సీల ప్రకారము ఇండియన్ కరెన్సీ స్థిరత్వ పేర్కొనబడియున్నది. 1 పి. 6 పెన్సీలను స్థిరపరచుటకు వాడుకప్రతిపాదములెట్లున్నను 1 పి. 6 పెన్సీలకు 4 పెన్సీలను స్థిరపరచుట మాత్రము సాగదు. ఏలనన బుద్ధిచూపుకముగా రూపాయలయొక్క కరెన్సీనోటులయొక్కయు విలువను తగ్గించుట కెవ్వరను అంగీకరింపజాలరుగా? 1 పి. 6 పెన్సీలకు 6 పెన్సీల? 1 పి. 6 పెన్సీలకు 4 పెన్సీల?

చేనినో ఒక దానిని స్థిరపరచ వలసినదేమిట 1 పి. 6 పెన్సీలకు 6 పెన్సీలనే స్థిరపరచవలెను. లేక పోయిన చేనిని స్థిరపరచరాదు. స్థానికపక్షమువారు కోరినట్లుగా 1 పి. 6 పెన్సీలకు 4

పెన్సీలను స్థిరపరచినట్లయిన చేరునే విశేష నష్టము. గను పొందును. సంఘములోను కార్మికులలోను అకాంతి వృద్ధిచెందును. రూపాయలలోనికి మార్చి చూచిన ధరలన్నింటిని ఎక్కడనున్నా. తీవ్రపరిమాణమును నిలుపుకొనటకై ఎక్కడను రూపాయలు వ్యయమగును. బడ్జెటులలో లోట్టు కనబడుచుండును. అందువలన ఎక్కువ పన్నులను విధింపవలసినదయ్యుచుండును. చివర కన్నీసరిపెట్టు కొనునప్పటి కెవ్వరికిని కాళ్ళకత్తెన లాభముండదు. ఇప్పుడే బిల్లు 1 పి. 6 పెన్సీలనే మార్చుట రేటుగా స్థిరపరచవలెనని చూచుచున్నది. ఈ రేట్లో విధముగా రెండు సంవత్సరములందు యెంటున్నదిగావున అది పనికిరాదని ప్రతిపక్షలే యభిప్రాయపడినవి యున్నది. క్రిందటి దిసెంబరు నెలలో కలకత్తా వాణిజ్య సంఘమువారికి 11 విషయములను తెలిపియుంటిని. వారు కెవ్వరునుకావనరేదు. ఇక 1 పి. 6 పెన్సీలమీద జరుగుచున్న వాదములను 1899-1916 కం వత్సరములందుకు కాలములో ఆరేటుండెననియు ఆరేటు ప్రభుత్వమువారి యిష్టమునచ్చినట్లుగా సమయమునకు తగినరీతిని కరెన్సీని మార్చుచుండుటవలననే అట్లు నిలచియున్నదనియు కక జరుచున్నది. ఆమరకపురేటు స్వాభావికమైనదికాదని 1917 సంవత్సరములోను అప్పటినుండి సంభవించుచున్న చిక్కుల పట్టును కనబడుచు నేయున్నది. కావున ఏ దృష్టితో చూచినను 1 పి. 4 పెన్సీలు స్వాభావికమైన రేటుగాదు. 1899 సం వత్సరమున ఫాల్గుణములో 8 పాద్యసంపు మైనారీసభ్యులు 1 పి. 4 పెన్సీలు తేలియుండగా 1 పి. 4 పెన్సీల ప్రకారము న్యాయము సాగుచుండుటచే మెజారిటీ సభ్యులు 1 పి. 4 పెన్సీలనే స్థిరపరచు తేలియుండిరి. కాని హిందూజాతీయము మరెయొక రేడియో కాన్వీగమైన లాభమును చేయజాలదు.

1 పి. 4 పెన్సీల ప్రకారమే లాభము వచ్చిన దన్నందుకు సమాధానము

ఒక వర్ణసాయదారుడు తన పంటను 1 పి. 4 పెన్సీల ప్రకార మెక్కువచేసినప్పుడే నూటికి 12½ వాపున ఎక్కువ పచ్చెనన్న వాదనకు విలువలేనట్టి ఎక్కువ సంఖ్యల రూపాయలెత్తివచ్చినను ఎగుమతిదారునికికాని మరియొకరికాని లాభము కలుగదని ఆధికసభ్యుడు చెప్పెను. ఏరేటు ప్రకార మెక్కువకన్న రూపాయలు వచ్చినను, బంగారులోనికి మార్చివస్తువులను కొనునప్పు డన్నింటికిని ఒక్క-జెబిలుకు, మారకపు రేటును తగ్గించిందవలన మాత్రము రేటు స్థిరముగానుండవచ్చును కొంతమందికి నష్టమును కొంతమందికి లాభమును చేకూరగలదు. అనుభవమునలన మాములుగా నష్టములన్నియు వ్యవసాయ దారులకే కలుగుచున్నవిని మనకు కనబడుచున్నది. కావున ప్రస్తుతము విచారింపవలసినదేమనగా ధరలు 1 పి. 6 పెన్సీలకలవాటుపడినవా లేదావలసినది మనము విచారింపవలసినదేమిట? ఆ లవాటుపడియున్నచో కరెన్సీకమిడవవారు 1 పి. 6 పెన్సీలకే ఏకగ్రీవముగా స్థిరపరచు చేయుచున్నారు. అరేటుకు ధరలు అలవాటు పడలేదని ఎవ్వరైన గట్టిగా చెప్పగలరాయని నాకు సందేహము కలుగుచున్నది. 1 పి. 4 పెన్సీలు కావలెనని భేదాభిప్రాయము తెలిపిన ఒక ప్రముఖ మహానుజుడు దలచినవాడుగాడ ధరలు 1 పి. 6 పెన్సీలకు పూర్తిగా అలవాటుపడలేదనియు కావున ప్రయత్నముచేత 1 పి. 4 పెన్సీలకుగాడ అలవాటు పడునట్లుగా చేయవచ్చుననియు తెలిపియున్నారు. ధరలు 1 పి. 6 పెన్సీలకు అలవాటు పడియున్నచని అంగీకరించి నట్లయిన 1907 సంవత్సరమున 1 పి. 4 పెన్సీల రేటును మార్చుటకై కారాముజేకో ఇప్పుడు 1 పి. 6 పెన్సీలరేటును మార్చుటకు ఆంతకారాములేను. మారకపురేటును స్థిరపరచినట్లయిన హిందూజాతీయలో నితరులకు కంటే వ్యవసాయదారులకే యొక్కువలాభము కలుగగలదు. వారి పంటలకు మంచి ధరలువచ్చును.

మారకపురేటు మార్చినను అవసరమైనవి నిలువ ఎందుకుపెరిగినది? కారాముచునగా మారకపురేటు తారుమారుచు ధరలొక్క-తీరుగా నుండవచ్చును తాను కనబడినవచ్చినట్టి వస్తువులకు వలన తన పంటలయొక్క ధరలు పెరుగలేదు నష్టపాటుదారుడు తెలుసుకొనును. స్థిరత్వమేర్పడిన తరువాత వ్యవసాయదారునికి తిరిగి లాభమువచ్చును. ప్రతి విషయమున మారకపురేటును చూచినట్లయిన యితరవిషయములపై ధరలు

ను మార్చుటకు మారకపురేటు అంత ముఖ్యమైనది గానని తెలియగలదు. కావున రూపాయకు బంగారులోధర నూటికి 5 వాపున మార్చినను ప్రతి రూపాయలో ధర పెరుగుటకు మారుగా తగ్గిపోయినది. చిట్టచివరకు సర్ బాసిట్ బ్లాక్లెట్టగారు 1 పి. 6 పెన్సీల మారకమునలన ఎవ్వరికిని కాళ్ళకత్తెన లాభములేకపోగా విశేషనష్టమును అకాంతి యొక్కువగుటయు సంభవించుననియును, ఇన్ని తినములనుండి కష్టము లనుభవించిన మీదట స్థిరత్వమునకు వచ్చుచున్న మారకపురేటును మార్చుటకు తగిన కారాములనుపడదనియు మరల 1 పి. 4 పెన్సీల మారకము స్థిరపరచవలసికే ప్రజలు కొన్ని కష్టములకు లోనుగావలసినవచ్చుననియు కాని యెవ్వరికిని ఏదీదమైన లాభముండదనియు చెప్పియుండిరి. (బిల్లుగా చాలసేపు కరతాశ్చర్యము)

రేషియో సమస్య

వివిధపక్షముల చర్చలు

మాతవడిల్లి మార్చి 6:— మారకపురేటుమీద నున్నట్లు వలె ఇదివరకెన్నడును ఏ ప్రత్యేకమీదను వేర్వేర్గి ప్రాయము లింత తీవ్రముగా లేవు. చర్చలవలన నూతనాంశములేదయి బయల్పడక పోయినను ఎవ్వరెట్లుంటున్నారో యనువిషయముమాత్రము సంశయాస్పదముగనున్నది. కొందరేటుయొలు డిసెంబరులో వచ్చిపోయిరి. నిరారగ చేసుకొనవచ్చును. మార్చి తీర్మానములను తెలుసుకొనుటకు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి.

యూరపియన్ సభ్యులు ఎవరిష్టమునచ్చినట్లు వారుంటున్నారో తెలియకపోయిరి.

కాంగ్రెసు టీకెట్టెముమీద ఎన్నుకొనబడినవారందరూ వత్కింగుమీద తీర్మానముననుసరించి 1 పి. 4 పెన్సీలనే ఆమోదించవలెనని కాంగ్రెసుపక్షమువారు కాంగ్రెసుపక్ష సభ్యులను నిర్బంధించెదరు. కాని చమన్ లాలుగారికి ప్రత్యేక పోకడయు జావవచ్చును కాంగ్రెసుపార్టీ వారు రేపుకడపటి తీర్మానమును గావించుకొందురు.

జాతీయపక్షమువారు నేడు కలనుకొనిరిగాని సభ్యులందరికినీ చేరునేరు పలుకుండుటచేతను రావలసినంత రాకపోవుట చేతను రేపు కలుసుకొనదమని అనుకొని సభను నిలిపివేసిరి.

ప్రత్యేకపక్షమువారుగాడ రేపు కలుసుకొందురగాని యూరపియన్లవలెనే వీరకు వారివారి స్వతంత్రముడికి వదలి వేసెదరని అనుకొనవచ్చును

ప్రభుత్వసభ్యులందరూ రేపుక 1 పి. 6 పెన్సీలకే ఓటుచేసెదరు. ఎవరూ కెంతెంతబలమున్నది కనుగొనవలెనని ఇప్పుడు మరుకుగా పనిచేయుచున్నారు. కాని రేపటి సాయం కాలమువరకు నిరారగగా తెలియదు.

జాతీయపక్ష సభాతీర్మానములు

మాతవడిల్లి, మార్చి 6:— జాతీయపక్షమువారు నేడు నూటి కరెన్సీ బిల్లును కాజువారిగా చర్చించిరి. ఇద్దరు రేపు తగ్గినవారందరూ 1 పి. 4 పెన్సీల కనుకూలముగానే యుండిరి. కాని రేపు 11 గంటలలోగా నేయు తరువును ప్రకటించబడెను.

కాంగ్రెసుపక్షమువారు పార్టీ యు తరువుప్రకారము 1 పి. 4 పెన్సీలకే ఓటుచేయవలెనని నిర్బంధపు టు తరువును పంపుటచేత చమన్ లాలుగారు 1 పి. 6 పెన్సీలకు ఓటుచేయరు.

స్వతంత్రులలో సర్ పురుషోత్తమదాసుగారు 1 పి. 4 పెన్సీలకే ఓటుచేయుదురని చెప్పనక్కరలేదు. జన్నాగారు మాడ ఆలాగే ఓటుచేసెదరు కాని వీరిలో చాలమంది 1 పి. 6 పెన్సీల కనుకూలముగా నున్నారు.

యూరపియన్లలో 8 గ్గురు 1 పి. 4 పెన్సీల కనుకూలముగ నున్నారు. ఏపక్షమునకు చెందనివారిలో ఇద్దరుమాత్రము 1 పి. 6 పెన్సీల కనుకూలముగ నున్నారు. మిగతావారు 1 పి. 6 పెన్సీల కనుకూలముగా నున్నారు.

ఎవరెవ రెంతమంది

సి. రెల్వే కమిటీ కరిగింపవలెనని యొకవేళ చమన్ లాలుగా రుపపాదించినను ఆతీర్మానమును సాధారణముగా అందరూ అడ్డుపెట్టెదరు. ఇంతవరకు ఏవీయొకవిషయము అభిప్రాయమును స్థిరపరచుకొన్నవారు 63, 61 గా నున్నామి తెలియుచున్నది. కాని యెవ్వరి కధిక సంఖ్యయున్నదో తెలియకున్నది. చివరకు ఓటింగ జరిగినప్పుడుగాని యీ సందియము తీరదు. (ఆ. ప్రె.)

ఎక్కువగా కరెన్సీలు డిమాండు

ప్రభుత్వమున చర్చించుట కంగీకరించుట

భిల్లి, మార్చి 7:— నేడు కానసభలో సర్ మడిమున గారు యొకటి ప్రకటనను గావించిరి. అధిక సంఖ్యాకులకు కానసభ్యుల అభిప్రాయము సమసింది మొదట ఎక్కువగా కరెన్సీ డిమాండుపైని పిమ్మట మరకమును, పోషక రేటి గ్రాములు, ఉప్పుపైనికకాళి ఆ చా య పు వస్తు వల్లమందు, కానసభ్యులు, యూనియన్, పరిశ్రమలు, కార్మిక కాళి డిమాండులపై ప్రముఖ చర్చజరుపుటకు ప్రభుత్వమువారింగీకరింపుర. ఇంత డిమాండులు రీటిమెంట్ దర్శించుచున్నది.

జీవీపు లేఖ

నిజమైనదీ కానిదీ ఋజువుజేయువలె ననుట

చాంబర్లనుగారి ప్రకటనము

రుగ్గీ, మార్చి 2:—1924 లో కార్మిక ప్రభుత్వ పతనమును దెచ్చిపెట్టిన జీవీపు లేఖ ఫోర్వర్డ్ గాదని తీర్మానించిన విషయము నిజముగాదని ఇటీవల సోవియటులు బంసిన ప్రత్యుత్తరములో తేల్చినదా యని కామన్సుస్థలో యడుగ వీమియు అట్టిది గానేలేదని చాంబర్లనుగారి రిపొర్టు. మీదుమిక్కిలి ఆ తీర్మానము నిజమే యని నిర్ధారణయగు కొంత సాక్ష్యము దొరికెననిరి. ఇది కార్మిక ప్రభుత్వమునకు దొరకలేదనిరి.

ఈ సాక్ష్యమును అందరకును తెలియజేసెదరా యని యడుగ అయ్యది చాల విశ్వసనీయమగు స్థానమునండి వచ్చెననియు, బయటబెట్టుడని గోరుచో వారు ఆ సాక్ష్యమునైన దొరకనీయ రనిరి చాంబర్లనుగారు.

పనిలేని బ్రిటిషు కార్మికుల సంఖ్య తగ్గుట

రుగ్గీ, మార్చి 2:—క్రిందటివారముకంటె 74117 మంది పనిలేని బ్రిటిషుకార్మికుల సంఖ్య తగ్గినది.

కప్పడి చనిపోయిన గనుల

పనివాండు

ఇక మరెవ్వరిని పైకిదీయ వీలులేదనుట

52 పనివాండు చనిపోయిరట

రుగ్గీ, మార్చి 2:—మాన్యుత్ పైరులో నిన్న గాలిప్రమాదములో 51 గనుల పనివాండు చనిపోయిరని తెలుపుచున్నార. నిన్న రాత్రి విషవాయువును లేకుండ పరిశుభ్రముజేసిరి. మరికొన్ని కవములను పైకి తీసిరి.

ప్రమాదము వచ్చినపుడు 160 మంది పనిచేయుచున్నారు. ఇందులో చాలమందికి అపాయము కలుగలేదు, అంతగా. అందుచే పైకి తీయబడిరి, కష్టములేకుండ. దిట్టములో 14 గరు మృతులైరి. ఇకనేమాత్రము ఎక్కువమందిని ప్రాణములతో పైకి దీయుటకు వీలులేదని కామన్సుస్థలో కన్లిపు లిట్టరుగారు తెలియజేసిరి.

బాల్విను దంపతులు నష్టబడిన కుటుంబములను పోయి జూచి సానుభూతిని తెలిపిరి. తాను ప్రధానామాత్యుని హోదాలో రాలేదనియు, సాధారణ మానవుడనే యనియు, కష్టసుఖముల నరయ వచ్చిననియు ఒకరితో బాల్వినుగారు రనిరి.

గ్లాస్టన్ నాకాదళము

ను లివర్పులులో జూలైలో సార్వభౌమ పంతులు తెరచెదరు. దీనిని కట్టుటకు 7500000 పాను లైనవి. కొద్దివారముల క్రిందటనే నీటిని ప్రవహింపజేయ మొదలిడిరి, ఇందులోనికీ.

సార్వభౌముని బిరుదములు

కామన్సుస్థలో చట్టము

లండన్, మార్చి 2:—సామాజికసభ్యులు నూచించిన సార్వభౌముని బిరుదముల అమలు జరుపుటకు కామన్సు స్థలో బిల్లును మార్చున ప్రవేశపెట్ట మొదటిపర్యాయము ఆమోదించబడెను.

అట్టేరియాలో ఎడిలెయితునుండి పెట్టకు రాత్రింబవళ్లు వైమానిక ప్రచారమును ఏర్పాటు జేసెదరు. ఆయిదుకోజులకు బదులు 4 రోజులలోనే ఆపట్టణమునుండి ఈపట్టణమునకు బోవచ్చును.

ఇంగ్లండు - రషియా

బ్రిటనుపై బోలిషివికు కుట్రలు

ఘోరప్రమాణముతోజేసిన ప్రతినిలను జవదాటుట లండన్, మార్చి 3:—కామన్సుస్థలో ఆంగ్లో-రషియా సంబంధములనుగూర్చి డాక్టర్ ఆర్.బి.బ్యాల్గన్ కింగ్ గారి తీర్మానమువార చర్చించిరి. చీనాలో జరుగు వ్యాపారముకంటె గరిష్ఠ-తో రెండు సంవత్సరములనుండి వర్తకము ఎక్కువగ సానినదని కింగ్ గారుగారు తెలిపిరి. సోవియటులేఖలో నున్న తుదిపలుకులు ఆంగ్లో - రషియా సంబంధములను యభివృద్ధి జేయుటకు ప్రాపంచికకాంతికి పునాదివేయుటకును అవకాశము నొసరుమన్నవనిరి.

కార్మిక పక్షనాయకుని ఆరోగ్యము

కన్సర్వేటివులు ద్రోహకరముగ ప్రచారమును తలపెట్టుచున్నారని దూరము, దానినే రషియా మనపై ప్రయోగించిన కార్మిక ప్రభుత్వమునా రంగీకరించరనిరి. తానే అధికారమునందున్నచో, రషియాను 1927 కు చాల ముందుగానే లేఖను బంపియుండెడివాడ ననియు, ఒకవేళ ఆలేఖ చాంబర్లనుగారు వ్రాసినంత ఘోటుగ లేకున్నను అసలు విషయములో అంతకంటె ఎక్కువ కరుకుగానే యుండు ననిరి, మగ్నోనాల్ గారు. విదేశీయులనుచ్చి ఒకరి దేశస్వస్వరూపములందు జోక్యము కలుగజేసికొన్న సహించకబోవుట నిజమేగాని యుక్తాయుక్త విచక్షణ యుండవలెను, ఒకరిపై నిందను మోపునపుడు.

చాంబర్లనుగారి ఖండనము

తాను రషియావిషయమై ఉపేక్షజేసి యారకుండలేదనిరి, చాంబర్లనుగారు. సోవియటు ప్రభుత్వమువారి అవ్యక్తముల నువహించుచు అనేకపర్యాయములు ఆక్షేపణలను బలిపిరి, కాని తృప్తికరముగ పరిమించలేదు. స్పెన్సర్ గారు రన్నటుల సోవియటులు బోలిషివికు ప్రచారమును గ్రేటుబ్రిటనుమీదనే తలపెట్టిననిరి. చీనాలో ప్రతికూల బ్రిటిషుభావము నిస్సందియముగ సోవియటుల ప్రోద్బలముచేతనే, గల్గుచున్నది.

సోవియటులు చేసినది, చేయుచున్నది, వారుజేసిన ఘోరప్రమాణములతో గూడుకొన్న ఒడంబడికలకు భిన్నముగ లేమని ఎవరైన జెప్పెదరా?

సర్ ఆర్చిబాల్డుగారు జెప్పినటుల రషియాలో వర్తకపుటాడంబడికను లాయకు జార్జి ప్రభుత్వము జేసికొన్నపుడు, సోవియటు లా ఒడంబడిక మరతులను మన్నించరనే యనుకొంటిమి. కాని మంచి సహాయమున ఒడంబడికలను, కొంతకాలమైన పిదప ఒడంబడిక మరతులను నెరవేర్చి అన్నమాటను నిలబెట్టుకొనెదరని మాన మనుకొనవచ్చును. కాని సోవియటు లేన్నడును అట్లు చేయనేలేదు. ఎంతకాల మిట్లు ఒడంబడికల నల్లంఘించి ప్రవర్తించు దేశముతో రాజ్యాంగసంబంధములను బెట్టుకొని ప్రాకులాడుట! గ్రేటుబ్రిటను తన అంతర్జాతీయ పరిస్థితులను గూర్చి ఆలోచించుటకంటె విశాలదృష్టితో గ్రేటుబ్రిటను జూడవలెను. యూరపుకొంతిని పాడుజేయుదుజేప్పు లన్నిటిని నిర్మూలించుటకే బ్రిటిషు విదేశాంగవిధానమును సాగించుచున్నారము. ప్రాపంచిక కాంతికి భంగము రాకుండగలందులకుగూడ ప్రయత్నించుచున్నారము. వారి ఆశయును లెట్లున్నను వీమి కోపమును గల్గించినను, యూరపు అంతకు కల్లలము జేయకుండ గ్రేటుబ్రిటనుకు రషియాకన్న సంబంధమును ఆకర్షిముగ తెంచవేయలేవు. అందుచే ప్రభుత్వమువారు ఓరిమితో, సహించవలె ననిరి, ఎంతకోపమును వారు రప్పించినను. కాని దేనికైనను కొంత మితి మేరయున్నది. దానిని దాటినచో ప్రమాదము గల్గును. సోవియటు ప్రభుత్వముతో జోక్యము కలుగజేసికొన లేలంపలేదు. అట్టి ప్రయత్నమునే చేయుటలేదు. సోవియటులు మన నుడిగిన విషయమును గ్రహించలేదు. సోవియటు సరిహద్దులలో వారేమి జేసికొన్నను గ్రేటుబ్రిటను జోక్యము కలుగజేసికొన ప్రయత్నించదు. కాని సోవియటులు తమ విధానమును ఇతరజాతుల విధానముతో సరిపోవుటలు జేసికొనవలె ననిరి. ఉత్త నోటి మాటను మేము గోరుటలేదు. అట్లు గోరజాలము.

ప్రభుత్వమునా రెట్టిచర్యను దీసికొను టవసరమో నిర్ణయించు హక్కు వారికే యున్నది. తా మెట్టి చర్యనైన తీవ్రముగ దీసికొనుటకు ముందుగ, సోవియటులు జేయు తీవ్రముగ ప్రచారమును, చేష్టలను ప్రపంచములో ఇతరజాతులకు తెలియజేసి అంతర్జాతీయ జీవనమునకు సరిపోవుటలు సోవియటులు తమ విధానమును సవరింపుకొనుటకు ఇంకొక యవకాశము నీ

పార్లమెంటు -

సార్వభౌమ బిరుదమున మార్పులు

చట్టములోని మరతులు

లండన్, మార్చి 3:—సింహాసనమునకు సంబంధించు బిరుదములను బిల్లు ఆమోదించబడిన ఆరునెలల లోపుగ మార్పువచ్చును, సార్వభౌముడు.

పార్లమెంటును ఇకమీదట గ్రేటుబ్రిటను, ఉత్తర ఇర్లండు యున్న పైను కింగ్డం పార్లమెంటు అనెదరు. ఇకమీదట యున్న పైను కింగ్డం అను మాట ఎచట వచ్చినను, ప్రత్యేకముగ నిర్వచించినగాని, గ్రేటుబ్రిటను, ఉత్తర ఇర్లండానే యనుకొనవలెను.

బ్రిటిషు ఆర్థిక పతనము

లండన్, మార్చి 3:—బ్రిటిషు ఆర్థిక పతనమును ఏప్రిలు 11-వ తేదీని ప్రవేశపెట్టెదరు, కామన్సుస్థలో, యని ప్రధానామాత్యుడు ప్రకటించెను.

పైనిక వ్యయము తగ్గుట

లండన్, మార్చి 3:—రాబోవు ఆర్థిక సంవత్సరమునకు పైనిక వ్యయమునకు గాను 41565000 పానుల మదింపు జేసిరి. 935000 పానులను తగ్గించిరి. 166500 పైనికు బుండురు. 7100 మంది ఎక్కువైరి.

నల్లమందు ఒడంబడిక

డచ్చి ప్రభుత్వము ధ్రువపరచుట

జీనీవా, మార్చి 3:—గ్రేటుబ్రిటను, ఫ్రాంసు, ఇండియా, హాలండు, పార్సుగలు ధ్రువపరచిన 1925 నల్లమందు ఒడంబడికను ధ్రువపరచిరి, డచ్చి ప్రభుత్వమువారు. అయ్యది జాతిసమితి కార్యాలయమున కంపబడెను.

ఆస్టిక్ చాంబర్లనుగారు

రుగ్గీ, మార్చి 3:—సర్ ఆస్టిక్ చాంబర్లనుగారు లండనునుండి జాతిసమితిసభకు తనివారము బయలుదేరెదరు. సభ జీనీవాలో సోమవారము ప్రారంభమగును.

జాతిసమితి సభ

నాకాదళమున తగ్గించుట

రుగ్గీ, మార్చి 2:—ఈనెలలో 9 సభలు వేరువేరుగ జాతిసమితి సభలు జరుగును. జాతిసమితి 44-వ సభగూడ గూడును. డాక్టరు ప్రేస్టెక్ గారు రన్యక్షతను వహించెదరు. ముఖ్యముగ నాకాదళములను తగ్గించుటను చర్చించెదరు. 21-వ తేదీని నాకాదళవిస్తృత సభ ప్రారంభసమావేశమై ఆయా సాంకేతిక యుపసంఘము లన్నియు సూచించిన విషయములను పర్యాలోచించి తమ సభ నెన్నడు జేవడకో తేదీని నిర్ణయించెదరు. ప్రజలు తయారుజేయు నాకలనుకూడ పరిశీలన జేయుటకు ఏర్పాటులను జేసెదరు.

ఇతరులేవరైన తమలో ఒక ప్రభుత్వమును ముట్టడించిన ముట్టడించబడిన రాజ్యమునకు తా మందరు గలిసి జేయు ఆర్థికసాయమును గూర్చి యోచించెదరు.

ఏ ప్రభుత్వమైన ఇంకొక ప్రభుత్వముతో తగవుపెట్టుకొన్న ఆతగవును నివారణజేయుటకు దీసికొనవలసిన చర్యను ఆలోచించెదరు.

రాయిలు ఏషియాటికు సానయిటీ

లండన్, మార్చి 2:—పైసంఘమునకు కార్యదర్శినిగ ఆర్. డబ్ల్యూ. ప్రేజరు సతిని నియమించిరి. దీనికి సాలు 1-కి 200 పానులు వేతనము.

మెక్సికో - అమెరికా

మెక్సికోలోనున్న అమెరికా భూకంపెనీలకు మెక్సికో కాసనమును వర్తింపజేయు విషయమై అమెరికా, మెక్సికోకు లేఖనంపెను.

యవలె నని తలంచుచున్నాడనిరి. చాంబర్లనుగారి లిఖరలు తీర్మానము, 271 ప్రతికూలురుగను 146 అనుకూలురుగ నుండుటచే నీగిపోయెను.

వైమానిక ప్రచారము

భారత దేశపరిస్థితులు

వైమానికమంత్రి యుల్లాహము

లండన్, మార్చి 3:—10 సంవత్సరములలో ఎంతగొప్ప... గాని, వర్తమానముగాని కెయికోనుండి లండనును విమానము మీదనేగాని ఇంకొకవిధముగ పయనము చేయ నిచ్చునందని ధాన్యక ప్రభువు చెప్పెను.

సామ్రాజ్య వైమానిక మార్గములందు, దూరదేశములకు బోవలసినప్పుడు రాయలు వైమానికవశము, సేవలు వైమానిక దళము సహకారముగ పనిచేయుటవలననుచు చాచుకొనవలసివచ్చును. తన ప్రయాణమును చూచి ఇంగ్లండు ప్రభుత్వము వారు ప్రజలు విమానముమీదనే పయనము చేయుట కేర్పరుచుటకు నిశ్చయించిరి.

శ్రీమైత్రిసములు శత్రుదేశసభ్యులు రావచ్చును

లండన్, మార్చి 2:—1916 మార్చిలో శత్రుదేశసభ్యులను పెసానియ సభలకు రానియగూడవని జేసిన తీర్మానమును రద్దుజేసిరి. వారు నిరభ్యంతరముగ సభల కిపును పోవచ్చును.

అమెరికా చుమురుగోల-హోమోగారి న్యాయము

వాషింగ్టన్, మార్చి 2:—సామ్రాజ్యవైమానిక శాఖలో హోమోగారికి 216872000 డోలరుల నష్టము గల్గెనని దెలియుచున్నది.

న్యూసౌత్వలెల్లు రాజకీయములు

సిడ్నీ, మార్చి 2:—కానసభ సభ్యత్వమును గూర్చి మరల గవర్నరుకును, న్యూసౌత్వలెల్లు ప్రభుత్వమునకును, తగవు మరల ప్రారంభమైనది.

ఈప్రార్థన మొంట్ నున్నంతకాలము అవసర సభ్యులను నియమించుటకు అంగీకరించనని గవర్నరు దెలిపెనట. ప్రార్థన మొంట్ ను ఆపుజేసిరి.

ఇంగ్లండులో పక్షులు, జంతువులు

చిల్డర్స్ కోంటులో లండనుకు 80 మైళ్లదూరములో 400 ఎకరముల నేలను జంతువులను పక్షులను పెంచుటకు నిర్ణయించిరి. వసతిగృహముగ ఏర్పాటుజేసెదరు.

మోటారు వేగము

గంటకు 200 మైళ్లు

రుగ్బీ, మార్చి 3:—వేజరు కెల్వెన్ గారు గంటకు 200 మైళ్లు చొప్పున మోటారును నడిపించుటకు యున్న ప్రయత్నములు బయలుదేరిరి. 19-వ తేదీని ప్లానిరా క్యాంపులో పరుగెత్తుటకు ప్రారంభించును. భూమిమీద గంటకు 180 మైళ్లకు ఎక్కువగ పోవున దేదైన యున్నదా యని యడుగుచున్నాడట.

హ్యంగుహలో నెమ్మది

రుగ్బీ, మార్చి 3:—హ్యంగుహ అంతర్జాతీయ ప్రదేశములో నెమ్మదిగానే యున్నది. రక్షణప్రయత్నములు చాలును. సమగ్రముగ నున్నవి. రక్షకసైన్యమునకు గావలసిన వసతిసంతమ చీనా కార్మికులే ఏర్పాటుజేసిరి.

ఎక్కడైతే కాపాడుటకు నిలుగనుండునని తోచునో ఆప్రదేశములందే నేనలను ఏర్పాటుజేయు హక్కు అంతర్జాతీయ సెటిల్మెంటు కావల, తమకు గలదని చాంబర్లెనుగారు దెలియజేసిరి.

హ్యంగుహలో బ్రిటిషు సేనలు నిష్పాక్షికభావముతోనే ప్రవర్తించు ననిరి. చీనాలో పోరుచున్న ఏపక్షముతోను కలియననిరి.

ఓమాలేగారు పికింగుకు తిరిగివచ్చుట

పికింగు బ్రిటిషురాయబారి పదవిని వరల స్వీకరించి నిర్వహించుటకు మరచివచ్చిరి పికింగుకు, ఓమాలేగారు.

హ్యంగుహ ఓమాలేగారిలో వెంబడించిన చీనా కార్మికుల టిచ్చెక్ గారు ఆక్రమణ చేయుచుండెదరు, ఒడంబడిక వివరములను విస్తారముగ దెలుపుటకు.

రాయలునాకాదళములు హ్యంగుహలో ప్రవేశించినవి. ఇచ్చింగు ఒడంబడిక కుదిరెనని లండనులో అధికారుల ప్రకటించిరి.

చీనాకు భారత సేనలు

వ్యయము నెవరు భరించెదరు?

లండన్, మార్చి 3:—సామ్రాజ్య ఆదాయమునుండియే చీనాకు బంపిన భారత సైనికవ్యయమును భరించెదరా యని కామన్సువభలో జార్జి బ్యాన్సుబరీ గారు రడుగ ఈవిషయమునింకను ఇండియా ప్రభుత్వముతో చర్చించలేదనియు అందుచే ఏమియు జెప్పలేననియు చర్చిలుగారు ప్రకటించిరి.

‘డేర్ డేవిలు,’ హ్యంగుహను గారు మోటారువేగములో చరిపోయిరి. చాలా ఘోరమరణమునకు పాల్పడెను. శరీరము తయ్య రక్తమయము. శవమును బయటికి తీయుటకు కాళ్లను నరికి వేయవలసినవచ్చెను.

న్యూయార్కులో నున్న రషియా అర్థరాత్నవర్షి సాత్తునంతను కేవోవస్కీ ప్రధానమంత్రి గారుపునకు ఆపవ్వించి వలెనని న్యూయార్కు సుప్రీముకోర్టు తీర్మానించెను.

హ్యంగుహ పరిస్థితులు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంత్ర)

హ్యంగుహ, మార్చి 4:—హ్యంగుహను గూర్చి లో తన పటాలమును బలపరచుచున్నాడు.

రైలుమార్గమునుండ ప్రధానమార్గమును తెగగొట్టుటకు దక్షిణ చీనా సేనలు ముట్టడించుచున్నా యనుభయముచే ఇట్లు జేయుచున్నాడు. ఈలోపుగ హ్యంగుహ సేనలు విస్తారముగ రైలుమీద, సముద్రముమీద సింగుటోనుండి, నీటిబాహ్యుతగ నుండి క్రమశిక్షకు తప్పిపోయిన సహచారాప్యాంగు సేనల స్థానే ఏర్పడుటకు సుంకియాంగుకు దక్షిణముగ దిగుచున్నవి.

చీనా విదేశాంగమంత్రి ఆక్షేపణ

బ్రిటిషు సేనలను హ్యంగుహ సెటిల్మెంటు కావలసించినందున కాక్షేపించుచు విదేశకాన్సిలుకు తన అసమ్మతిని లేఖ ద్వారా దెలిపెను. తక్షణము వాటిని మరలించవలెననిరి. దక్షిణ సేనతో కలిసియుండుట కిట్లు ఆక్షేపణ నంపెనట.

ఆరోగ్యశాఖ

వై శాఖకు సలహాదాత సంఘము ఏర్పాటుచేయబడినది. ఇందులకు ఆరోగ్యశాఖామంత్రియగు గౌ|| డి|| బి|| ఆరోగ్య స్వామి మొదలియారుగారు అధ్యక్షులు.

డాక్టరు ముత్తిస్వీకమ్యూగారు మ-రా-రా-శ్రీ రాజా మొగోటి సర్వజ్ఞమూర కృష్ణయాచేంద్ర బహదూరు వారు, వెంకటగిరి కుమారరాజావారు.

డి|| బి|| యస్. కుమారస్వామి రెడ్డిగారు, కలపవరము ప్రిన్ నాయర్ గారు, వరపు కుమారస్వామిగారు, యస్.ఆర్. సేతు రత్నం అయ్యగారు, కే. సీతీరామ అయ్యగారు, యస్. ఆర్. పుత్రస్వామి వుడయర్ గారు, స్వామి సహజానందంగారు, ఖాన్ బహదూర్ యస్. కే. అబ్దుల్ రహ్మాన్ సాహెబ్ బహదూరుగారు.

పీరుగాక స్థానిక స్వపరిపాలన శాఖాకార్యదర్శిగారును సర్జన్ జనరల్ గారును పబ్లిక్ హెల్త్ డైరెక్టరుగారును అధికార రీత్యా సభ్యులుగానుండెదరు. స్థానిక స్వపరిపాలన శాఖాకార్య దర్శిగారే ఈ కమిటీయొక్క కార్యదర్శిగా వ్యవహరించెదరు.

స్థానిక స్వపరిపాలనాశాఖ

వై శాఖకు ఏర్పడిన పునదేశ సంఘమునందు (ఆర్డ్రెజరీ కమిటీ) ఈ క్రింది సభ్యులు నియమింపబడిరి. ఈ పునదేశ సంఘమునకు స్థానిక స్వపరిపాలనాశాఖామంత్రిగారు గౌ|| డా|| పి. సుబ్బారాయన్ గారు ఈ సంఘమునకు అధ్యక్షులు:—

1. రా||బి|| డి. మునిస్వామి నాయుడుగారు
2. బాస్కర రాజారాజేశ్వర సేతుపతి వరపు ముత్తు రామలింగ సేతు పతిగారు రామనాథపురం రాజాగారు
3. శ్రీరామచంద్ర మర రాజదేవ్ గారు కల్లికోట జమీందారుగారు
4. రావుబహదూర్ పి. యస్. రత్న సభాపతి మొదలియారుగారు.
5. పి. యమ్. నారాయణస్వామి పిళ్ళెగారు.
6. జనార్ద అబ్బాస్ అల్లీఖాన్ బహదూర్ గారు.
7. కే. క్రిష్ణన్ గారు.
8. యల్. పి. గుర్రాస్వామిగారు.

పీరుగాక స్థానిక స్వపరిపాలనాశాఖా కార్యదర్శిగారు అధికారరీత్యా ఈ సంఘమునందు సభ్యులు. శ్రీరాజా సంఘము నకు కార్యదర్శిగా వ్యవహరించెదరు.

శ్రీ భద్రాచల శ్రీ సీతారామచంద్ర మహాప్రభువువారి సామ్రాజ్య పట్టాభిషేక మహోత్సవము

అరువది సంవత్సరముల కొకమారు ప్రతి ప్రభు వనామ సంవత్సరమును జరుపబడును.

వ్యస్తిశ్రీ ప్రభునామసంవత్సర చైత్ర శు ౧ ఆది వారం (డి 3-4-27) ప్రారంభించి చైత్ర శు ౫ నానాం (డి 7-4-27) వరకు శ్రీ భద్రాచల త్రేతముందు వేంచేయుండు శ్రీ సీతారామచంద్రమహాప్రభువువారికి, మహా సామ్రాజ్య పట్టాభిషేకమహోత్సవము, శ్రీ వైబాం యిలాకా సంగంట్ జిల్లా, ఇల్లెండు తాలూకా, కారేపల్లి నివాసులున్ను నింతాన్న ప్రదాతలున్ను నగు శ్రీ పరసా అనంతరామయ్యగారి కుమార్లు రామనాథంగారు యథావిధిగా జరిపించుచున్నారు. ఇది అరువదిసంవత్సరములకొకమారు ప్రతి ప్రభునామసంవత్సరము మాత్రమే జరుపబడుచు కాన మహాభక్తు లగువారలందరను దయచేసి సేవింపి అనందింతురగాక!

వెంబడి యథావిధిగా కల్యాణోత్సవము ప్రారంభించి చైత్ర శుద్ధ నవమినాడు కల్యాణమహోత్సవము జరుగును.

ఇట్లు విధేయుడు

దేవులపల్లి కులశేఖరరావు

మానేజరు- టెంపుల్ భద్రాచలం శ్రీ వైబాం గవ్వు మెంటు- ఈస్తు గోదావరి డిస్ట్రిక్టు మద్రాసు ప్రెసిడెన్సీ.

విశాఖపట్టణము జిల్లా కాంగ్రెసుకమిటీ

తాలూకా కమిటీల యొక్కయు ఫీర్గాకమిటీల యొక్కయు కార్యదర్శులకు— ఈ క్రొత్తసంవత్సర జిల్లాకమిటీ మొం బర్ల ఎన్నికల అభ్యర్థుల పేర్లను యీ మార్చి 12 తేదీలోగా ఆయా తాలూకా, ఫీర్గాకమిటీలవారు జిల్లాకమిటీ వారి కార్యాలయమునకు పంపగోరుచున్నాను విశాఖపట్టణం జిల్లాకాంగ్రెసు కమిటీ కార్యదర్శి.

* * * విశాఖపట్టణము టవును కాంగ్రెసు కమిటీ

కార్య నిర్వాహకుల ఎన్నికలు

1927 సం|| రమునకు వి బుచ్చిసుందరరావుగారు- ఆ ధ్యక్షులుగాను టి విశ్వనాథముగారిని కార్యదర్శిగాను ఎన్నుకొనబడిరి

మహాసూర్యవర్తి

ప్రశస్తియొక్క యోగము. ప్రతివారికి అవసరమునది. తలతిరుగుట, నోటినిరుపుట, కళ్లుచేయుట, నోటి పూత, గుండెలోపూట, మొదలగు విశేషవిధమునకు వజ్ర యుధము, శ్రీ ముక్త్యలరాజావారి ప్రసాదమును తయారయినది-వెల తు 1-కి రూ|| ఆర్డరనెంబడికల, ముక్త్యల(కృష్ణ)

నోటీసు

ఉయ్యూరుయెట్టేటు జమీందారువారి పరిపాలనలో చేరియున్నటువంటిన్ని, కృష్ణాజిల్లా గన్నవరం తాలూకా కల్వపామలగ్రామంలో ఉన్నటువంటిన్ని, మాతాలూకు స్వంతజిర్గాయితీ శేరి యీ నాం భూములు కృష్ణ కాల్యాణిటి ఆధారంవలన సాగు అయ్యే పల్లం మహారు య 130.0 లున్నా మెరక య 45.0 లున్నా, ఏలూరిది లాట్లుగా విభజించి మార్కుగల జిర్గాయితీ హక్కును విక్రయించదలచి యున్నాము. గన్నవరం భూములు ఖరీదుకు తీసుకొనదలచినవారు తే 28-3-1927 ది లగాయతు కల్వపామల మహారు వచ్చి వేలం పాడుకొనవలసినది. పాటవరతులు వేలంపాటకాల మందు తెలుపబడును. సద్భూభూములు, గుడివాడ నుంచి కంకిపాడు వెళ్లే రోడ్డుదరినిన్ని సర్వీసంలోనున్న ఉన్నది. యీగ్రామం బెజవాడనుంచి బరదరు వెళ్లే రైలుమార్గంలో యిందుపల్లి స్టేషన్ కు 3 మైళ్ళ దూరంలో యున్నది.

మకాం, నూజివీడు } శ్రీ విజయలక్ష్మమ్మగారివారు
కృష్ణాజిల్లా. }
15-2-1927 } బహద్రుర రాణివారు

మదరాసు మార్కెట్ రిపోర్టు

జులై 27-వ నంబర్

(7-3-27)

ఇరువదిగజముల "పీస్" ధరలు

కారికొమ్మలు—22 X 22 ముంగిసూతులు (బి) రు 8-12. సరాసరి రకము రు 7-12.

కారికొమ్మలు—22 X 22 వేరు రకములు (బి) రు 8-4-0. సరాసరి రకము రు 7-4-0.

తెలుపుము—1708 (నెట్) రు 12-12-0 గ్లాస్ 9000 (నెట్) రు 12-10-0 ఎఫ్. ఎఫ్. 78 రు 8-6-0. ఇ. సి 78 రు 8-0-0, 881888, రు 18-4-0; 13-8; 8978 రు 7-10-0 1702 రు 10-12, 380 రు 8-4-0; Z. 78 రు 10-12 Z. Z. 78 రు 8-0-0. 7668 రు 7-14. G. A. 38 రు 6-14. G. G. 78 రు 8-0.

చైట్ మరొకటి H. K. 62 రు 17-0-0. C 40,000 రు 22-8-0. B.B.B. రు 16-0 0.

నూలు

40 నెంబరు, సీమ (5 పౌండ్ కట్టు) టూక్రి—రు 5-2-0. చలువ (కొంగ) రు 7-8; చలువ (ఎనిటి క్లెయిన్) రు 7-2-0 సవరము 40 నెంబరు జపాను (పదిపానులకట్టు) నత్తుత్రము రు 10-6-0 50 నెంబరు సీమ (5 పౌండ్ కట్టు) అడకతెర రు 16-0-0 సమలి రు 16-4; గడ్డిబండి రు 8-6-0 ఎద్దు గడ్డియ్యము రు 8-3-0; పెన్సిల్ రు 60 నెంబరు జపాను (పది పానులకట్టు) నీలంబే రు 16-8-0.

లోహములు

ఇనుము:—తెల్లయిన చట్టకమ్మలు ఒక బారువను ధర రు 81-0; రు 82.

ఇత్తడిరేకు:—జర్మన్ (డిట్ మాన్) రు 288, రాగిరేకు రు 255.

టిక్ రేకు:—(90 మొదలు 95 వరకు ఉన్న కేన్ ఒకటికి రు 22-0.

కలాయి పెంకురేకు:—24" గేజ్ 6" 7" 15-0-0 8" 9" 10" రు 15-4-0.

సిమెంట్ పీచారు వెల:—

నార్త్ ఆఫ్ మార్కు—రు 12-8-0 నెంబరు రు 10-10-0 చక్రేర

(రెడి) రు 84-0-0. మార్చి 88-4-0 వాయిదా ధరలు ఫిబ్రవరి రు 88-10-0. ఏప్రిల్

వేరు సెనగపప్పులు

మార్చి ధరలు:—"మిషిక్" రు 87-0-0

సాదాపాను రు

వేరు సెనగనూనె

"గానుగ" రు 135. "ప్రెస్" రు 130.

ఆముదము

(గ్రామధర) రు 120.

పదును చేసిన తోలు రతి 1 టిక్

ఎద్దుతోలు (8 1/2 మొదలు 9 రతులు) రు 0 18 6 రు 0 14 0

" (తేలిక) రు 1 0 6 రు 1 1 0

" బెంగుళూరు (8 మొదలు 10) రు 0 18 7 రు 0 14 3

" " (తేలికైన రకము) రు 1 1 1 రు 1 1 3

" (విజయనగరం 7 1/2, 8) రు 0 14 0 రు 0 15 0

" (ఏలూరు 7, 7 1/2) రు 0 15 3 రు 0 15 6

గేడతోలు రు 0 10 8 రు 0 10 9

గేడూడతోలు రు 1 1 6

అవుదూడతోలు రు 1 12 6 రు 1 13 6

మేకతోలు రు 2 7 0 రు 2 14 0

గొడ్డతోలు రు 2 10 0 రు 3 0 0

పదును చేయని పచ్చితోలు

బెంగుళూరు మేకతోలు 100-కి రు 165 0 0 రు 185 0 0

బెజవాడ మేకతోలు " రు 160 0 0 రు 170 0 0

బెంగుళూరు గొడ్డతోలు " రు 180 0 0 రు 170 0 9

బెజవాడ గొడ్డతోలు " రు 180 0 0 రు 180 0 0

అవరముపట్టు బాతున 1-కి రు 26 0 0 రు 88 0 0

కొన్నంపట్టు " రు 20 0 0 రు 28 0 6

కరకాంతలు " రు 80 0 0 రు 45 0 0

యూనివర్సిటీ విద్యార్థి విధానం.

ప్రథమిక సంస్కృతం.

నేను పాఠ్యపుస్తక నిర్ణయ సంఘపు సభలో "తెలుగు దేశ భాష అయిన యూనివర్సిటీ విద్యార్థులకు సంస్కృతంలో ప్రాథమిక ప్రవేశం ఆవశ్యక నియమాలుగా వుండాలెను." అని ప్రతిపాదించడమే తీర్మానాన్ని గరించి విద్యార్థులు దయ తో పంపిన అభిప్రాయములను దిగువను కనుబర్చున్నాను.

మరి రాలి రాలి శ్రీ రాయసం వేంకటేశ్వరుగారు ఎం. ఏ., పిన్సిపాలు, వి. ఆర్. కాలేజి, నెల్లూరు:— "ఈసంగతి శ్రద్ధతో విచారించినాను. మీ తీర్మానము యొక్క మన నిర్ణయము కుదిరినది. తెలుగు దేశ భాష అయిన విద్యార్థికి సంస్కృత భాషాజ్ఞానము ఆవశ్యకము. ప్రస్తుతము సాధారణముగా విద్యార్థి సమాసము ప్రయోగించుటకు భయపడుచున్నాడు. ఈ భయము అతనికి శాస్త్రోద్యోగముగా పరిణమించుచున్నది. మీరు తలపెట్టిన సంస్కారమువంటి సంస్కారము జరిగినగాని యిదోషము నివృత్తము కావాలను. కనుక సంస్కృత పృథ్వయముతో మీ తీర్మానమును ఆమోదించుచున్నాను....." (ఇంగ్లీషునుండి)

మరి రాలి రాలి శ్రీ నాగపూడి కృష్ణస్వామయ్యగారు రు. వి. ఏ., తిరుపతి:—మీ అభిప్రాయమును సంస్కృత పృథ్వయముతో. అంగీకరించుచున్నాను. నా కెప్పుడును అట్టి ఆశయమే గలదు. (ఇంగ్లీషునుండి)

మరి రాలి రాలి శ్రీ జయంతి రామయ్య పంతులుగారు రు. వి. ఏ., వి. ఎఫ్, బోర్డు ఆఫ్ స్టడీసు ఆఫ్ తెలుగు ఆంధ్రప్రదేశ్ విద్యాలయం—మీ తీర్మానమును అనుమతించుచున్నాను. తెలుగు విద్యార్థికి సంస్కృత భాషాజ్ఞానము తొలి ఆవశ్యకము. (ఇంగ్లీషునుండి)

మ-రా-రా-శ్రీ రావుసాహెబు గిడుగు రామమూర్తి పంతులు గారు రు. వి. ఏ., పద్మావిమి:—అంగీకరించిన సామాన్యమైన భాషా రచన (Composition) అభ్యసించుటకు సంస్కృత భాషాజ్ఞానము ఆవశ్యకము కాదని నా అభిప్రాయము..... ఇంటర్మీడియట్, వి. ఏ. పరీక్షలలో తెలుగు ఆఫ్ షనల్ సబ్జెక్టుగా ఉంచుకొనేవారికి సంస్కృత భాషాజ్ఞానము ఆవశ్యకమని మీరు ఉపపాదిస్తే నేను అంగీకరించగలను.

మ-రా-రా-శ్రీ రావుసాహెబు గిడుగు రామమూర్తి పంతులు గారు రు. వి. ఏ.:—మీరు రాబోవు పాఠ్యపుస్తక నిర్ణయసంఘపు సభలో ప్రతిపాదించవలసిన తీర్మానముయొక్క భావమును నేను అంగీకరించుచున్నాను. తెలుగు భాషను తెలుగు వాఙ్మయమును బోధపరచుకొనుటకు చాలినంత సంస్కృత భాషాజ్ఞానము ఆవశ్యకము. తెలుగు కావ్యములలో సంస్కృతము ఎంతో విరివిగా ఉన్నది. గానీ మన సాహిత్య భాషాజ్ఞానము లేనిది అని బోధపడజాలవు.

మ-రా-రా-శ్రీ వల్లది నూర్జునారాయణశాస్త్రిగారు, పండితులు, ఆంధ్రకాలేజి, రాజమహేంద్రవరం:—పాఠశాలలో విద్యార్థుల రిండుకేస సంస్కృత భాష నభ్యసించి వాసుపడుదురుగాక యను కలంపుతో మీరు చేయబోవు ప్రతిపాదన మెంతయు నర్థముగానున్నదని నా సమ్మతి తెలుపుచున్నాను. అన్ని విధముల మీ యుద్యమము విజయముగాండుగాక."

మరికొన్ని మాటలతో యీసంగతి ముగిస్తాను. తెలుగు శంకరికి తక్కిన భాషలకు ఆంధ్రభాషకు తుల్య లక్షణాలుండవచ్చును, ఉండకపోవచ్చును. కనుక ఆ భాష లీ విధానాన్ని అనుసరించవచ్చును, అనుసరించక పోవచ్చును. అందువల్ల నా ప్రతిపాదనం తక్కిన భాషలమీద ఆధారపడివుండలేదు. తెలుగుకు దాని విశిష్టలక్షణాలు గలవు. కనుక తెలుగును దానికి ఉచితమైన మార్గాననే అభ్యసించవలెను. విద్యార్థివిధానంలో అవశ్యకమైన సదుపాయాలైన, విద్యార్థుల శ్రేయస్సుకు కాపాడడం కర్తవ్యమే అయివున్నది. ఇక వ్యాసరచన మట్టుకే అభ్యసించే విద్యార్థులకు సంస్కృత భాషాజ్ఞానం ఆవశ్యకమే కాదా అని విచారిస్తాను. వారికికూడా అవశ్యకమే నంటున్నాను. విషయ పరీక్షలవానికి తోడు భాషావ్యూహపంగాడా చక్కగా గ్రహించవలసిన వ్యాసరచనా సౌవ్యం సిద్ధిస్తున్నది. అ సంబంధములు కొన్ని కూర్చడం వ్యాసరచన గారు గదా. అదిగాక వ్యాసరచనమట్టుకే అభ్యసించడమనే నేను ర్వాటుపోయి అందరు విద్యార్థులు తప్పక కావ్యగ్రంథాలను సవిమర్శంగా చదవవలసిననియమం వచ్చే జూలై మాసంనుండి ఆచరణకు రాబోతున్నది. కనుక శ్రీరామ మూర్తి పంతులుగారి ప్రశ్నకే అవకాశం లేదు. అందరు విద్యార్థులకు నేను తీర్మానంలో తెలిపిన ఉపాధులు అవశ్యకమని మనవి చేస్తున్నాను.

ఉమాకా నవదాశేఖర.

చెన్నై బజారు ధరలు

1927-వ నంబర్ మార్చి 7 తేది సోమవారము

1. ధాన్యములు.

దనినూలు బా 1-కి రు	85 0 0	మొదలు 112 8 0 వరకు
లియ్యముబస్తాలు		
కునుమ తెనాలివి ,, వ	42 గలవి రు	12 4 0 14 12 0
నెల్లూరివి ,, డిటో		15 8 0 16 0 0
డిల్లి ,, డిటో		16 4 0 16 8 0
రాగులు ర. 124 బస్తా 1-కి		9 10 0 10 0 0
సువ్వులు ,,		22 0 0 25 0 0

2. ధాన్యము పప్పులు.

కందులు బస్తా 1-కి ర 205		15 0 0 16 0 0
సెనగలు ,, డిటో		15 0 0 16 0 0
పెసలు ,, డిటో		16 0 0 17 0 0
మినుములు ,, డిటో		16 8 0 18 0 0
ఉలవలు ,, ర 195		18 12 0 14 0 0

3. నూనెపప్పులు.

నువ్వులనూనె బా 1-కి		158 0 0 156 0 0
నెయ్యి మ 1-కి		14 0 0 25 0 0
కొండాపురంవేరు సెనగపప్పు బా 1-కి		54 0 0 56 0 0
ఇతర ప్రదేశము ,,		50 0 0 52 0 0
వేరు సెనగనూనెగానుగ బా 1-కి రు	184 మి.క.నూనె	180 0 0
అముదము బా 1-కి		120 0 0 121 0 0

4. చిల్లర పప్పులు.

చాయపసుపు బా 1-కి		68 0 0 70 0 0
కూరపసుపు ,,		85 0 0 50 0 0
మిరపకాయలు (గుంటూరువి) బా 1-కి		116 0 0 180-0-0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు మణుగు 1-కి		రు 40,45
కాశూరి పాయకట్టు ,,		50,55
తెలము బా 1-కి		రు 40 0 0 60 0 0
చింతపండు బా 1-కి		21 0 0 56 0 0

5. ఇనుము.

పట్టాకం బా 1-కి		80 0 0 82 8 9
చిదరం		81 0 0 82 0 0
రవుండు		28 0 0 85 0 0

6. నూలు.

వల్లూరు యేనుగ నెం 60 పెట్టె 1-కి		4 8 0
బూళ్ యేనుగ నెం 20		7 2 0
నెం 20 బెన్ని సింహం		6 12 0
నెం 6 బెన్ని ధర		4 4 0
నెం 24 ,, సింహం		7 4 0
నెం 24 ,, లాకి		6 4 0
నెం 60 ,, కారం బెన్ని		9 2
నెం 12 1/2 శామ్మరు		5 8 0
నెం 40 ,,		10 8 0
నెం 44 ,,		5 4 0
నెం 14 1/2 పాండిచేరి		6 0 0
నెం 12 1/2 న్యూకాటన్		5 0 6
నెం 20 1/2 న్యూకాటన్		6 10 0
నెం 10 1/2 లోతుబస్తూరు		5 8 0
నెం 12 1/2 ,,		5 9 0
నెం 14 1/2 ,,		6 8 0
నెం 15 1/2 క-శ		5 4 0
నెం 16 1/2 ,,		5 12 0

7. దూని.

బోండాబెట్టు బాతున 1-కి		రు 800 0 0
కల్నాదుబాది ,,		140 0 0

8. లోహములు.

నెండి 100 కలరికు		60 12 0
బంగారు, తులము 1-కి		21 0 0 21 2 0
సవరము 1-కి		18 8 6
ఇల్లి బా 1-కి		208 0 0 228 0 0
కాగిత డిటో		

నీకాలమును, ఆదాయమును, ఆయుర్దాయమును భీమాచేసికొనుము

డాక్టరు ఐ. యం. మ్యాలిక్ యం. పి. యం. డి. బి. యల్ గారి ఇక్ మిక్ కుక్కరుతో ప్రతి దినము నీ ఆహారమును వండుటవలన.

ఉపయోగించుట సులభము. ప్రయోగమునకు సాకార్యము. పరిశుభ్రమైనది, ఆరోగ్యకరమైనదియు. ఇప్పటికే 3 లక్షలకు పైను వుపయోగములో నున్నది.

మధనక వ్యాపారులకు ప్రత్యేకధరలు. మాచిత్రముల కేటలాగునకు వ్రాయును.

టెలిఫోను బి. బి. 839 ఇక్ మిక్ కుక్కరు కో,

టెలిగ్రాము "ఇక్ మిక్ కుక్కరు" కలకత్తా. 29 కాలేజిపథి, కలకత్తా.

ఆటంకపరచుటకుదురువుట

ఒకసారి } ఈ రెండు సుగుణములు గలిగినట్టి } దీని
దీనిని } లోకామయహర కస్తూరిమాత్రలు } నిజమును
ఉపయోగించి } గ్రహింపుడు.

అమూల్యమైన ఓషధులు, కస్తూరి కుంకుమపువ్వు మొదలగునవి చేర్చి శాస్త్రోక్తముగా తయారుచేయబడినది. 301

Regd TradeMark

సాధారణముగా పలువిధ జ్వరములు, జలుబు, దగ్గు, అజీర్ణము, పిల్లలపడికము, ప్రక్కల ఈడ్పు, అజీర్ణ భేది, జ్వర, కడుపుబ్బరము, బలహీనత, అగ్నిమాంద్యము, మలబద్ధము, అజీర్ణచే గలుగు కడుపునొప్పి మొదలగువాటికి వజ్రాయుధము వంటిది. అనుపాన పత్రముగాడ పంపబడును. కాల, దేశ, లింగ వయస్సు భేదము లేక అనేక సరి రములనుండి వాడబడి, ప్రశంసించుచున్నది. పసిడివలెనూ బాలింతలకు అవ్యుత్తమువంటిది.

250-300 మాత్రలుగల బుడ్డి 1 కి ధర 0 4 0, పోస్టుఖర్చు 0 4 0, పోస్టుఖర్చుతో సహా 6 కి రు 1 8 0, 12 కి 2 13 0, 25 కి రు 5 8 0.

ముఖ్యగమనింపు:— మా కస్తూరి మాత్రలవలన గలుగుచున్న అమోఘమైన గుణమును చూచి బహునందు అనేక కృత్రిమ కస్తూరి మాత్రలు విక్రయించబడుచున్నవి. మోసపోకుండుటకై మా వద్దక గుఱుతునుచూచి తీయుడు. ప్రతిపూరిలోను ప్రతి దుకాణమునందు దొరకును. బిషగరత్న పాశ్యపు వెంకటాచల పండితులు, ప్రొఫెసరు, శ్రీ సీతారాఘవవైద్యశాల, మైసూరు.

AMRUTANJAN
BEST INDIAN PAIN BALM.

Price Annas 10 only.
AMRUTANJAN DEPOT.
BOMBAY & MADRAS.

ప్రోవరు కుట్టు మిషనులు రొఖధర 120/-

ఇవి జర్మనీయందు తయారు చేయబడినవి. విశేష కాలము ముగ్గుతులేకుండా పనిచేయగలవు. ప్రతిపట్టామందున్న యేజంట్లు కావలెను.

సి. హెన్రీ కోఫనాచలం ఆండ్ సన్స్ చిలకలపూడిపోస్టు, మచిలీపట్నం. కేకుల మిషనులను కూడ మేము అమ్ముచున్నాము.

చదువుడు! యోచింపుడు!! కొనుడు!!!

కామినియా నూనె (రిజిస్టరు చేయబడినది)

ఉత్కృష్టదేశముల 33 ఆహామైన వాషనద్రవ్యము. ఇది వెంట్రుకలలో ఊడిపోకుండా కాపాడుచు, వారి యొక్క అభివృద్ధిని, సౌగంధము పెంచుచును. పుట్టుకందు గలుగుచుండు పొర్రదొలును, బట్టలను ముప్పున. రంగుమారిన వెంట్రుకలకు మామూలు రంగును గలిగించును.

దీనియందు మనోహరమైన సువాసన గలదు. ఉపయోగించిన తరువాత మొదలుకు ఉత్సాహమును, చల్లదనమును, మంచియోధనను గలిగించును, నేనకు నేలమంది దీనిని ఉపయోగించి, దీనిచే గలుగు అమోఘమైన ఆత్మీయత గుణమును గుఱించి చాల గొప్పగా పొగడియున్నాడు.

ఈ దిగువ తెలుపబడిన యోగ్యతాపత్రికను చదువుడు.

జీవాకాచంధు భండారి, అమృతసర పంజాబునుండి వ్రాసినది:—

"మీ కామినియా నూనెను పరీక్షించితిని. ఇది వెంట్రుకలకు పెట్టెను టకు, అందముగా నుండుటకు చాల ఉపయోగకరము. పి. పి. నూలను. 4 బుడ్లను నయాచేడి పంపుడు.

దీనిని ఉపయోగించుటకు మునుపకుడు. ఇవ్వడే దీనిని కొనుడు.

1 బుడ్డి ధర రు 1-0-0 పోస్టుఖర్చు 0-6-0 ప్రత్యేకము.
8 " " 2-10-0 " " 0-12-0 "

హెచ్చరిక:—కామినియా నూనె ప్రతి స్త్రీయందును, గ్రామ మునందును నుండు వాగరిక మై యుండు ప్రతిదినామందు తప్పక దొరకును. కొందరు వర్తకులు తెలియనివర్తకగుఱుతు గల తక్కువరకము నిచ్చి "ఇది పరసము, శ్రేష్ఠమైనది" చెప్పుదురు. అందుల వారికి గొప్ప లాభము గలదని తెలుసుకొనుడు గాన అట్టి చల్లని వ్యాపారతంత్రములకు మీరు లోబడకుడు. ఎప్పటికిని **కామినియా నూనె** తప్ప మరేదియు వాడకుండా దీని ఫిరకముకొనుడు.

అత్తల లన్నిటికి రాజవంటిది

ఓటో దిల్ బహారు

వాదినవా రందరిచే చాల గొప్పగొప్పగా ప్రశంసించబడినది. చేతి రుమాలు యందు కొన్ని చుక్కలను నేనకు క్రొత్తగా గోపిన పుష్పములవలె మీ చుట్టుప్రక్కలకు దాని వాసన వ్యాపించును.

దీనిని ఒకసారి వాడుడు.

తరువాత మీ రెక్కడును దీనినే వాడుదురు.

1 బొమ్మ బుడ్డి 1-కి ధర రు 2-0-0; పి. పి. ఖర్చులు అదా 0-5-0 ప్రత్యేకము. కాంపెర్ బుడ్డి 1-కి
1/2 " " " 1-4-0; " " " 0-5-0 " ధర అ.0-2-0

పోల్ పంజంట్లు:— ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్గు అండు కెమికల్ కంపెనీ,
285, జమ్నా మశీదు మార్కెట్టు, బొంబాయి.

30 సంవత్సరములుగ ప్రసిద్ధిగాంచిన వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యులువారి

జీవామృతము

(రిజిస్టరు చేయబడినది)

జీవామృతము నరముల బలహీనముచేత కలిగెడు రోగముల కిది యమోఘమైన రసాయనము. జీవామృతము: బలహీన ము, ధాతుక్షయము, రక్తక్షయము, వీర్యనష్టము, మొదలయె క్కు బలహీనము మున్నగు రోగములకు జీవామృతముతో సాటియైన రసాయనము లేదు. బుడ్డి 1-కి రూ 3-4-0

కాటలాగు కోరినవారికి పుచితముగా పంపబడును.

ఆయుర్వేదాశ్రమం,
151, గోవిందప్పనాయునిపేథి,
బ్రాంచి 183, బ్రాడ్వే, పోస్టుబాక్సు 287, మదరాసు

మాన సోల్గా సి నీ మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (పది అణాలు)

వెలసులభము! (పోస్టుఖర్చుల ప్రత్యేకము) గుణమధికము! శరీరములో ఉష్ణాధిక్యముచే కలిగెడి వైత్యకాల కీమాత్రలు దివ్యామృతము. అజీర్ణము, అరుచి, ఆవులింతలు, అగ్నిమాంద్యము, అతిదాహము, ఎక్కిళ్లు, సర్వాంగముల యందు బలక్షయము, పిక్కలు, పొర్లుముక్కు, శిరస్సు, నేత్రము, అనులు మొదలగువానియందు గల్గిన వైషమ్యలను బోగొట్టి దేహమును మంచి ఆరోగ్యమునకు పుచ్చును.

ఈమాత్రలు మేహవాతనొప్పులను వెంటనేమోస్తూను ఇందు అనేక ఓషధులు చేరినవి. అనుభవముగల డౌవధ మగుటచేతను పరమూంసక్రియ యని చెప్పవచ్చును.

ఒక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియగలదు.

చిరునామా:— (1078)

ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం,
పోస్టు నిడుమోలు, ఎలకుర్తి, కృష్ణాజిల్లా.